



Magyarország célba ér



PEDAGÓGIAI PROGRAM

SZENT ISTVÁN KÖZGAZDASÁGI SZAKKÖZÉPISKOLA ÉS KOLLÉGIUM

(1095 Budapest, Mester u. 56-58.)

2009

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS.....	6
1. Az iskola arculata.....	6
1.1 Az iskola rövid története.....	6
1.2 Az intézmény szervezete.....	7
1.3 Hagyományok.....	7
1.4 Képzési kínálat, képzési rendszer.....	8
2. Az iskola környezete.....	9
3. Az iskola tanulói közössége.....	9
3.1 Képesség szerint.....	9
3.2 Pályaválasztás.....	10
3.3 A szülői háttér.....	10
3.4 Lakóhely szerinti megoszlás.....	10
3.5 Továbbtanulási szándék.....	10
3.6 Diákönkormányzat.....	11
4. Az iskola kapcsolatrendszere.....	11
4.1 Kapcsolat a fenntartóval.....	11
4.2 Kapcsolat más intézményekkel.....	11
4.3 Kapcsolat a szülőkkel.....	12
NEVELÉSI PROGRAM.....	13
1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	13
1.1 Pedagógiai alapelvek.....	13
1.2 Az oktató - nevelő munka céljai és megvalósítási területei.....	13
1.3 A nevelő - oktató munka céljainak megvalósításához hozzárendelt nevelési területek.....	13
1.4 A szakközépiskolában folyó nevelés - oktatás célja.....	14
1.5 Az általános műveltséggel összefüggésben lévő feladatok.....	14
1.6 A személyiségfejlesztés kiemelt feladatai.....	15
1.7 Iskolánkban a nevelési elvek gyakorlati és meghatározó területei....	15
1.8 A Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium főbb pedagógiai eljárásai.....	16
2. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	17
2.1 Lelkileg és testileg egészséges fiatalok nevelése.....	17
2.2 Viselkedéskultúra.....	18
2.3 Önismeret.....	18
2.4 Egészséges jövőkép.....	19
3. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	19
3.1 A család.....	20
3.2 Az osztályközösség.....	20

3.3	A nevelés lehetőségei.....	21
3.4	Tágabb környezet.....	21
3.5	Kommunikációs kultúra.....	22
4.	A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	23
4.1	Cél.....	23
4.2	Pedagógiai eszközök, módszerek, tevékenységek a beilleszkedési nehézségek feloldására.....	24
4.3	A program megvalósításának lehetséges területei.....	24
5.	A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek.....	25
5.1	Tanórai lehetőségek.....	25
5.2	Tanórán kívüli lehetőségek.....	26
5.3	Külső szervezetek bevonása.....	26
5.4	Nyomon követés.....	26
6.	A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	26
6.1	Helyzetelemzés.....	26
6.2	Az iskolai gyermekvédelmi feladatok.....	27
6.3	A megvalósítás, területei, formái.....	28
7.	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program... 29	
7.1	Diagnosztizálás.....	30
7.2	Az egyéni felzárkóztató foglalkozások elvei, eljárási rendje.....	30
7.3	Tanórai differenciálás.....	31
7.4	A program eredményességének értékelési módszerei.....	31
8.	A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek.....	31
8.1	Feladatok.....	31
8.2	Eszközeink a szociális hátránykompenzációra.....	31
	A sajátos nevelési igényű tanulók esélykülönbségeinek csökkentésére szolgáló tevékenységek.....	33
9.1	A SNI-s tanulók integrált nevelésének és oktatásának célja.....	33
9.2	Eszközeink a sajátos nevelési igényű tanulók esélykülönbségeinek csökkentésére.....	34
10.	Iskolai egészségnevelési program.....	35
10.1	Helyzetkép, helyzetelemzés.....	35
10.2	Alapelvek, jövőkép, célok.....	38
10.3	Az egészségnevelés iskolai területei.....	42
10.4	Módszerek.....	46
10.5	Taneszközök.....	47
10.6	Kommunikáció.....	47
10.7	Minőségfejlesztés.....	47
10.8	Továbbképzés.....	47
11.	Iskolai környezeti nevelési program.....	48
11.1	Helyzetkép, helyzetelemzés.....	48
11.2	Alapelvek, jövőkép, célok.....	51

11.3	Tanulásszervezési és tartalmi keretek	54
11.4	Módszerek	58
11.5	Taneszközök.....	58
11.6	Kommunikáció.....	58
11.7	Minőségfejlesztés.....	58
11.8	Továbbképzés.....	59
12.	A szülők, tanulók, iskolai és kollégiumi pedagógusok, együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.....	59
12.1.	A szülői szervezet, az iskola és a kollégium együttműködésének formái, szintjei	60
12.2	A Szülői Szervezet és a Diákönkormányzat együttműködése.....	61
HELYI TANTERV		61
1.	Az egész életen át tartó tanulás megalapozása	61
1.1	Kulcskompetenciák.....	62
2.	Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak és óraszámai.....	75
2.1	Kifutó 9-12. évfolyam tantárgyai és óraszámai	76
	(közgazdasági szakmacsoport).....	76
2.2	Kifutó 9-13. nyelvi előkészítő évfolyam tantárgyai és óraszámai (közgazdasági szakmacsoport).....	77
	A 9-12. évfolyam tantárgyai és óraszámai.....	78
	(közgazdasági szakmacsoport).....	78
2.4.	A 9-13. nyelvi előkészítő évfolyam tantárgyai és óraszámai (közgazdasági szakmacsoport).....	79
2.5	A 9-12. évfolyam tantárgyai és óraszámai.....	80
	(közgazdasági szakmacsoport).....	80
2.6.	A 9-13. nyelvi előkészítő évfolyam tantárgyai és óraszámai (közgazdasági szakmacsoport).....	81
2.7	Oktatás szakmacsoportos szakközépiskolai óratervterv	82
3.	A 9-12. évfolyamon tanítandó tantárgyak tananyagtartalma.....	83
3.1	Közismereti tárgyak tananyagtartalma	83
3.2	Szakmai előkészítő tárgyak tananyagtartalma a közgazdasági szakmacsoportban (kifutó).....	91
4.	Szakmai előkészítő tárgyak tananyagtartalma a közgazdasági szakmacsoportban a 2008/09. tanévtől	93
5.	Oktatási szakmacsoportos alapozó ismeretek a 2010/2011-es tanévtől	99
	A középszintű érettségi vizsga témakörei.....	102
6.	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái. Az iskolai írásbeli beszámoltatás formái, rendje, korlátai.....	111
6.1	A tanulmányi munka értékelése.....	111
6.2	A tanulók teljesítményének ellenőrzése, mérése, értékelés, minősítése	114

7.	A tanulók magatartása szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei és formái	118
7.1	A magatartás és szorgalom értékelésének módja	119
8.	Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei	122
9.	Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok (írásbeli, szóbeli) meghatározásának célja, elvei, korlátai	123
9.1	Céljai	123
9.2	Elvei	123
9.3	Korlátai	124
10.	Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, eszközök és felszerelések jegyzéke.....	124
10.1	A kiválasztás elvei.....	124
10.2	Az eszközök és felszerelések jegyzéke.....	125
ZÁRÓ DOKUMENTUMOK		126

BEVEZETÉS

1. Az iskola arculata

1.1 Az iskola rövid története

A Szent István Közgazdasági Szakközépiskolát és Kollégiumot 1887-ben alapította az akkori főpolgármester, Ráth Károly, mint a polgárosodó IX. kerület kereskedelmi iskoláját.

A polgárság fejlődése, a polgárosodási folyamat kikényszerítette, hogy a kereskedelmi iskola (középfokú) felsőkereskedelmi fiúiskolává váljon.

A második világháború, az 1956-os forradalom többször „elparancsolta” az oktatási intézményt a IX. kerületből: volt kórház, rabház. 1958-tól, mint közgazdasági technikum működött tovább. Az országban három intézmény, a nyíregyházi Pénzügyi Technikum, a győri Pénzügyi Technikum, valamint az akkor I. István nevet viselő budapesti Pénzügyi Technikum a Pénzügyminisztérium felügyelete alatt végezte igen hasznos tevékenységét. A nyíregyházi iskola az ország keleti részét, a győri az ország nyugati részét látta el középfokú pénzügyi szakemberekkel. Jellemző adat, hogy a javító-pótló érettségi vizsgákat egészen az önkormányzatok megalakulásáig, önállóságáig - pénzügyi ágazaton - iskolánk szervezte, rendezte több évtizeden keresztül, országos hatáskörrel.

Az 1970-es évek elejétől, mint szinte minden szakképző intézmény, iskolánk is kikerült a szakminisztérium hatásköréből, és közgazdasági szakközépiskola lett, megtartva a pénzügyi jelleget, az országos beiskolázási hatáskört, amit az iskolával egy épületben lévő kollégium is kifejezett.

Hosszú évtizedeken keresztül fiúkollégium és leánykollégium is működött, de ma már csak 80 fős leánykollégium tartozik az intézményhez.

Miután Budapesten, sőt Budapest vonzáskörzetében is hosszú idő óta ez az egyetlen pénzügyi ágazatú szakközépiskola, ezt a tiszta profilt máig meg tudta őrizni. Beiskolázási gondjaink eddig sem voltak, a jelentkezési arányokat - gazdasági élet változásait, a munkaerő-piaci igényeket, a bankok, biztosítók növekedését, terjeszkedését - figyelembe véve remélhetően nem is lesznek.

Az önkormányzati rendszer kialakulása óta az országos beiskolázási arány jelentősen csökkent. A 80 kollégistának csak mintegy a fele jár iskolánkba. Ők főleg Pest megye távolabbi területeiből érkeztek. Jelentős a bejáró tanulók száma (30-40%), a többi Budapest szinte összes kerületéből jelentkezik.

1.2 Az intézmény szervezete

Neve:	Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium
Székhelye:	1095 Budapest, Mester u. 56-58.
Fenntartója:	Fővárosi Önkormányzat
Az intézmény igazgatója:	dr. Nagyné Horváth Márta
Tagozatai:	
Nappali tagozat:	két igazgatóhelyettes
Esti tagozat:	igazgatóhelyettes, tagozatvezető
Kollégium:	igazgatóhelyettes, kollégiumi vezető
Gazdasági osztály:	gazdasági vezető

1.3 Hagyományok

A „Szent István” bármilyen néven és bármely korban mindig az emberi tudás, az emberi értékek teljes és sokoldalú hordozója volt. Mindig sokat követelt, de sokat is adott.

A nagyszerű tudós tanárok az általános és időtálló erkölcsi értékek közvetítésével nevelték utódjaikat. Mind a tudomány, mind az élet más területén voltak és vannak olyan országos hírű emberek, akik valaha az iskolánk padjait koptatták.

A pénzügyi vezetés kiemelkedő alakjai kerültek ki iskolánkból: egykori miniszterelnök-helyettes, miniszter, azonkívül jelenleg is aktívan dolgozó bankigazgatók, biztosítási intézmények vezető beosztású dolgozói mondhatják magukat egykori Istvánosoknak. Hitvallásunk szerint az oktatás szempontjából az oktató (nevelő) személyisége is meghatározó jelentőséggel bír. Amikor oktatunk, egyszersmind nevelünk is - e dolog, úgy véljük - elválaszthatatlan. De a tudás, az ismeretek akkor válnak viselkedés- és jellemformálónak, ha párosulnak a diákok érdeklődésével, igényeivel.

A Szent István Közgazdasági Szakközépiskolának évszázados hagyományai vannak. Az iskolához tartozás, annak elfogadása és vállalása egyet jelent a múlt és a jelen, azaz a hagyományok és az azokban gyökeredző nevelési elvek elfogadásával.

Iskolánk jelentős sporthagyományokkal is rendelkezik. Mindig fontos szempont volt a szellem mellett a test nevelése, edzése is. Olimpiai és világbajnokok, híres sportolók kerültek ki e ferencvárosi iskola falai közül. A labdarúgás, az atlétika, kosárlabda, asztalitenisz szakosztályok mindig sikereket értek el és érnek el ma is.

Az 1996. évi Nyári Olimpián a magyar labdarúgó válogatott négy tagja volt egykori Istvános. Ugyancsak 1996-ban leány atlétáink az országos diákolimpián az első helyen végeztek, megelőzve sporttagozatos középiskolákat is.

A fent említett, hagyományos szakosztályaink mellé az utóbbi időben felzárkóztak természetjáróink is. Ennek - az iskolánkban egyre szélesedő és erősödő „mozgalomnak” - nagy jelentősége van nemcsak az egészséges életmódra nevelésben, hanem a környezet és természet megszerettetésében, védelmében is.

Évtizedekre visszanyúló hagyomány az Istvános tábor. Félig nomád körülmények között töltenek el tanulóink 10-14 napot, ahol is az egymásrautaltság, egymás szokásainak figyelembe vétele, eltűrése, az egymásért végzett munka (pl. közös főzés, étkezések, tábortűz) jelentős tényező a közösségi érzés, közösségi tudat kialakításában, fejlesztésében.

Ugyancsak évtizedes hagyomány az „Istvános Napok” rendezvénysorozata. Régi diákjaink, akik ma már a gazdasági élet és egyéb szakterületek jeles képviselői, jönnek vissza egykori iskolájukba és tartanak szakmai előadásokat vagy élménybeszámolókat, erősítve az „Istvános büszkeséget”, összetartozást.

1.4 Képzési kínálat, képzési rendszer

Az iskolánkba jelentkező - főleg közgazdasági pályára készülő - nyolcadikosok sikeres felvételi vizsga letétele után nyernek felvételt. A 9-12. évfolyamon általános közismereti, nyelvi és informatikai képzést, szakmai orientálást és alapozást kapnak a tanulók.

Az oktatás szakmacsoportban végzett képzés szorosan kapcsolódik az iskola sportos hagyományaihoz, annak jelenlegi gyakorlatához, melyet iskolánk sportegyesülete a Szent István SE reprezentál.

A szakmacsoportot választó tanulóknál alakuljon ki az egészségtudatos magatartás és életmód, amely lehetővé teszi, hogy kikerülve a közoktatás rendszeréből a testmozgást és sportokat szerető állampolgárokként éljék mindennapjaikat. Ennek a célnak a megvalósulása mellett **képzési rendszerünkkel támogatjuk az élsport utánpótlásbázisát jelentő versenysportot.**

A tanulók a sporttevékenységüket elsősorban az iskolán kívül végzik az iskola sportegyesületében illetve más egyesületekben.

Az intézmény vezetése és a pedagógusok a tanulókkal/sportolókkal együtt törekednek arra, hogy a sportban nyújtott teljesítményük a személyiségüket pozitívan befolyásolja.

Az iskola pedagógiai munkájának tartalma egyik jellemző ágát a közismereti tantárgyak és a közgazdaság szakmacsoport mellett az oktatás szakmacsoport szakmai alapozó tárgyainak rendszere adja. Fontos hangsúlyt kap a sportjellegű szakmai képzések megalapozása is. Az iskola lehetőséget kíván nyújtani azoknak a tanulóknak, akik középiskolás korukban intenzíven sportolnak, hogy a sporttal való foglalkozást hivatásukul válasszák. Iskolánk felkészíti őket az ez irányú szakmai vagy felsőfokú tanulmányokra.

A szakmai orientálás célja, hogy a tanulók pályaválasztását segítse.

A szakmai alapozó tárgyak célja, hogy bővítse, rendszerezze és elmélyítse a közismereti tárgyak és a szakmai orientáció keretében tanultakat, és megalapozza a szakmai műveltséget. Ezáltal segíti a tanulót leendő szakmája kiválasztásában, egyéni életútjának megtervezésében.

A 12. évfolyam elvégzése után érettségi vizsga tehető, amely továbbtanulásra jogosít bármely felsőoktatási intézményben, ill. a szakképzés megkezdésének feltétele.

Érettségi vizsgát a 4 kötelező közismereti tantárgyból, illetve közgazdasági alapismeretektől, (elméleti gazdaságtanból, vagy üzleti gazdaságtanból) informatikából, földrajzból és testnevelésből, illetve oktatási alapismeretektől (pszichológia, pedagógia) lehet tenni.

2. Az iskola környezete

Az iskola a IX. kerületi Mester utcában található. Alapításakor a kerület előnyös helyzete, az ipar, a kereskedelem (a Duna közelsége, malomipar stb.) fejlődése, a polgárosodás előnyt jelentett, szinte kikényszerítette az iskola létrehozását.

Ami a már említett 80 fős leánykollégiumot illeti, az ott lakó diákok zöme Pest megyéből érkezik. Számunkra különösen előnyt jelent, hogy ki sem kell lépniük az utcára ahhoz, hogy a kollégiumból az iskolába juthassanak.

A közgazdasági szakközépiskolák között iskolánk helyzete egyedi, hiszen hosszú éveken át az ország legnagyobb (nappali és esti tagozattal együtt) pénzügyi szakemberképző központja volt.

Nem kellett új ágazatokat bevezetni, kipróbálni, a túljelentkezés mindig többszörös volt, köszönhetően az ipari képzés visszaesésének, a közgazdászképzés fellendülésének.

Ma már az Országos Képzési Jegyzék szerinti képesítések korában más a helyzet, de *a közgazdasági képzés továbbra is alapvetően meghatározó*, és a hagyományosan kiváló tanári gárdánk biztosítja a színvonalas képzést.

A munkaerő-piacon sikeresen megállják helyüket végzett tanulóink. Többen vállalkozók lesznek, egyetemeken, főiskolákon tanulnak tovább, illetve a pénzügy világában; bankokban, brókercégeknél helyezkednek el. Pénzügyi, számviteli képzettségük, idegennyelv-tudásuk, számítógépes ismereteik a legmagasabb követelményeket támasztó munkahelyen is megfelelőnek bizonyul.

3. Az iskola tanulói közössége

3.1 Képesség szerint

A többszöri túljelentkezés miatt a felvételi rendszer elvileg biztosítaná a megfelelő minőséget.

Sajnos, az általános iskolában megszerzett tudás, de sokszor a képességek hiánya is akadály a minőségi munkának. Az elmúlt évek tapasztalata az, hogy hiányzik a középmezőny. A beiskolázott mintegy 150 tanuló harmada jó képességű, elhatározott célja, hogy a sikeres érettségi után továbbtanuljon. A tanulók kb. fele, kétharmada azért tanul, mert „muszáj”, hiszen még tanköteles. Ezen tanulók előtt olyan példák vannak, melyek azt bizonyítják, hogy az anyagi érvényesülésnek nem mindig legfontosabb követelménye a tanulás.

3.2 Pályaválasztás

Hasonló tényezők motiválják, mint az előzőt. Gyakran előfordul viszont, hogy a tanuló szülője is ebben az iskolában végzett, sikeres életpályát futott be.

3.3 A szülői háttér

Az előbb említett arányt tükrözi. Az iskola tanulóinak kb. harmada értelmiségi vagy vállalkozói körökből kerül ki, ami megfelelő családi, anyagi háttérrel tud biztosítani. Kétharmada viszont hátrányos helyzetű. Nagyon sok az olyan tanuló, akinek egyik szülője nem él, vagy elváltak. A tanulók 20-30%-ának munkanélküli a szülője, vagy egyik, de gyakran mindkettő. Ezek a súlyos szociális hátrányok igen nagy odafigyelést kívánnak, így a gyermek- és ifjúságvédelem területén, az osztályfőnöki munka keretében igen sok a tennivaló.

3.4 Lakóhely szerinti megoszlás

Tanulóink 10 %-a kollégista, 35-40%-a Budapest környékéről bejáró, kb. fele budapesti.

3.5 Továbbtanulási szándék

Az utóbbi időben nagymértékben megnőtt a továbbtanulási kedv, szinte minden érettségiző jelentkezik felsőoktatási intézménybe, vagy a nappali rendszerű 13-14. szakképző évfolyamra, ahol OKJ szerinti szakképesítést szerezhetnek. Aki teheti, elfogadja az állam által nem finanszírozott, fizetős továbbtanulási lehetőségeket is.

Akit sehová sem vesznek fel, az a tapasztalatok szerint a következő években tovább próbálkozik, így egy évfolyam végzős tanulóinak, - néhány éven belül - jelentős része jut felsőoktatási intézményekbe.

3.6 Diákönkormányzat

Az iskolában diákönkormányzat működik. Tagja minden osztály választott képviselője. A 20 fős önkormányzat megválasztja a tisztségviselőit.

Működésének meghatározó tényezője tisztségviselőinek alkalmassága, rátermettsége, aktivitása.

Minden jelentősebb iskolai rendezvényen részt vesznek.

Fő, szinte önálló tevékenységi területük:

- az iskolai diákügyelet szervezése,
- az ügyeletátadások levezetése,
- ünnepélyek, egyéb iskolai események lebonyolításában való közreműködés,
- a házirend előkészítése,
- az SZMSZ véleményezése,
- nyári tábor szervezése,
- diákvezető-képzés,
- közreműködés a kerületi, illetve országos diákszövetségben,
- versenyek szervezése.

4. Az iskola kapcsolatrendszere

4.1 Kapcsolat a fenntartóval

A Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium az 1970-es évek elejéig a Pénzügyminisztérium felügyelete alá tartozott.

Azóta a Fővárosi Önkormányzat a fenntartó, akivel igyekszünk jó kapcsolatban lenni, de problémáinkat lehetőségeink keretén belül próbáljuk magunk megoldani.

4.2 Kapcsolat más intézményekkel

Oktatási Hivatal Közép-magyarországi Regionális Igazgatóság

- tanügyigazgatás,
- érettségi,
- országos mérések,
- továbbképzések

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet

- közgazdasági szakmacsoportos alapozás,
- továbbképzések

Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Intézet

- szakértői tanácsadás,
- továbbképzések,
- mérések

Belvárosi Térségi Integrált Szakképző Központ
-együttműködés a szakképzésben

Pénzügyminisztérium és a Budapesti Gazdasági Főiskola
-Felsőfokú Szakképzés (kifutó pénzügyi szakügyintéző képzés)
-továbbképzések

Budapesti Corvinus Egyetem
-tanárjelöltek gyakorlóiskolája

Egyéb szervezet, intézmények (bankok, civil szervezetek, más iskolák, gazdálkodó szervezetek))

4.3 Kapcsolat a szülőkkel

A szülőkkel való kapcsolataink legfőbb területei a szülői értekezletek, illetve fogadóórák.

Az iskolában működő szülői szervezet a Szülők Tanácsa 20 tagból áll, tagja minden osztály egy-egy választott képviselője. A 20 fő négy szekcióra oszlik, a 9. 10. 11. és 12. évfolyamos szekciókra. Minden szekciónak van egy vezetője, így ez a négy fő és a 20 tagból megválasztott elnök alkotják a Szülők Tanácsának vezetőségét. Évente 4-szer ülésezik, általában az őszi és tavaszi szülői értekezlet előtt, ahol is az iskolavezetés mondja el gondjait, bajait, elképzeléseit, a szülői értekezletekre közvetítendő üzeneteit.

Az őszi és tavaszi szülői értekezletek utáni üléseken viszont a Szülők Tanácsának tagjai közvetítik az iskolavezetés felé a szülői értekezleteken elhangzottakat.

NEVELÉSI PROGRAM

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1 Pedagógiai alapelvek

Az oktatás - tanulás - nevelés tartópillérei:

- megtanulni tudni,
- megtanulni cselekedni,
- megtanulni élni,
- megtanulni másokkal együtt élni.

1.2 Az oktató - nevelő munka céljai és megvalósítási területei

- humanista értékrendszer kialakítása,
- a tanulási - tanítási folyamat motiválása,
- aktivizáció,
- differenciált, individualizált képességfejlesztés,
- fejlettségi szinthez igazított tartalmak,
- az ismeretek megszerzésének eszközjellege,
- gyakorlat - orientáltság,
- a tanítás - tanulás - nevelési folyamat folyamatos ellenőrzése, értékelése.

1.3 A nevelő - oktató munka céljainak megvalósításához hozzárendelt nevelési területek

- értelmi nevelés,
- tanulásra nevelés,
- erkölcsi nevelés,
- érzelmi, akarat nevelés,
- esztétikai nevelés,
- kommunikációs nevelés,
- pályaorientáció,
- közösségi nevelés,
- hon- és népismeret,
- kapcsolódás Európához és a nagyvilághoz,
- egészségnevelés,
- környezeti nevelés.

1.4 A szakközépiskolában folyó nevelés - oktatás célja

- A tanulók váljanak alkalmassá az önálló, felelős döntéseken alapuló, elsősorban a szakmai területeken folyamatosan fejlődő, megújuló alkotómunkára, a társadalmi értéktermelési folyamatok alakítására, a munkaerő-piac elvárásainak teljesítésére, valamint a felsőfokú tanulmányok megkezdésére.
- A tanulóknál a tanítási - tanulási folyamat során ki kell alakítani az igényt és képességet az ismeretek önálló megszerzésére, azok összefüggéseinek felismerésére, értelmezésére, hasznosítására.
- Fejleszteni kell gondolkodásukat, problémamegoldó képességüket, anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációs, valamint informatikai tudásukat.

E célok megvalósítása érdekében iskolánk képzési céljai között kiemelten szerepel **a matematika, az informatika és az idegen nyelv (angol, német) oktatása.**

Ezért mindhárom tantárgyat a 9. osztálytól kezdve csoportbontásban oktatjuk.

A csoportok kialakításánál mindig az erősebb - gyengébb csoportbontást használjuk. (Kezdő, haladó már ezekből a tantárgyakból nincs, hiszen az általános iskolában - a kerettanterv szerint is - minden tárgyat tanulnak.)

Az egyes csoportok között mind félévkor, mind év végén biztosított az átjárási lehetőség.

Ezen kívül - a tantestületi döntés értelmében - ezeket a tantárgyakat már 9. osztálytól kezdve emelt óraszámú, emelt szinten is tanítjuk.

A 11. évfolyamtól kezdve az emelt szinten való tanulás megfelel az emelt szintű érettségire való felkészülésnek. Hét tantárgyból van lehetőség, megfelelő számú jelentkező esetén az emelt szintű érettségire való felkészülésre:

- magyar nyelv és irodalom,
- történelem,
- matematika,
- idegen nyelv (angol, német),
- közgazdasági alapismeretek (elméleti gazdaságtan és üzleti gazdaságtan)
- informatika

1.5 Az általános műveltséggel összefüggésben lévő feladatok

A szakközépiskolai nevelés és oktatás a tanulókat logikus összefüggésekben, rendszerben való gondolkodásra neveli; képessé teszi őket arra, hogy különböző információk között eligazodjanak, így a gyakorlati életben felmerülő kérdésekre is találjanak válaszokat, és különböző élethelyzetekben is törekedjenek a tudásra épülő önálló vélemény kialakítására, majd felelős döntések meghozatalára.

A komplexitás, az egységes szemlélet, a jelenségek több oldalról való elemzésének kialakítására döntöttünk úgy, hogy a természettudományos tantárgyakat (biológia, kémia, fizika) egy tantárgyként, integrált tantárgyként „Természettudományi ismeretek” címen tanítjuk.

1.6 A személyiségfejlesztés kiemelt feladatai

- az önismeret fejlesztése,
- a kezdeményező és vállalkozó készségek kialakítása,
- az állampolgári szerepre történő felkészítés
- a vallási és világnézeti információk tárgyilagos, többoldalú közvetítése.

Ez utóbbi nevelési feladat magában foglalja a demokrácia gyakorlásához szükséges képességek fejlesztését, a jogok és kötelességek tudatosítását. A személyiségfejlesztésben minden vonatkozásában meghatározó az iskola arculata, hagyományai, belső környezete és légköre.

1.7 Iskolánkban a nevelési elvek gyakorlati és meghatározó területei

- Diákönkormányzati tevékenység
Ebbe a tevékenységbe a tanulók egyre nagyobb hányadát kell bevonni. Sajnos, már a fiatalság körében is eluralkodni látszik az a gyakorlat, hogy kicsöngetés után minél gyorsabban elhagyni az iskolát, mert rohanni kell más helyre, más tevékenység folytatására. A tapasztalatok szerint mind a tanulástól, mind a közösségi élettől, közösségi foglalkozásoktól rengeteg időt elvon a számítógép (internet) és a televízió.
- Szakkörök, tevékenységi körök, sport
Iskolánkban kiemelten fontos szerepe van a **tehetséggondozásnak**. A szakkörökön, az irodalmi színpad tevékenységében, rajzszakkörön, a sportfoglalkozásokon széles és tág tere van a kiemelkedő képességek kibontakozásának, érvényre juttatásának.

A szülők között végzett felmérés megerősíti ez irányú tevékenységünket. A felmérés eredményeként a szülők 70-80%-a lényegesen fontosabbnak tartja, mint a készségtantárgyak tanítását (20-30%).

1.8 A Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium főbb pedagógiai eljárásai

1.8.1 Tanítás - tanulásban

- tehetséggondozás
- felkészítés a munkaerő-piaci helytállásra
- felkészítés az önálló ismeretszerzési képességek kialakítására
- kreatív gondolkodás kialakítása
- a megszerzett tudás gyakorlati alkalmazása

1.8.2 Nevelésben

A nevelési érték az egyén konstruktív életvezetése.

A konstruktív életvezetés olyan életvitel, amely

- szociálisan értékes, mert hozzájárul a közösség fejlődéséhez,
- az egyén szempontjából eredményes, mert hozzájárul más értékek létrehozásában való részvételéhez.

Az egyik legfontosabb emberi érték tehát a *konstruktív életvezetés*, melynek területei:

- a munkahely,
- a család,
- a környezet,
- a közösség,
- az ország, a hon,
- a határokon túli, tágabb környezet.

1.8.3 Az iskolai, intézményes nevelés feladata

Az előző pedagógiai eljárások lehetőségeinek megteremtése valamint kiépítése.

Iskolánk teljes tanári közössége törekszik arra (egyéb feltételek megteremtésével a technikai és adminisztratív dolgozók is), hogy e célt legjobb tudása szerint elérje, megvalósítsa. E cél érdekében, az egyes

területek lehetőségeit, feladatait, eszközrendszerét leírva, összefoglalva készült pedagógiai programunk többi fejezete.

Igyekeztünk programunkat *a következő vezérlőelvek alapján kidolgozni:*

- minden cél, feladat legyen konkrét, egyértelmű, világos,
- legyen reális, ha nem is azonnal, de hosszútávon megvalósítható,
- legyen adekvát (szervezetre, közösségre, egyénre szabott, általa végrehajtható),
- legyen ellenőrizhető, mérhető,
- legyen kritériumokkal ellátott (név, idő, minőségérték).

Végrehajtásáért az iskolaigazgató, az iskolavezetőség a tantestülettel együtt felelős.

Ha ez a program megvalósul, akkor összeköti az általános iskolai nevelést és az oktatást, illetve az érettségi (felvételi) követelményekben, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott igényeket, követelményeket. Megalapozza a szakképzésben, illetve a felsőoktatásban való eredményes részvétel mellett a munkába állás és a munkában való tartós megfelelés komplex követelményeinek teljesítését, biztosítja az itt végző diákok kreatív tevékenységét, konstruktív életvezetését

2. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk tevékenységének alapvető attitűdje a tanulók személyiségének fejlesztése. Úgy gondoljuk, hogy folyamatosan figyelemmel kell kísérnünk minden egyes tanulónk személyiségét, annak változásait, az intézménybe kerüléstől egészen az érettségiig, illetve a szakképesítés megszerzéséig.

2.1 Lelkileg és testileg egészséges fiatalok nevelése

Alapvető célunk, hogy lelkileg és testileg egészséges fiatalok kerüljenek ki iskolánkból.

Ennek érdekében elsődleges céljaink között szerepel az, hogy elfogadott és egészséges életmódmintákat közvetítsünk. Az életmód fogalmával szorosan összefonódott fogalmakat is tárgyalunk: életminőség, életstílus, életforma. Az életmód fogalmának kifejtése magával vonzza a kultúra fogalmának kifejtését is. Tudatosítanunk kell, hogy a kultúra elválaszthatatlanul egybefonódott a mindennapisággal, illetve azzal, hogy az ember mindennapjai során folyton-folyvást újratermeli önmagát, ezzel együtt saját kultúráját.

2.2 Viselkedéskultúra

Mindennapjainkat pedig át- meg átszövi a *viselkedéskultúra*, a szórakozás kultúrája, a táplálkozáskultúra stb. Azt a közhelyet kell feloldanunk, miszerint mindennapi kultúránk alacsony színvonalú, elmaradott. Ami valójában azt jelenti, hogy hiába vannak meg az életmódváltozás tárgyi feltételei. A civilizációs változásokat és a strukturális átrétegződést nem követte olyan kulturális alapok megteremtődése, amelyek biztos támpontul szolgálhatnának a mindennapi érintkezés formáihoz. A mindennapi kommunikációs kultúránk meglehetősen eklektikus. Ennek oka a mintakövetés, a mintaközvetítés zavaraiiban és az egymás mellett létező többféle értékrend ellentmondásaiban lelhető fel.

Az ellentmondás feloldása érdekében - mely nagyban és súlyosan érinti a középiskolás korú diákokat is - az iskolának arra kell törekednie, hogy egy jól megalapozott, biztos lábakon álló, és mindenki által elfogadott mintát kell, hogy közvetítsen. Erre törekszik intézményünk is. Iskolánknak olyan manipulációs közegként kell működnie, melyben tanulóink képesek elsajátítani azokat a viselkedési szabályokat és szerepeket, melyek erkölcsi normaként és értékrendként szolgálhatnak további életükben.

Osztályfőnöki óráink keretében azt szeretnénk elérni, hogy diákjaink osztályközösségeiket vonatkozási csoportként fogadják el, odatartozásukat úgy is éljék meg és minősítsék. Semmiképpen ne érezzék a szerepnélküliséget és az elhanyagoltság érzését. Osztályfőnöki óráink eszköze mindig a nyílt kommunikáció. Elsődlegesen annak a megfogalmazása: „ki vagyok én?” Ugyanis tapasztalataink alapján a diákok elsődleges problémája a ki nem alakult énkép, a laza önértékelés, az ingatag önbizalom, illetve ezek túlzottan előtérbe kerülése egyes diákok személyiségében, mely ugyanolyan káros lehet a személyiség fejlődésében. A folyamat első stádiuma az egymásba vetett hit és a bizalom kialakítása, elfogadása és megélése.

2.3 Önismeret

Következő és célként elérendő lépcsőfokként az alapos önismeretet határozzuk meg. Osztályfőnöki óráinkon a mindennapi életből hozott szituációkat dolgozzuk fel helyzetjátékok formájában, s ezek segítségével diákjaink könnyebben igazodnak el az állandóan változó külvilág

helyzeteiben, ezzel bizonyítva azt, hogy nemcsak énképük fejlődik, hanem a világról kialakult képük is változik, formálódik.

De nemcsak az osztályfőnöki órák nyújtanak segítséget diákjainknak az egészséges szellemi és lelki fejlődésben, hanem a tanórán kívüli rendezvények is. Nagy hangsúlyt fektetünk a tanítás utáni szakkörökre, egyes iskolai ünnepélyekre, tanulmányi versenyekre, illetve a diákönkormányzati feladatokra, mert ezek a tevékenységek nagy szerepet játszanak tanulóink, esztétikai és érzelmi nevelésében is, valamint fejlesztik véleményalkotási, problémamegoldó, illetve döntéshozói készségüket.

A fejlesztés nem korlátozódik csupán az iskola falain belülre. Jelentős szerepet tulajdonítunk annak, hogy diákjaink minél többször jussanak el színházba, múzeumokba, sportrendezvényekre, hiszen tudjuk, az adott intézmények oktató, nevelő munkájukon keresztül milyen nagy hatással vannak diákjaink személyiségének fejlődésére.

2.4 Egészséges jövőkép

Végezetül mindenkori munkánk eredményét abban látjuk, hogy az itt eltöltött évek során diákjainkban kialakul egyfajta egészséges jövőkép, aminek segítségével további terveik érdekében össze tudják hangolni vágyaikat, lehetőségeiket és a realitásokat, hogy így a számukra legmegfelelőbb felsőoktatási intézménybe nyerhessenek felvételt.

3. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatokat kialakítja, megteremti és továbbfejleszti.

A gyermekek, a tanulók képességeinek fejlődéséhez meg kell teremteni a személyiségfejlesztő oktatást.

Ez azonban csak akkor lehetséges, ha mind a pedagógiai program, a nevelési, tanulási-tanítási folyamat teret ad a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a munkának, ha fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségüket, ha hozzájárul életmódjuk, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához.

Ez a fejlesztés, fejlődés olyan iskolai pedagógiai munkát feltételez, melyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlesztése, fejlődése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás a nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb formája és fóruma is.

Az iskolai nevelés legfőbb célja a személyiség minél szélesebb körben történő fejlesztése, felkészítés az életre.

Az egyén fejlődése azonban szorosan összefügg és nem választható el a közösségtől, a közösségi neveléstől.

3.1 A család

A legalapvetőbb nevelő közösség a család, melyben az egyén, a személy születése óta él és nevelkedik, az első közösség, amelybe az egyén beilleszkedik.

A család alapvetően meghatározza, befolyásolja, formálja a gyermek fejlődését, másokhoz, a hasonló korúakhoz (óvoda), illetve a felnőttekhez való viszonyát. Alapvető személyi és szociális kötődéseket, formákat alakít ki, melyeket az iskolába kerülve lehet és kell fejleszteni, formálni, alakítani.

Így nagyon fontos szerepet kap az óvoda, az iskola, s azon belül is az osztályközösség.

3.2 Az osztályközösség

Az osztályközösség a középiskolában már sok alapismerettel, egymástól eltérő szokással és szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége. Mivel a tanuló idejének nagy részét tölti az osztályközösségben, vagy annak egy részében, meghatározó annak légköre, szellemisége, hatása a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszerére, viselkedési formáira.

Az osztályközösség feladatai:

- valamennyi tagjának pozitív irányú befolyásolása
- mások gondjainak, nehézségeinek felismerése
- a másság elfogadása, tolerancia, egymás tiszteletben tartása
- az egyéni értékek felismerése, a pozitív példák követése
- egymás segítése a tanulásban és egyéb problémák megoldásában.

Az osztályfőnök az osztályközösség fejlesztésének koordinátora. Ezért az iskolavezetésnek minden évben igen fontos feladata, hogy egy-egy induló osztály élére a megfelelő felkészültséggel, emberi tulajdonságokkal rendelkező osztályfőnököt kiválassza és megbízza e fontos feladattal.

Az osztályfőnök legfőbb feladatai:

- a problémák felismerése és azok kezelése
- szervezés, irányítás, összefogás

- összhangteremtés a tanulók, az osztályban tanító tanárok és a családi ház között
- az osztályfőnöki órák nevelési lehetőségeinek kihasználása
- közösségi programok szervezése.

3.3 A nevelés lehetőségei

Nevelési helyzet szinte mindig és mindenhol adódik. Az iskolai életben ennek azért van különösen fontos szerepe, mert a szülők és a gyermekek viszonya lazább lett. Ennek oka részben az életkori, kamaszkori sajátosság, részben a szülők fokozottabb elfoglaltsága, ami miatt több feladat hárul az iskolára, tanárra, osztályfőnökre.

Minden tanárnak ki kell használni a tanóráin adódó nevelési lehetőségeket. Különösen fontos ez a magyar és a történelem tantárgy szakóráin. Az osztályfőnöki órák témáinak megválasztásakor igazodni kell a tanuló életkori sajátosságaihoz és az adott közösség főbb problémáihoz is. Lehetőség adódhat erre a szünetekben, tanítás előtt vagy után, vagy éppen a véletlen találkozások alkalmával, illetve a közös iskolai programokon is.

Az iskola feladata az is, hogy tartalmaz, sokszínű kulturális és sportprogramot nyújtson a tanulóknak. Ilyenek például a színházlátogatások, ahol az ismeretek gazdagításán túl az ízlésformálás, a viselkedés alakítása kap fontos szerepet.

A kirándulások, a természetjárás, a közös sporttevékenységek az egészséges életmódra nevelésben, a természet értékeinek megismerésében és megbecsülésében játszanak fontos szerepet. A közös játékok, a kellemesen eltöltött idővel együtt új barátságok szövődését is jelenthetik, és a tanulók egymás értékeit is jobban megismerik, tiszteletben tarthatják a mások által képviselt értékrendeket. Itt érthetik meg, hogy az ember a természet része, felelős a környezete megóvásáért. Itt alakulhat ki a helyes szemlélet az ember és a természet harmonikus kapcsolatáról, és annak az igénye, hogy óvja és gyarapítsa is ezeket az értékeket.

A közösségben eltöltött tartalmas programok a szabadidő helyes eltöltésének szemléletét formálják, meghatározói lehetnek a későbbi életvitel kialakításnak.

3.4 Tágabb környezet

3.4.1 *Hon és népismeret*

Minden tanuló ismerje meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit.

A hon és népismeret segítse elő harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel. Alapozza meg a nemzettudatot, mélyítse el a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet, ösztönözzön a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására. Késztesen az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységekre.

Ezen nevelési feladat megvalósításának főbb területei és lehetőségei:

- osztályfőnöki óra
- múzeumlátogatás
- tanulmányi kirándulás
- nyári, helytörténeti táborok szervezése
- túra táborok

3.4.2 *Kapcsolódás Európához és a nagyvilághoz*

Alakuljon ki a tanulóknak pozitív viszony a közös európai értékekhez. Legyenek érdeklődők, nyitottak az európai kultúra, életmód, szokások, hagyományok iránt, különös tekintettel a környező országokra, népekre. Ismerjék meg az európai egység erősödésének jelentőségét.

Mind iskolánknak, mind tanulóinknak törekedni kell arra, hogy valamilyen módon közvetlenül is részt vállaljanak a nemzetközi kapcsolatok ápolásában.

Ennek kiemelkedő területe a már meglévő nemzetközi kapcsolataink ápolása, megtartása és további bővítése.

Minél több tanulót kell bevonni – anyagi segítségnyújtással –

- svédországi
- németországi
- olaszországi
- spanyolországi

testvériskolákkal kialakított diákcsere kapcsolatainkba.

Ezek kiváló lehetőségek az idegen ország kultúrájának, szokásainak, családi életének megismerésére, hiszen diákjaink több napon keresztül egy külföldi család vendégszeretettel élvezik, ami a nyelvtanulást, a nemzetközi kommunikáció fejlődését is elősegíti.

3.5 Kommunikációs kultúra

Napjainkban értesüléseink túlnyomó részét nem személyes üzenetekből és információkból merítjük, hanem mesterséges közvetítőrendszerek útján. A

tömeges, passzív információfogyasztás az életvitel és a gondolkodás torzulásához vezethet.

Ezért az iskolának az új audiovizuális környezetet értő, szelektíven használni tudó fiatalokat kell nevelnie.

A kommunikációs kultúra középpontjában az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének a képességei állnak.

Ennek fő területei:

- osztályfőnöki óra
- magyar és történelem tantárgy szóbeli feleletei
- önálló témafeldolgozás
- kiselőadások
- könyvtárhasználat
- órai kommunikációs gyakorlatok
- szerepjátékok
- diák-önkormányzati ülések
- vitafórumok

4. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az iskolai követelményrendszer és a társadalmi normáktól, a többségi kultúrától eltérően szocializált gyermekek összetalálkozása egy sor tipikus nehézséget hoz felszínre, amelyek magatartászavarként is megjelennek, messzire ható következményekkel járnak a tanuló beilleszkedésére és lélektani fejlődésére. A kritikus életkori szakaszok egyike a 14-18. életév, a középiskolába lépés időpontja, illetve a középiskolás évek. A serdülőkor sokféle lelki zűrzavarát gyakran kísérik hangulatingadozások, „világfájdalmas”, depressziós epizódok, dühkitörések, az önértékelés, az identitás zavarai. Súlyosabb esetben azonban zavar keletkezik az interperszonális kapcsolatokban, az iskolai teljesítményben, és destruktív magatartásformák, deviáns folyamatok alakulhatnak ki. E nehézségek peremhelyzetet, szociális visszavonultságot, vagy túlzott izgatottságot, agresszivitást, beilleszkedési zavart válthatnak ki.

4.1 Cél

Fontos, hogy ezeket a súlyos deformitásokat az iskola a nevelés folyamatában kezelje, s megakadályozza a veszélynek kitett tanulók spontán kirekesztődését vagy túlzott negatív hangadását.

Az említett gyermekek többnyire:

- a tanulmányi, kulturális, közösségi feladatrendszerrel kapcsolatban nem álló, megbízással nem rendelkező peremhelyzetű tanulók,
- interperszonális kapcsolataik szerint gyakran kedvezőtlen szociometriai státuszú tanulók,
- a család értékközvetítő sajátosságai szerint problémás fiatalok,
- a tanulmányi teljesítőképesség szerint egyetlen területen sem kimagasló diákok.

A devianciára hajló „másság” kezelése, a gyermekek „furcsa” viselkedése, az okok felismerése **nehéz feladattal** állít szembe minden pedagógust.

A zavar okát elsősorban az osztályfőnök tudja felderíteni, aki részben az érintettel, részben a szülőkkel együttműködve, illetve külső szakember segítségével találhat megoldást. Ha a kiváltó okok között a téves pályaválasztás, vagy iskolaválasztás a döntő, akkor határozottan javasolni kell a minél előbbi pályakorrekciót.

Ezek a tanulók mindenki másnál jobban rászorulnak a sikerélményre, a többiek és a tanár figyelmére, elismerésére. A számonkérési rendszer sokszínűsége, a lehetőség, hogy minden tanuló többféle módon mutathassa meg tudását, érdeklődését, sikerhez juttatja azokat is, akik a hagyományos tanulmányi versengésben feltétlenül alulmaradnának.

4.2 Pedagógiai eszközök, módszerek, tevékenységek a beilleszkedési nehézségek feloldására

- Minden tanév elején minden osztályban, de főleg a 9. évfolyamon el kell végezni - szakember által összeállított feladatlap segítségével - egy felmérést, mely szűri, diagnosztizálja, megállapítja, hogy kik azok a tanulók, akiket valamilyen probléma miatt különös figyelemmel kell kísérni, bevonni az ilyen irányú tevékenységbe.
- Elsősorban az osztályfőnökök, de a szaktanárok képesek a problémás tanulók felismerésére, segítésére.
- Fontos lehet az osztályközösség segítőkézsége, toleranciája.
- Szükség esetén igénybe kell venni minden külső és belső lehetőséget. Egy iskola dolgozói, tanárai nem biztos, hogy teljes egészében felkészültek a témából, ezért az iskolapszichológus, lelki tanácsadó szolgálat, esetleg hozzáértő szülő segítségét is igénybe kell venni.

4.3 A program megvalósításának lehetséges területei

- speciális osztályfőnöki órák;
- szülői értekezletek, szülői tájékoztatók a nevelési problémákról, a devianciák veszélyeiről;

- drog-, alkohol- és dohányzásellenes prevenciós foglalkozások tartása;
- felzárkóztató, pótló foglalkozások;
- tanulás-módszertani, tanulástechnikai segítség nyújtása;
- egyéni motivációkkal sikerélményhez való juttatás.

Az egyéni beszélgetésekre, esetleges lelki kezelésekre az iskola pszichológusa és orvosi szoba áll rendelkezésre délutánonként.

5. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek

A Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium mindig híres volt arról és büszke volt arra, hogy tanulói nagy számban indultak és nyertek tanulmányi versenyeken, sikeresen felvételiztek egyetemekre, főiskolákra.

Korábban is a gazdasági, pénzügyi élet jelentős, elismert vezető szaktekintélyei, főiskolai, egyetemi tanárok kerültek, illetve kerülnek ki a főleg pénzügyi szakemberképzést folytató iskolából.

Ezek az eredmények annak következtében születhettek, hogy iskolánk mindig is elsőrendű feladatnak tekintette a tehetséggondozást, a valamilyen területen tehetséges vagy kiemelkedő képességű tanulók felkutatását, gondozását.

A tehetség, képesség kibontakoztatását elősegítő tevékenység ma is egyik legfontosabb területe oktató-nevelő munkánknak.

Ezen tevékenységünk első lépése a **tehetségkutatás**, az iskolába jelentkező, már felvett tanulók többirányú mérése, megfigyelése. Ennek egyik legfontosabb része egy szóbeli beszélgetés, interjú, amelyen a tanuló bemutatkozik, elmondja, hogy mik az erősségei, gyengéi. Amennyiben vállalja a kiemelt foglalkozásokat, úgy egy teszt sikeres megírásával bizonyíthatja rátermettségét.

5.1 Tanórai lehetőségek

Már a 9. osztálytól kezdve emelt szinten tanítjuk egy fél, vagy ha a létszám megengedi, egész osztálynak a

- matematikát,
- informatikát,
- angol nyelvet,
- német nyelvet,
- testnevelést (labdarúgást; sportosztály).

Ezen kiemelt tantárgyak, tagozatok előzetesen meghirdetésre kerülnek kiadványainkban, s a tehetséges tanulók már így jelentkezhettek ezekbe az osztályokba.

5.2 Tanórán kívüli lehetőségek

- szakkörök,
- felvételi előkészítők,
- verseny előkészítők,
- tanuló táborok,
- egyéni foglalkozások (kiadott feladatok megoldása, egyéni beszámolók, dolgozatok készítése, állandó versenyeztetés).

5.3 Külső szervezetek bevonása

- bankokkal, biztosítókkal, vállalkozásokkal való együttműködés a gyakorlati ismeretek elsajátítására,
- rajz, ének, egyéb kézműves körök szervezése,
- a tehetséges sportolók szponzorálása, segítése.

5.4 Nyomon követés

Három-négy évenként kérdőíves felméréseket végzünk az iskolában érettségi bizonyítványt szerzett tanulók körében, melynek lényege:

- mit őrzött meg az iskolából;
- mely tantárgyak segítettek pályáján;
- mi volt a fölösleges ismeretanyag;
- milyen javaslatok vannak a tanítás - tanulás eredményesebbé tételére érdekében;
- meghívó Istvános napokra, ahol a volt sikeres diákunk elbeszélget a mai tanulókkal, példát mutatva elemzi esélyeit és hibáit, biztatja, buzdítja a őket a jobb teljesítmény elérésére, az aktív közösségi munkavállalásra, az egészséges, sikeres élet kialakítására

6. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermekvédelem, mint tevékenység mindazon intézkedések, tevékenységek összessége, melyek a gyermek gondozását, eltartását, egészségügyi ellátását, testi, szellemi, erkölcsi fejlődését segítik elő, oldják meg.

6.1 Helyzetelemzés

Az ifjúság szociális válsághordozó. A kedvezőtlen szociális, gazdasági és erkölcsi hatások, az érték - és normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség szint és csökken a feszültségtűrő képesség, ami otthon érezteti hatását, és leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le. Egyre nagyobb terheket cipelnek az ún. középosztályba sorolhatók is, gyermekeiken gyakran érzékelhető valamilyen családi helyzetromlásból kialakult neveltségi hátrány. Az előbbiek káros hatása megjelenik az iskolában a tanulók teljesítmény-, viselkedés- és kapcsolatzavarainak formájában.

A leggyakrabban előforduló pszichés problémák:

- Szorongások
- Családi problémák
- Kortárskapcsolati konfliktusok
- A serdülőkorral járó mentális gondok
- Lelki traumák

6.2 Az iskolai gyermekvédelmi feladatok

6.2.1 Általános gyermekvédelmi tevékenység

Célja:

- Személyiséggel, közösségfejlesztéssel, neveléssel kapcsolatos feladatok elvégzése
- Iskolai ártalmaktól való megóvásra törekvés
- Gyermeki- tanulói jogok érvényesítése (a Diákönkormányzattal közösen)
- Szülők szemléletformálása, megnyerése, sokoldalú bevonása, motiválása
- Pályaválasztás segítése

6.2.2 Speciális gyermekvédelmi feladatok

- Eltérő helyzetű gyermekek célzott speciális kezelése, foglalkoztatása, fejlesztése
- Gyermekvédelmi problémával küzdő tanulók szüleivel speciális pedagógiai bánásmód alkalmazása, megnyerése külső segítő intézmények szolgáltatásának igénybevételére
- Speciális szakemberek széleskörű bevonása
- Együttműködés külső speciális intézményekkel

Az iskolai gyermekvédelem az első és a legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyerekek minden problémája (agresszivitás, szorongás stb.) itt érzékelhető először.

Fontos, hogy a pedagógusok, különösen az osztályfőnökök törekedjenek arra, hogy:

- Felismerjék a problémát
- Keressék az okokat
- Nyújtsanak segítséget
- Jelezzenek az illetékes szakembernek az iskola gyermekvédelmi felelősén keresztül

6.3 A megvalósítás, területei, formái

6.3.1 *Pedagógiai - pszichológiai módszerek*

- Személyiségfejlesztés
 - Általános prevenciós programok beépítése tanórai és/vagy tanórán kívüli szervezeti formákba (pl. mentálhigiéné, alkoholizmus-, és kábítószer-ellenes programok stb.)
 - Bűnmegelőzéssel kapcsolatos célzott programok (a rendőrség igénybevételével)
 - Önismereti, kommunikációs, konfliktuskezelési, relaxációs játékok, programok (pl. táborban, osztálykiránduláson)
 - Tanulói szabadidős tevékenységek különböző formái, melyekbe beépülnek a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos módszerek
- Nevelési módszerek
 - Családi életre nevelés
 - Etikai nevelés
 - Érzelmi nevelés

6.3.2 *Pedagógiai tevékenységek*

- Információk nyújtása az iskola ifjúságvédelmi tevékenységéről különböző külső segítő szakemberekről, ifjúsági szakellátó intézményekről
 - Gyermekeknek
 - Szülőknek
 - Pedagógusoknak
- Folyamatos kapcsolattartás
 - Osztályfőnökkel

- Szaktanárokkal
- Iskolai orvossal
- Könyvtárossal
- Diákönkormányzattal
- Külső szervezetekkel

- Kapcsolattartás a családdal
 - Személyes beszélgetések
 - Szülői támogatás megnyerése
 - Fogadóórák
 - Szülőknek szóló tanácsadások, programok szervezése

- Feltárás
 - A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulók problémáinak felismerése, a problémák okainak megkeresése
 - Segítségnyújtás
Egyéni beszélgetések, családgondozás, tanórán kívüli foglalkozások
Segítők bevonása
 - Krízishelyzetek kezelése
Mentálhigiénés tanácsadás
Iskolaorvos
Szakellátó intézmények
Gyermekjóléti szolgálatok

- Prevenció
 - Személyiségfejlesztés, értékközvetítés
 - Közösségfejlesztés
 - Beilleszkedéssel, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók segítése
 - Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek
 - Pedagógiai eljárások
Szakemberek segítségével folyamatos mentálhigiénés tanácsadások
 - Szükség esetén családlátogatás, a család bevonása a probléma megoldásába
 - A veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű gyermekek tanulási előmenetelének figyelemmel kísérése, tanulási- módszertani ismeretek nyújtása
 - Speciális közösségfejlesztési foglalkozások
Önismereti órák
Konfliktuskezelési foglalkozások
Szabadidős foglalkozások

7. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

7.1 Diagnosztizálás

A 9. évfolyamon az oktatási-nevelési folyamat kezdetén szükséges a felmérés elvégzése, hogy tisztában legyünk azzal, hogy a különböző általános iskolákból érkező tanulók milyen tudásszinttel érkeznek, ill. milyen a neveltségi szintjük.

A tudásszint mérése

magyar nyelv és irodalomból,
történelemből,
matematikából és
idegen nyelvből szükséges.

A mérés a 8. osztályra előírt követelmények alapján készített feladatlapokon történik. A neveltségi szint mérését kérdőíves módszerrel végezzük.

A felmérések eredménye szabja meg a felzárkóztató foglalkozások formáját az ismeretek pótlása esetében.

7.2 Az egyéni felzárkóztató foglalkozások elvei, eljárási rendje

- elvei
 - mérésen alapul,
 - egyénre szabott,
 - ok-okozati összefüggéseket is vizsgálni kell,
 - a tanulási technikáról is tájékozódni kell,
 - fontos az állandó megerősítés, motiválás, kontroll

- eljárási rendje
 - korrepetálás keretében történik,
 - a szaktanár végzi,
 - rendszeres az ellenőrzés,
 - témakörönként számonkérés,
 - a hiányosságok pótlása után mérés, eredményesség megállapítása

A neveltségi szint hiányosságainak pótlása elsősorban osztályfőnöki feladat, de a szülőkkel együttműködve. Szükség esetén pszichológus segítsége is igénybe vehető.

7.3 Tanórai differenciálás

Lehetőséget ad a hátrányok behozására, csökkentésére, ha csoportbontás keretében foglalkozunk a tanulmányi szempontból hátrányos helyzetű tanulókkal.

Itt is van lehetőség az egyéni foglalkozásra. Szükséges a rendszeres kontroll, motiválás, megerősítés

7.4 A program eredményességének értékelési módszerei

Ezeknél a tanulóknál a hozzáadott érték típusú értékelés rendszer a legcélravezetőbb.

A bemeneti mérések képezik a viszonyítási alapot, és a fejlődést önmagukhoz képest kell vizsgálni.

8. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

8.1 Feladatok

A gazdaság alakulásával kapcsolatban önhibáján kívül mind több gyermek kerül olyan anyagi helyzetbe, mely egészséges testi fejlődését, zavartalan tanulását hátráltatja. Az ilyen helyzetbe került tanuló inkább eltitkolni igyekszik körülményeit, ezért körültekintő, tapintatos pedagógiai feladat a veszélyeztetett és hátrányos szociális családi helyzetek felderítése és a megoldási lehetőségek számbavétele.

Az iskola életében fontos kérdés az esélyek kiegyenlítődése, a hátrányok csökkentése, a társadalmi egyenlőtlenségek hatásainak enyhítése.

8.2 Eszközeink a szociális hátránykompenzációra

- A gyermekvédelmi tevékenység hatékonyságának növelése (információcsere, feltárás, segítség)
- A szociokulturális hátrányok enyhítése
 - A szabadidő kulturált eltöltésének biztosítása
 - Tanácsadás
 - A közösségek életének támogatása
 - Felzárkóztató ill. tehetséggondozó programok szervezése
 - Pályaorientációs tevékenységek
 - Felvilágosító és drogmegelőzési programok szervezése
- Felvilágosítás nyújtása a szociális juttatások lehetőségeiről

- Az iskola szociális támogatásainak juttatása
 - A rászorulóknak kedvezményes étkezési lehetőség;
 - Segélyek;
 - Tankönyvtámogatás;
 - Utazási- táborozási hozzájárulások;
 - Felzárkóztató illetve tehetséggondozó programok szervezése;
 - Drog- és bűnmegelőzési programok;
 - Pályaorientációs tevékenység;
 - Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon;
 - Helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése;
 - Motiválás arra, hogy a gyermek kollégiumi vagy tanulószobai ellátásban részesüljön;
 - Kapcsolatfelvétel a szakszolgáltató intézménnyel, az áthelyező bizottsággal;
 - Ösztöndíjak;
 - Pályázatok figyelése, részvétel pályázatokon.

- Törekvés a családi szocializációban mutatkozó hiányok pótlására
 - A morális magatartás
 - A társas viselkedési normák elsajátítása
 - A viselkedési készlet gyarapítása
 - A segítő, karitatív egymást tisztelő empátiás magatartás kiépítésére
 - Az illemszabályok betartására
 -
 - Lehetőséget, teret engedve a kreatív kezdeményezéseknek, sokoldalú felkészítés a teljesítményhelyzetekhez való alkalmazkodásra (tehetséggondozó szakkör, tanulmányi verseny)

- Hangsúlyt fektetünk az önismeret fejlesztésére
 - Önismereti órák
 - Osztályfőnöki órák
 - Iskolán kívüli foglalkozások formájában

- A tanórai tevékenységen túl az intellektuális, esztétikai és érzelmi nevelés fejlesztésére nyújtanak lehetőséget a különböző szakkörök, valamint a színvonalas iskolai ünnepélyek.

- Minden területen fejlesztjük a hatékony kommunikációt, a véleményalkotást, a döntéshozatal, a problémamegoldás, a magabiztosság képességeinek gyakorlását szóbeli feleletekkel, versenyek, vitakörök alkalmával.

- Igyekszünk elősegíteni a személyiség jövőképe, pályorientációjának fejlődését.
- Hazaszeretetre, a kulturális értékek megbecsülésére, nemzeti tudatunk kialakítására, értékóvó magatartásra, a természet védelmére neveljük a tanulóinkat.
- Fejlesztjük az önkormányzati és közösségi érzést, sportszellemet.
- Pedagógiai módszerekkel segítjük a személyiségfejlődésben zavart szenvedő tanulókat, szükség esetén a gyermekvédelem lehetőségeivel élve.

A sajátos nevelési igényű tanulók esélykülönbségeinek csökkentésére szolgáló tevékenységek

Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk óta folyamatosan erősödik az a törekvés, amely a társadalom tagjai közötti esélykülönbségek, illetve a társadalmi kirekesztés csökkenését célozza. Minden tanuló - függetlenül attól, hogy milyen sérülés vagy egyéb ok miatt sajátos nevelési igényű - megkülönböztetés és elkülönítés nélkül vehet részt az intézményes nevelésben, oktatásban. Ennek a jogos elvárásnak eleget téve, iskolánk is vállalta a látássérült, a hallássérült, a dyslexiás, a dysgraphiás és a discalculiás tanulók integrált nevelését az iskola adottságait is figyelembe véve.

9.1 A SNI-s tanulók integrált nevelésének és oktatásának célja

Az integráció során a nevelés egészét átható habilitációs, rehabilitációs nevelés célja az SNI-tanulók szocializációja és a társadalomba való könnyebb beilleszkedés segítése.

Az együttneveléssel lehetővé válik a többi tanulóval való együtt haladás, ami számukra motiváló és sikert jelenthet.

A nem SNI-s tanulóknál az integráció kialakítja az elfogadás, a tolerancia, a empátia képességét és a segítőkészséget.

9.2 Eszközeink a sajátos nevelési igényű tanulók esélykülönbségeinek csökkentésére

A tanulási- tanítási és nevelési folyamatban

- A tananyag differenciált feldolgozása,
- A tanulók sokoldalú tevékenykedtetése,
- Egyéni tanulási stílus és ütem figyelembe vétele,
- Tanári irányítás mellett együttműködő tanulás
- Egyéni feladatmegoldások gyakori alkalmazása,
- Személyiségük fejlesztése, pozitív önképük kialakítása,
- Pályaorientációs tevékenység,
- Motiválásuk a közösségi életbe való beilleszkedésben,

Oktatásszervezésben

- Felzárkóztató, rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezése,
- Utazó, fejlesztő pedagógusok alkalmazása tanórán kívüli foglalkozások keretében, (fejlesztő tréningek),
- Frontális- csoport foglalkozások, pármunka,
- Továbbképzések keretében a szaktanárok felkészítése az SNI-s tanulókkal való foglalkozásra,

Szabadidős tevékenységben

A sokszínű szabadidős tevékenységek során számtalan alkalom nyílik kötetlen formában a spontán, szabad beszédre, a beszédértés gyakorlására és a szocializációra.

- Kirándulások,
- Szakkörök, művészeti foglalkozások (ének-zene, színjátszás, rajz)
- Sport foglalkozások,
- Színház-, múzeumlátogatások,
- Versenyek,
- Diák napok,

Speciális eszközök

- Speciális eszközök beszerzése
 - hallássérültek részére fényjelzők, indukciós húrok
 - látássérültek részére speciális számítógépek, Braille írógépek

- Interaktív tábla,

Kapcsolatok

- Gyengénlátók Általános Iskolája, Módszertani Intézménye és Diákotthon,
- Hallássérültek Óvodája, Általános Iskolája, Speciális Szakiskolája, Módszertani Intézménye és Diákotthona,
- Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság,
- Országos Oktatási Integrációs Hálózat,

10. Iskolai egészségnevelési program

Törvényi háttér

Az elmúlt évek vizsgálatai, felmérései, valamint az elkészített elemzések alapján szükségessé vált, hogy a közoktatási törvény módosításával az iskolai egészségnevelés, egészségfejlesztés jogszabályi feladatai a törvényben megjelenjenek.

Továbbá a helyi pedagógiai programokban is megjelenjen az egészségnevelési stratégia kidolgozása, megvalósítása. Ez elsőként a Közoktatásról szóló törvény (1993. évi LXXIX. tv.) módosításában (2003. évi LXI. tv.) jelent meg, amelynek 48.§ (3) bekezdése tartalmazza ezt a feladatot.

10.1 Helyzetkép, helyzetelemzés

- Az iskola működése egészségnevelési szempontból

Az érintettek mind egyetértenek abban, hogy ez egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jóllét állapota. Nem statikus állapot, hanem folyamat, amelynek állomásai nagyrészt tanulással ismerhetők fel. A család mellett az iskola az az intézmény, amely a legtöbbet tehet és tesz is a tanulók egészségéért vagy éppen annak ellenében.

Az iskolánk fizikai-építészeti adottságai részben alkalmasak az egészségre nevelés szempontjai érvényesítésére. Míg az épület mint higiéniai környezet kiváló, jól megvilágított, megfelelően fűtött és szigetelt, addig a mozgásterek, udvar, elegendő testnevelési lehetőség hiánya nem engedik meg a napközben adódó szabad percek mozgással tölthessék el tanulóink. A szűkös lehetőségek ellenére is iskolánk „rejtett tanterve” egészségbarát, mozgásgazdag életmódot sugall.

Megbecsüli és példaként állítja a tanulók elé a régi idők sportsikereit és a tanulás mellett a sportban ma jeleskedőket egyaránt.

- Erőforrások

- Nem anyagi erőforrások

Ide számíthatók az iskola vezetése, tanárai (együttesen és különböző munkaközösségekben tevékenykedve), az iskolaorvosi szolgálat, az intézmény adminisztratív és technikai dolgozói, a diákok és családi hátterük.

Az **iskola vezetése** tervezi, szervezi, értékeli és minősíti az egészségnevelési programokat. Megteremti az anyagi forrásokat, kapcsolatrendszerét felhasználja az iskolán kívüli világ lehetőségeinek integrálására.

A **tanárok** feltérképezik az oktatott tárgyaikhoz kapcsolódó tartalmakat, beépítik azt az oktatási folyamat egészébe. Személyes magatartásukkal, példaadással és odafigyeléssel sokat tehetnek annak érdekében, hogy az egészséges környezethez való jog maradéktalanul megvalósulhasson, az egészség, mint alapvető emberi és közösségi érték épüljön be tanulóink értékrendjébe.

Az **iskolaorvosi szolgálat** feladata elsősorban az egyéni egészségmegőrzés útjának megmutatása a tanulók számára. Feladatuk másodsorban olyan előadások tartása, amelyek az egészséges életmódról, a környezeti ártalmak elhárításáról szólnak.

Az **iskola adminisztratív és technikai dolgozói** feladata a barátságos, tiszta és ökonomikus tanítási-nevelési környezet megteremtése, a balesetveszélytől mentes, egészséget nem veszélyeztető tárgyak beszerzése és karbantartása, az egészséges táplálkozásnak egészen a tányérba kerülő ételig való megvalósítása

A **tanulók** valamennyien érintettek, részt vehetnek a programok megvalósításában, mint hallgatóság, de fontosabb, hogy tevékeny, cselekvő részvétel lehetősége nyíljon meg a számukra akár az iskolán belül, akár azon kívül is. A diákok felnőtt társadalommal szembeni partnerségét, mint nevelési eszközt fel kell használni a szemléletformálásra, hiszen ha el tudjuk hitetni, hogy fontos és értékes minden egyes tanuló véleménye és igyekezete, kevesebb közömbösség és több cselekvés jellemzi őket a saját és a mások egészsége megóvása érdekében is.

A **szülők, a család és a kortárs közösség** alkotják tanulóink hátterét. Ez a háttér nem feltétlenül szolgál jó példával az egészségtudatos viselkedés megteremtésében. Fontos, hogy a szülők ismerjék az iskola

egészségnevelési törekvéseit, és hogy elhitessük velük, ez legalább olyan fontos elsajátítandó készség-képesség, mint azok az ismeretek, amelyeket a tananyagok hagyományosan tartalmaznak.

A kortársi közösségek olyan értékeket közvetítenek, amely az egyén fontosságáról, elfogadottságáról szólnak. Azok a gyerekek találják meg önmagukat kizárólag ilyen közösségekben, akiket sem a családban, sem az iskolában nem érnek én-erősítő élmények. A környezeti és egészségvédelmi nevelés éppen azzal lehet több, mint a hagyományos oktatási-nevelési formák, hogy az egyén fontosságáról, a cselekvő részvételről szólnak, és ez által felveszik a küzdelmet a közömbösséggel, a tehetetlenséggel szemben.

-Tárgyi-anyagi erőforrások

Iskolánk az országos átlaghoz képest jól felszerelt, IKT-eszközökkel jól ellátott, ezek megléte az információkhoz való hozzájutás záloga. Ugyanakkor egyre feszítőbb problémát jelent a korszerű tornacsarnok és az udvar hiánya. Tanulóink 6-7 órát töltenek bezárva az iskola szűk épületébe, ami nem szolgálja az egészségüket. Ennek a bezártságnak az ellensúlyozására szolgálnak azon törekvések, amelyek igyekeznek a környezetet barátságossá, otthonossá tenni- Virágos folyosók, üldögélésre alkalmas padok, körasztalos kuckók oldják a környezet okozta feszültséget. Vonzó testnevelési programok, konditerem, testedzésre szolgáló különórák, edzési lehetőségek állnak a tanulók rendelkezésére, így csak az tölthet el szomorúsággal és aggodalommal, hogy tanulóink jelentős része más településről jár be naponta, így kimarad a programok jelentős részéről.

- Iskolán kívüli együttműködés

A **fenntartó** határozza meg intézményünk profilját és költségvetését, így a vele való együttműködés az egészségnevelési program megvalósítása szempontjából is döntő. Az iskola vezetésének feladata, hogy az egyeztetések során elérje az optimális helyzet megteremtését. Cél, hogy a fenntartó Fővárosi Önkormányzat a kötelező támogatáson túl is finanszírozza egészségnevelési programjainkat.

A **egészségneveléssel is foglalkozó intézmények** közül iskolánk számára kiemelkedően fontosak a klinikák, egészségvédelmi intézetek, ifjúsági szerveződések. A tanórai és az azon kívüli egészségnevelési programokat színesebbé, tartalmasabbá teszi, ha tanulóink megismerkednek ezen intézmények működésével, az általuk nyújtott szolgáltatásokkal.

A **civil szervezetek** szakmai ismereteikkel és programjaikkal segíthetik közvetlenül egészség- nevelési munkánkat. Közvetetten az állampolgári felelősségről, a cselekvő részvételről szólnak, így megkönnyítik tanulóink egészségtudatos magatartásának kialakulását, fejlődését.

- Iskolai étkeztetés és büfé

Diákjaink rendelkezésére áll a felújított **ebédlő**, ahol helyben készített ételt kínálnak számukra. Az ebédlői környezet hozzájárul, hogy kultúrált körülmények között, a HACCP -rendszer előírásai alapján kialakított módon étkezhetnek.

Az ételek minősége, tartalmassága és mennyisége megfelelő, de nem mondhatunk le arról, hogy folyamatosan törekedjünk az egészséges ételek túlsúlyának megőrzésére.

Az iskolai **büfé** sajnos jelenlegi formájában sem az egészséges táplálkozást, sem a környezettudatos fogyasztást nem szolgálja. Tanulóink túl sok olyan ételt fogyasztanak, amely feleslegesen sok zsírt és szénhidrátot tartalmaz, míg a magas árat nem kevesen nem tudják megfizetni, így a napot éhesen töltik.

10.2 Alapelvek, jövőkép, célok

10.2.1 Alapelvek, jövőkép

Az egészségfejlesztési alapelvek közül iskolánk számára a kiemelt szempontok, melyek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait vizsgáljuk, a következők:

- Folyamatos környezet fejlesztés.
- Az élet, a tanulás és a munka egészséges színterének biztosítása az iskolában.
- Együttműködés kialakítása a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között az egészséges iskolai környezet érdekében.
- Különösen fontos szerep biztosítása a prevenciónak.
- Iskolai egészségnevelés és egészségügyi szolgáltatások biztosítása, együttműködés a helyi közösség szakembereivel az iskolai személyzet egészségfejlesztését célzó programokban.
- Az egészséges étkeztetés és a testedzés, valamint a szabadidő hasznos eltöltésének kiemelt kezelése, a lelki egészségfejlesztést és tanácsadást biztosító programok előtérbe helyezése.

- Az iskola diákjainak, személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak segítése az egészség megőrzésében.
- Személyiségfejlődésre, életmód kialakításra, szokások formálására, preferenciák kialakítására gyakorolt pozitív hatás biztosítása.
- Együttműködés a helyi közösség vezetőivel, hogy utóbbiak megértés: a közösség hogyan járulhat hozzá – vagy éppen hogyan hátráltathatja - az egészség fejlesztését.

10.2.2 Konkrét célok és feladatok

- Hosszú távú célok

- Hosszú távú célunk, jövőképünk, a helyes döntésekhez vezető helyes tudás és a helyes életvezetés alapjainak átadása tanítványaink számára.
- Továbbra is célként tűzzük ki a prevenciót az életmód változtató programok kidolgozását, és társas környezetben történő megvalósítását.
- A szűrővizsgálatok szervezését illetve az azokon való részvétel biztosítását.
- Az érzelmi nevelés jegyében működő egészségfejlesztési programok megvalósítását külső szakértők bevonásával a társas-kommunikációs készségek fejlesztésével, önismereti csoportfoglalkozásokkal, illetve osztályfőnöki közreműködéssel.
- Célunk, hogy gazdag személyközi és intézményes kapcsolatokkal iskolánkat valódi, életteli szocializációs szintérré tegyük.

- A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban

- Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás
- Konfliktuskezelés és megoldás
- Kreativitás
- Együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia
- Vitakészség, kritikus véleményalkotás
- Kommunikáció, média használat
- Értékelés és mérlegelés készsége

- Konkrét célok

- A tantestület tagjainak megnyerése az egészségnevelési, egészségfejlesztési munkához
- Tantestületen belüli továbbképzés szervezése, az egészségnevelés módszereinek bemutatására
- Iskolanap szervezése az egész iskolai közösség számára

- Táborok szervezése
- Egészségnevelési és fejlesztési témák osztályfőnöki órába építése, ill. ilyen témák további megvitatása
- Szakórákon az egészségnevelésre fordítható figyelem erősítése
- Hétköznapi egészségi problémák megjelenítése a szakórákon
- Interaktív módszerek alkalmazása
- Iskolai büfé korszerűsítése
- Egészség attitűd vizsgálat megszervezése az iskolapszichológussal közösen
- Egészségnevelési és fejlesztési munkacsoport kialakítása, éves iskolai munkaterv készítése

A fent felsorolt általános célokon túlmenően az alábbiakban részletezzük az iskolai nevelésünk szempontjából kiemelten fontosnak tekintett két területet:

10.2.3 A mindennapos iskolai testedzés programja

Célja

A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel, mely igyekszik ellensúlyozni a modern kor által kikényszerített mozgásszegény életmódot, ami a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, előidézve ezáltal, a szellemi teljesítmény romlását is.

A testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés fejlesztését célozzuk.

Feladatok és eszközök

Tanórán és tanórán kívül is a legfontosabb feladat a **rendszeres, céltudatos testmozgás igényének kialakítása.**

A szűkös tornatermi körülményeket egy kis kondicionáló teremmel és uszodabérléssel bővítjük, továbbá a téli időszakban a korcsolyapálya bérlésével is bővítjük lehetőségeinket.

Az uszodában négy osztály testnevelés óráját tudjuk biztosítani, valamint a gyógy-testnevelést. Az úszást kedvelő diákok heti két órában vehetik igénybe az uszodát.

Véleményünk szerint a rendszeres mozgás igényének kialakításához vezető legbiztosabb út a **sikerélmény.**

Sajnálatos módon egyre több az olyan gyerek, aki alkatánál fogva nem képes elfogadható teljesítményre, a sikertelenség még inkább elvonja a mozgástól.

Minden gyermek számára biztosítjuk a mindennapi testmozgás – programot. (heti 3 testnevelés órával, minden nap délutáni programokkal, konditeremmel).

Minden testnevelési órán és testmozgási alkalmon megtörténik a keringési és légző rendszer megfelelő terhelése, gimnasztika, a biomechanikailag helyes testtartást szolgáló gyakorlatok végzése, a gerinc és ízületvédelem szabályainak betartása.

Fontosnak tartjuk tanórán és azon kívül olyan szabadidős foglalkozások szervezését, melyek elősegítik az egészséges életmód kialakítását, amely meghatározó lehet nemcsak a gyermek, de felnőttkorra is. (úszás, korcsolya, tenisz, fallabda, görkorcsolya, sí, teke stb.) **Életmód-, életminőség-sportok.**

Délutáni foglalkozások keretében lehetőséget biztosítunk a **csoportos sportprogramoknak**: röplabda, kosárlabda, alakformálás, foci.

A testnevelés és sport **személyiségfejlesztő hatásai** érvényesülnek a teljes testmozgásprogramban.

Az állandó feszültséggel küszködő diákok **stresszoldása** kiemelt feladatot jelent, melyet **relaxációs és speciális légző-gyakorlatokkal** végzünk.

A testnevelés óra keretén belül a gerinc egészséges fejlődését biztosító speciális tartásjavító torna alkalmazása, melynek célja a helyes izomegyensúly kialakítása és fenntartása.

A célirányos feladatok végzése közben (lányok alakformálás, fiúk izomerő fejlesztés) figyelmet fordítunk a **helyes táplálkozási szokások kialakítására**, kornak megfelelő **étrend összeállítására**, a legfontosabb vitaminforrások ismertetésére. Utalunk a drasztikus fogyókúrák káros hatására és az izomtömeg növelő szerek **egészségkárosító hatására** egyaránt.

A dohányzás, drog, alkoholfogyasztás súlyos következményinek elemzése, mely hatással van a fizikai teljesítményekre, szintén feladataink között szerepel.

10.2.4 Iskola-egészségügyi munkaterv

Második kiemelt fontosságú területünk az iskola-egészségügyi munkaterv, melynek részei:

- Előző évi szűrővizsgálatok elemzése, következtetések levonása
- Célprogram kialakítása / prevenció hangsúlyozása

- Módszerek meghatározása:
 - felvilágosító előadások
 - egyéni beszélgetések
 - írásos információk nyújtása
 - igény esetén család bevonása
- intézkedési terv kidolgozása
- munkaterv elkészítése havonkénti bontásban
- kiemelt, folyamatosan végzett feladatok meghatározása
- az egyes évfolyamok részére szervezett programok:
 - 9. évfolyam „A serdülőkorú mozgásszervi megbetegedések és megelőzésük” kiscsoportos előadás osztályszűrővel összekapcsolva
 - 12. évfolyam „Az egészséges életmód és táplálkozás” kiscsoportos előadás osztályszűrővel összekapcsolva
 - 11. évfolyam „A daganatos betegségekről” elméleti és gyakorlati oktatás
 - 11. és 12. évfolyam „Szexuális felvilágosító előadás” nemek szerinti csoportokban
 - 9. - 11. évfolyam „Iskolai egészségfejlesztési és Drogprevenciós Program” osztályonként
 - Az iskolapszichológus heti 10 órában – egyéni és csoportos foglalkozásokon – törődik a diákok lelki egészségével.

10.3 Az egészségnevelés iskolai területei

Az iskolának biztosítani kell, hogy a tanulók az egészséges életvitelhez szükséges tudást, kellő ösztönzést megkaphassák személyes és környezeti értelemben egyaránt. Az iskola és dolgozói kommunikálják az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát, mutassanak példát, és konkrét tevékenységekben alapozzák meg azokat.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területek, melyek az iskola összes tevékenységébe be kell épüljenek a következők:

- Önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- Az egészséges testtartás, a mozgás fontossága, a testi higiénia
- Az értékek ismerete
- Az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- A betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat
- Környezeti ártalmak, személyes biztonság kérdése
- Szenvedélybetegségek kérdése
- A barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben

- A személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- A tanulás és a tanulás technikái
- Az idővel való gazdálkodás szerepe
- A rizikóvállalás és határai
- A szenvedélybetegségek elkerülése
- A tanulási környezet alakítása
- A természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

10.3.1 Az egészségnevelés lehetőségei az egyes tantárgyakban

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben

A tanórákon az adott témákhoz gyakran használjuk a megfelelő egészségnevelési, egészségfejlesztési vonatkozásokat. Természetesen az óra jellege és a téma mélysége szabja meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel.

Magyar nyelv és irodalom	<ul style="list-style-type: none"> - Írásban és szóban egyaránt kiemelt jelentőségű a nyelv és a szakmai nyelv pontos, igényes használata. - A szépség és teljesség fogalmának irodalmi megjelenítésekor szó kell essék az egyén, a tanuló egészségéről is
Történelem	<ul style="list-style-type: none"> - Történelmi értékek megismerése a hagyományok tiszteletének erősítése - Történelem és egészségvédelem kapcsolatának vizsgálata - Járványok és betegségek társadalom-történelem formáló hatásairól ejtünk szót, akkor, amikor ez a tananyaghoz illeszkedik
Idegen nyelv	<ul style="list-style-type: none"> - Az egészséges életmód problémák tanulmányozásának lehetősége, a nyelven keresztül más országok problémáinak megismerése - Egészségvédelemmel kapcsolatos problémák önálló, csoportos vagy projektmunkában történő feldolgozása, - Multikulturális ismeretek átadása, nemzeti és egyéni eltérések ismertetése - Idegen nyelvi kommunikációképesség kifejlesztése
Matematika	<ul style="list-style-type: none"> - Megtanult összefüggések matematikai módszerekkel történő demonstrálása, - Egészségügyi mérések eredményeinek értelmezése, elemzése, statisztikai módszerek alkalmazása,

- Táblázatok, grafikonok készítése, elemzése, rendszerben való gondolkodás kialakításának készsége
- Természet tudományos ismeretek
- Az élő szervezet működésének elemi ismerete, az ember biológiájának, fiziológiájának és pszichés működésének ismerete,
 - Környezeti ártalmak egyszerű vizsgálata, az eredmények értelmezése az emberi szervezetre gyakorolt hatásában,
 - A mentális egészség és a fizikai jóllét kapcsolatának értelmezése, az egyéni felelősség képességének kialakítása
 - Egészségtudatos magatartás kialakítása
- Földrajz
- A környezetben lezajló változások érzékelése, értékelése
 - Természeti és társadalmi folyamatok hatásainak értékelése,
 - Globális problémák megismerése,
 - Természeti és ember alkotta táj szépségeinek megőrzése
- Testnevelés
- Az egészséges testi fejlődést befolyásoló környezeti hatások, megismertetése, a környezetszennyezés egészségkárosító hatásának megismerése, a testnevelés jelentőségének megértése
 - Sajátos pontrendszert (**mini eurofitt** fizikai állapotmérési program) működtetünk a tanulóink körében az alábbiak mérésére:
 - állóképesség (2000 m. futás)
 - combizomzat állapota (helyből távolugrás)
 - hasizom állapota (fekvés-felülés)
 - hátizomzat állapota (törzsemelés hasonfekvésben)
 - karizmok állapota (hajlítás fekvőtámaszban)
 - felmérés évenként kétszeri elvégzése és értékelése lehetővé teszi, hogy tanulóink pontos információkkal rendelkezzenek saját fittségükről, annak változásairól.
 - ugyanezt a célt szolgálják az ízületek hajlékonyságát, nyújthatóságát mérő vizsgálataink
- Ének-zene
- A természeti ill. művészeti szépség rokonságának, azonosságának felismerése,
 - Az emberi teljesség megjelenése népdalokban, zenei művekben
 - Zene közösségépítő, személyiségerősítő szerepének felismerése
 - Védekezés a zenei környezetszennyezés ellen
 -
- Rajz és
- Kiemelt jelentőségű a szűkebb és tágabb értelemben vett

vizuális kultúra	környezet megismerése, építészeti és díszítőművészet tanulmányozása, hagyományőrzés
Informatika	<ul style="list-style-type: none"> - Világhálón való kutatás, ismeretszerzésre, feladatmegoldás során élő- napi példák használata, szimulációs gyakorlatok. - Párhuzamosan az informatikai berendezések egészségkárosító hatásainak megismerése, az ártó hatások elleni védekezés módszereinek átadása.
Szakmai alapozó elmélet	<ul style="list-style-type: none"> - A szakma gyakorlásához kapcsolódó baleset- és egészségvédelmi és higiéniai ismeretek elsajátítása, gyakorlati alkalmazása - Szakmai ártalmak hatása az emberi szervezetre, egészségkárosodás megelőzése
Szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> - Szakmaspecifikus egészségvédelmi ismeretek elsajátítása - Környezetbarát technológiák, anyagok, termékek ismerete, anyag- és energiatakarékos gazdálkodás megismerése - Helyes egészségvédelmi technológiák megismerése a gyakorlatban - Ökológiai szemlélet erősítése
Osztályfőnöki lehetőségek	<ul style="list-style-type: none"> - Életvezetés, életviteli szokások és azok változása - Testi, lelki problémák és azok megoldási lehetőségei (lelki betegség, depresszió, alkohol, drog) - Média szerepe, a tájékoztatás erkölcsé (reklám, hirdetés, pr) - Iskolarádió, iskolaújság szerepe - Civil szervezetek munkájának megismerése

Nem hagyományos tanórai keretben

Ezek alapvető jellemzője, hogy olyan új tanítási-tanulási módszert kínál, mely elősegíti a komplex gondolkodás kialakulását, az összefüggések megismerését.

Főbb jellemzőit az alábbiakban emeljük ki:

- Kapcsolatközpontúság
- Módszerek sokfélesége
- Tantárgyköziség megteremtése
- Természet és társadalom holisztikus megközelítése
- Gondolkodásmód
- Sokféleség összekapcsolása
- Projekt megoldások alkalmazása

Megvalósítás módja:

- tanulmányi kirándulás
- tábor

10.3.2 *Tanórán kívüli foglalkozások*

- játékok:

- szituációs
- projektfejlesztő
- drámajáték

- akciók:

- vetélkedők
- pályázatok
- kiállítás rendezése
- kérdőív
- iskolarádió, iskolaújság
- filmkészítés
- interjú

- Látogatás:

- múzeum
- egészségnevelési intézmények
- egészségügyi intézmények, klinikák
- üzem és gyárlátogatások
- városnéző programok, egészségügyi szemmel

- különféle versenyek

- szakkörök

- iskolanapok

- projektek

- akciók:

rendszeresen szervezünk különböző gyűjtési akciókat (elem-, papírgyűjtés) iskolaszépítési programot, kiállításokat

- évente rendezünk iskolanapot, amelyen a legszélesebb körben kínálunk programokat, melyek természetesen érintik egészségnevelést, egészségtudatos magatartás kialakítását is.

10.4 **Módszerek**

A egészségnevelésben olyan módszereket kell választanunk, amelyek vonzóvá teszik a tanulók számára a témákat. Erősítjük a kooperatív,

együttműködési technikák elsajátítását, a vitakészséget, problémamegoldást. Projekt módszerrel olyan terep gyakorlatokat tervezünk, amelyek „élesben” oldanak meg valódi problémákat. (pl. életvezetési gyakorlatok, a szelektív hulladékgyűjtés megoldásának lehetőségei)

10.5 Taneszközök

Iskolánk alapvetően rendelkezik a szükséges oktatási eszközökkel, folyamatosan kell azonban pótolni a szakkönyveket, amelyek megismertetnek a bővülő lehetőségekkel.

10.6 Kommunikáció

Az egészségnevelésben nélkülözhetetlen a szakirodalomban való jártasság, a hírek feldolgozásának készsége, a fellépés, közszereplés képessége és a végzett munkáról való számadás.

A diákokat iskolarádió, faliújságon keresztül, valamint személyes kommunikációval tájékoztatjuk.

10.7 Minőségfejlesztés

Az értékelés célja

Az iskola egészség nevelési és fejlesztési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér az iskola életének más területén alkalmazottaktól.

Ennek oka, hogy az egészségnevelés a szakmai ismeretek mellett, - a többi tantárgyhoz képest – markánsabban közvetít egy viselkedési módot és értékrendet az embernek a világban elfoglalt helyéről. Ezért a szakmai tartalmakat az egyes tantárgyak helyi tantervébe beépítjük.

Javasolt az iskolában környezeti és egészségnevelési munkacsoport kialakítása, mely minden tanév elején írásos formában elkészíti az iskola éves környezeti és egészségnevelési munkaprogramját.

10.8 Továbbképzés

Az élethosszig tartó tanulás egy pedagógus számára nélkülözhetetlen. Ennek egyszerre kell tartalmaznia a szakmai és a módszertani ismeretekben való fejlődést.

Az iskola továbbképzési programjába be kell építeni a tantestület tagjainak felkészítését egészségnevelési program tudatos alkalmazására.

Értsék meg az egészségfilozófia lényegét, az új tanítási és tanulási tevékenységek lehetőségeit, a célok és a program legfontosabb elemeit.

A tanárok munkáját segíthetik a környezeti és egészségnevelés tartalmával és módszertanával foglalkozó tankönyvek, továbbképzések, iskolán belül és akkreditált iskolán kívüli

Az egészségvédelem területén dolgozó kollégák szakmaiságukkal és személyes példamutatásukkal segítsék az iskolában dolgozók munkáját.

11. Iskolai környezeti nevelési program

Törvényi háttér

Az ENSZ 57. közgyűlésének 2002. december 20-án a 2005-2014. közötti évtizedet a *Fenntarthatóságra nevelés évtizedének* nyilvánította. A nemzetközi közösség tehát egy egész évtizedet szán arra, hogy az oktatás minden szintjét és formáját elérjék a környezet- és egészségvédelem alapértékei, a Föld erőforrásainak ökonomikus felhasználására vonatkozó törekvések, tehát a fenntartható fejlődés fogalma.

Hazánk alaptörvénye, az **Alkotmány** 18. szakasza szerint a Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez, a 70. szakasz pedig garantálja az itt élők jogát a legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

A környezetvédelemről szóló 1995. évi LIII. törvény állampolgári jogként fogalmazza meg a környezeti ismeretek megszerzését, és ezen ismeretek fejlesztését.

A közoktatási törvény 2003. évi módosítása az iskola nevelési programjának részeként teszi kötelezővé az iskolai egészségnevelési és környezeti nevelési programjának elkészítését.

11.1 Helyzetkép, helyzetelemzés

- Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Tantermek száma: 26

Számítógépterem: 7

Természettudományi labor: 1

Tornaterem: 1 + 1 konditerem

Gyakorló céges tanterem: 1

Könyvtár: 1

Ebédlő: 1

Konyha: 1

Büfé: 1

Díszterem: 1

- Erőforrások

Nem anyagi erőforrások

Ide számíthatók az iskola vezetése, tanárai (együttesen és különböző munkaközösségekben tevékenykedve), az iskolaorvosi szolgálat, az intézmény adminisztratív és technikai dolgozói, a diákok és családi hátterük.

Az **iskola vezetése** tervezi, szervezi, értékeli és minősíti a környezeti nevelési programokat. Megteremti az anyagi forrásokat, kapcsolatrendszerét felhasználja az iskolán kívüli világ lehetőségeinek integrálására.

A **tanárok** feltérképezik az oktatott tárgyaikhoz kapcsolódó környezeti tartalmakat, beépítik azt az oktatási folyamat egészébe. Személyes magatartásukkal, példaadással és odafigyeléssel sokat tehetnek annak érdekében, hogy a mikrokörnyezet (például az iskola belső tere, felszerelése) ne essen áldozatául rongálásnak, rombolásnak, az egészséges környezethez való jog maradéktalanul megvalósulhasson.

Az **iskolaorvosi szolgálat** feladata elsősorban az egyéni egészségmegőrzés útjának megmutatása a tanulók számára. Feladatuk másodsorban olyan előadások tartása, amelyek az egészséges életmódról, a környezeti ártalmak elhárításáról szólnak.

Az **iskola adminisztratív és technikai dolgozói** feladata a barátságos, tiszta és ökonomikus tanítási-nevelési környezet megteremtése. A megóvott, tönkremenni nem hagyott javak látványa olyan viselkedési mintát közvetít a tanulók számára, amely visszafogja a rombolási indulatokat, a nemtörődömséget, a közömbösséget, míg a lehangoló, elhanyagolt környezet megerősíti azt.

A **tanulók** valamennyien érintettek, részt vehetnek a programok megvalósításában, mint hallgatóság, de fontosabb, hogy tevékeny, cselekvő részvétel lehetősége nyíljon meg a számukra akár az iskolán belül, akár azon kívül is. A diákok felnőtt társadalommal szembeni partnerségét, mint nevelési eszközt fel kell használni a szemléletformálásra, hiszen ha el tudjuk hitetni, hogy fontos és értékes minden egyes tanuló véleménye és igyekezete, kevesebb közömbösség és több cselekvés jellemzi őket.

A **szülők, a család és a kortárs közösség** alkotják tanulóink hátterét. Ez a háttér nem feltétlenül szolgál jó példával a környezettudatos viselkedés megteremtésében. Fontos, hogy a szülők ismerjék az iskola környezeti nevelési törekvéseit, és hogy elhittessük velük, ez legalább olyan fontos elsajátítandó készség-képesség, mint azok az ismeretek, amelyeket a tananyagok hagyományosan tartalmaznak.

A **kortársi közösségek** olyan értékeket közvetítenek, amely az egyén fontosságáról, elfogadottságáról szólnak. Azok a gyerekek találják meg önmagukat kizárólag ilyen közösségekben, akiket sem a családban, sem az iskolában nem érnek én-erősítő élmények. A környezeti és egészségvédelmi nevelés éppen azzal lehet több, mint a hagyományos oktatási-nevelési formák, hogy az egyén fontosságáról, a cselekvő részvételről szólnak, és ez által felveszik a küzdelmet a közömbösséggel, a tehetetlenséggel szemben.

Tárgyi-anyagi erőforrások

Iskolánk az országos átlaghoz képest jól felszerelt, IKT-eszközökkel jól ellátott, ezek megléte az információkhoz való hozzájutás záloga. Ugyanakkor egyre feszítőbb problémát jelent a korszerű tornacsarnok és az udvar hiánya. Tanulóink 6-7 órát töltenek bezárva az iskola szűk épületébe, ami nem szolgálja az egészségüket. Ennek a bezártságnak az ellensúlyozására szolgálnak azon törekvések, amelyek igyekeznek a környezetet barátságossá, otthonossá tenni- Virágos folyosók, üldögélésre alkalmas padok, körasztalos kuckók oldják a környezet okozta feszültséget.

- Iskolán kívüli együttműködés

A **fenntartó** határozza meg intézményünk profilját és költségvetését, így a vele való együttműködés a környezeti nevelési program megvalósítása szempontjából is döntő. Az iskola vezetésének feladata, hogy az egyeztetések során elérje az optimális helyzet megteremtését.

Cél, hogy a fenntartó Fővárosi Önkormányzat a kötelező támogatáson túl is finanszírozza környezeti nevelési programjainkat.

A **környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények** közül iskolánk számára kiemelkedően fontosak a múzeumok, közgyűjtemények, nemzeti parkok. A tanórai és az azon kívüli környezeti programokat színesebbé, tartalmasabbá teszi, ha tanulóink megismerkednek ezen intézmények működésével, az általuk nyújtott szolgáltatásokkal.

A **civil szervezetek** szakmai ismereteikkel és programjaikkal segíthetik közvetlenül környezeti nevelési munkánkat. Közvetetten az állampolgári felelősségről, a cselekvő részvételről szólnak, így megkönnyítik tanulóink környezettudatos magatartásának kialakulását, fejlődését.

- Iskolai étkeztetés és büfé

Diákjaink rendelkezésére áll a felújított ebédlő, ahol helyben készített ételt kínálnak számukra. Az ebédlői környezet hozzájárul, hogy kultúrált körülmények között, a HACCP -rendszer előírásai alapján kialakított módon étkezhetnek.

Az ételek minősége, tartalmassága és mennyisége megfelelő, de nem mondhatunk le arról, hogy folyamatosan törekedjünk az egészséges ételek túlsúlyának megőrzésére.

Az iskolai büfé sajnos jelenlegi formájában sem az egészséges táplálkozást, sem a környezettudatos fogyasztást nem szolgálja. Működése által túl sok újra nem hasznosított hulladék keletkezik. Meg kell oldani a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségének megteremtését.

11.2 Alapelvek, jövőkép, célok

11.2.1 Alapelvek, jövőkép

A környezeti nevelési alapelvek közül kiemelt szempontok, melyek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait vizsgáljuk, a következők:

- A fenntartható fejlődés
- Értékek tisztelete, megőrzése, az emberi környezet és kultúra védelme
- Környezettel való harmóniára törekvés, környezettudatos magatartás erősítése
- A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás kialakítása, erkölcsi alapelvvé formálása
- Bekapcsolódás az iskola közvetlen környezeti értékeinek megőrzésébe, gyarapításába

Környezeti konfliktusok közös kezelésének megoldásában való együttműködés

Kialakítása:

Szeretnénk, ha iskolánk a jövőben is megőrizné környezeti értékeit, a szülők és gyerekek által közösen kialakított hangulatos belső terek között továbbra is odafigyelnénk a takarékos energia és vízfelhasználásra, kialakítanánk a szelektív szeméthyűjtés rendszerét, megelőznénk a rongálásokat. Diákjainkat és dolgozóinkat egyaránt a környezettudatos szemlélet és magatartás jellemzi. A szülők iskolaválasztáskor meggyőződhetnek arról, hogy gyermekük tiszta, harmonikus körülmények között tanulhat.

A helyi környezeti nevelési célok megfogalmazásához a Nemzeti Alaptanterv „Környezeti nevelés” közös követelményében megfogalmazott elvárások nyújtanak segítséget.

Ezek a következők:

Rendszerszemléletre nevelés

A tanulókat képessé kell tenni arra, hogy a tanórán szerzett ismereteket össze tudják kapcsolni az élet valós ügyeivel, hogy önmaguk lássák meg a problémákat, azok összefüggéseit, és önmaguk keressék az arra adható válaszokat. Ennek során el kell jutni odáig, hogy a tanulók képesek legyenek megérteni a fejlődés és környezet kérdéseinek összefüggő rendszerét.

Az alternatív, problémamegoldó gondolkodás elsajátítása

Nem elegendő az egyes problémák, sőt a problémák összefüggéseinek felfedeztetése sem, ha nem alakul ki képesség, hogy a problémákra válaszokat is keressenek a tanulók. Fontos, hogy az egyes kérdések megválaszolására több alternatíva felállítását igényeljék, s az alternatívák értékelése, ellenőrzése után képesek legyenek a helyes, megfelelő válasz kiválasztására.

A globális összefüggések megértése

A létező környezeti problémák mögött gazdasági, társadalmi problémák állnak, melyek globális problémákká szövődnek össze. Nagyon fontos, hogy ne csak egyenként lássák ezeket a gondokat a tanulók, hanem azok gazdasági, társadalmi okait is megértsék. Legyenek képesek ezeket az okokat azonosítani saját környezetükben, életükben, és tanuljanak meg ezeket szem előtt tartva cselekedni.

A létminőség választásához szükséges értékek megmutatása

Nem elegendő a szemléleti alapok megteremtése, arra is szükség van, hogy közösen fedezzük fel, hogy mit is tehetünk egyéni életünkben.

A természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése

Az ember a természet része, csak akkor van esélye a boldogulásra, ha együttműködik környezetével, és nem uralkodni akar felette, ami a természet törvényeinek megértését, az élet minden formájának elismerését feltételezi. Fel kell fedeztetni, hogy biológiai sokféleség nélkül nincs emberi létezés sem.

A szerves (organikus) kultúra fontosságának megismertetése a fenntartható fejlődésben

Alapvető annak a belátása, hogy az ember történelme során nemcsak szembefordult környezetével, hanem számos esetben tudott azzal harmóniában is élni. E harmonikus együttélés eredményeként alakult ki a szerves (organikus) kultúra.

11.2.2 Konkrét célok és feladatok

- Hosszú távú célok
 - Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink.
 - A tantárgyi struktúrába (hagyományos ill. nem hagyományos keretek között) legyenek beépítve minél szélesebb körben a környezeti nevelés alapelvei.
 - A környezettudatos szemlélet, magatartás és életvitel kialakítása, erősítése
 - Személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartás és életvitel kialakítása
 - Természeti és épített környezet szeretete, védelme és sokféleségének megőrzése
 - Az egészséges életmód igényének kialakítása, ehhez vezető technikák, módszerek megismertetése.

- A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban
 - Ökológiai szemlélet, gondolkodásmód,
 - Problémaérzékenység, problémamegoldó gondolkodás
 - Konfliktuskezelés és megoldás
 - Kreativitás
 - Együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia
 - Vitakészség, kritikus véleményalkotás
 - Kommunikáció, média használat
 - Értékelés és mérlegelés készsége

- Konkrét célok
 - A tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához
 - Tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelés módszereinek bemutatására
 - Iskolanap szervezése az egész iskolai közösség számára
 - A kerület nevezetességeinek megismertetése
 - Iskolatörténeti kutatási akciók
 - Táborok szervezése
 - Irodalmi és fordítóverseny szervezése
 - Műveltségi vetélkedő szervezése
 - Környezetvédelmi témák osztályfőnöki órába építése ill. ilyen témák további megvitatása

- Szakórákon a környezeti nevelésre fordítható figyelem erősítése
- Hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon
- Interaktív módszerek alkalmazása
- Az iskola környezetének megóvása, szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása
- Takarékoskodás a vízzel, villannyal
- Iskolai büfé korszerűsítése
- Környezeti attitűd vizsgálat megszervezése az iskolapszichológussal közösen
- Környezeti nevelési munkacsoport kialakítása, éves iskolai munkaterv készítése

11.3 Tanulásszervezési és tartalmi keretek

11.3.1 Tantárgyak lehetőségei

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben

A tanórákon az adott témákhoz gyakran használjuk a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Természetesen az óra jellege és a téma mélysége szabja meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel.

Magyar nyelv és irodalom	<ul style="list-style-type: none"> - Írásban és szóban egyaránt kiemelt jelentőségű a nyelv és a szakmai nyelv pontos, igényes használata. - Retorika, stilisztika tanításánál, és kommunikáción vitatémaként - Esztétikai, erkölcsi érzékenység fejlesztése, „nyelvi környezetszennyezés” elkerülése
Történelem	<ul style="list-style-type: none"> - Történelmi értékek megismerése a hagyományok tiszteletének erősítése - Történelem és környezetvédelem kapcsolatának vizsgálata - Környezeti változások életmódra, gazdálkodásra és közösségi normákra gyakorolt hatásának változása
Idegen nyelv	<ul style="list-style-type: none"> - Egyén és társadalom felelőssége helyi és globális kérdésekben - A környezeti problémák általános és szakmához kötött tanulmányozásának lehetősége, a nyelven keresztül más országok problémáinak megismerése - Környezetvédelemmel kapcsolatos problémák önálló, csoportos vagy projektmunkában történő feldolgozása, - Nemzetközi felelősség a környezettel szemben - Idegen nyelvi kommunikációképesség kifejlesztése
Matematika	<ul style="list-style-type: none"> - Megtanult környezeti összefüggések matematikai módszerekkel történő demonstrálása,

Természettudományos ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> - Környezeti mérések eredményinek értelmezése, elemzése, statisztikai módszerek alkalmazása, - Táblázatok, grafikonok készítése, elemzése, rendszerben való gondolkodás kialakításának készsége - Környezeti változások magyarázata, élő szervezetre káros hatások megismerése, csökkentésének lehetőségei, fizikai, biológiai törvényszerűségek megismerése, értelmezése, környezeti erőforrások ésszerű mértékű felhasználása, - Globális környezeti problémák megelőzésének, mérséklésének lehetőségeinek megismerése - A természeti és épített környezet ismerete és szeretete, Ökológiai szemléletmód kialakítása - Környezettudatos magatartás kialakítása
Földrajz	<ul style="list-style-type: none"> - A környezetben lejárvó változások érzékelése, értékelése - Természeti és társadalmi folyamatok hatásainak értékelése, - Globális problémák megismerése, - Természeti és ember alkotta táj szépségeinek megőrzése
Testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> - Az egészséges testi fejlődést befolyásoló környezeti hatások megismertetése, - A környezetszennyezés egészségkárosító hatásának megismerése, - a testnevelés jelentőségének megértése
Ének-zene	<ul style="list-style-type: none"> - A természeti ill. művészeti szépség rokonságának, azonosságának felismerése, - Természet szépségének megjelenése népdalokban, zenei művekben - Zene közösségépítő, erősítő szerepének felismerése - Védekezés a zenei környezetszennyezés ellen
Rajz és vizuális kultúra	<ul style="list-style-type: none"> - Kiemelt jelentőségű a szűkebb és tágabb értelemben vett környezet megismerése, - építészeti és díszítőművészet tanulmányozása, - hagyományőrzés
Informatika	<ul style="list-style-type: none"> - Világhálón való kutatás, ismeretszerzésre, feladatmegoldás során élő- napi példák használata, szimulációs gyakorlatok. - Párhuzamosan az informatikai berendezések környezetkárosító hatásainak megismerése.
Szakmai orientáció	<p>A tanulók</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, lássák az értékeket, problémákat - Ismerjék a szakma gyakorlásához kapcsolódó környezetvédelmi ismereteket, ezeket megfelelően tudják hangsúlyozni, kiemelni - Ismerjék a szakmához kapcsolódó higiéniai követelményeket és tudják ezeket a gyakorlatban alkalmazni

Szakmai alapozás Szakmai képzés	<ul style="list-style-type: none"> - Tudják a szakmai-környezeti ártalmak hatását az emberi szervezetre, legyenek képesek az egészségkárosodás megelőzésére - Takarékoskodjanak a vízzel, az energiával, az anyagokkal <p>A tanulók</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legyenek birtokában a környezetvédelmi ismereteknek - Tudják kiemelni a szakma környezetterhelő hatásait, ismerjék a védekezés lehetőségeit - Ismerjék a környezetbarát technológiákat, a környezetbarát anyagokat, a termékek használatát - Sajtátsák el az energia- és anyagtakarékos gazdálkodási módokat - Legyenek képesek a káros környezeti hatások csökkentésére, elkerülésére - Legyen természetes számukra a szelektív hulladékgyűjtés - Ismerjék meg szakmájuk veszélyes hulladékait, és a kezelésükre vonatkozó szabályokat
Osztály- főnöki lehetőségek	<ul style="list-style-type: none"> - Életvezetés, életviteli szokások és azok változása - Testi, lelki problémák és azok megoldási lehetőségei (lelki betegség, depresszió, alkohol, drog) - Média szerepe, a tájékoztatás erkölce (reklám, hirdetés, pr) - Iskolarádió, iskolaújság szerepe - Civil szervezetek munkájának megismerése
Kollégium	<p>A tanulók</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismerjék meg a természeti és emberi környezet értékeit, azok esztétikumát és tanulják megbecsülni azt - Ismerjék fel a környezetkárosító magatartást és legyenek motiváltak annak elkerülésére - Tanuljanak meg kialakítani és gyakorolni segítő, együttműködő emberi kapcsolatokat - Legyenek képesek pozitív, környezettudatos döntéseket hozni és azokat megvalósítani <p>A tanulóknban</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alakuljon ki a környezettel harmonikus, életvezetés, pozitív jövőkép - Fejlődjön a környezetbarát életmód iránti igény, és alakuljon ki a kultúrált lakhely kialakításának fontossága a kollégiumban - Alakuljanak ki környezettudatos fogyasztási szokások, részesítsék előnyben a természetes újrahasznosítható anyagokat.

Nem hagyományos tanórai keretben

Ezek alapvető jellemzője, hogy olyan új tanítási-tanulási módszert kínál, mely elősegíti a komplex gondolkodás kialakulását, az összefüggések megismerését. Főbb jellemzőit az alábbiakban emeljük ki:

- Kapcsolatközpontúság
 - Módszerek sokfélesége
 - Tantárgyköziség megteremtése
 - Természet és társadalom holisztikus megközelítése
 - Gondolkodásmód
 - Sokféleség összekapcsolása
 - Projekt megoldások alkalmazása
- Megvalósítás módja:
- tanulmányi kirándulás
 - tábor

11.3.2 *Tanórán kívüli foglalkozások*

-játékok:

szituációs

projektfejlesztő

drámajáték

-„akciók”:

vetélkedők

pályázatok

kiállítás rendezése

kérdőív

iskolarádió, iskolaújság

filmkészítés

interjú

-„Látogatás”:

múzeum

állatkert

botanikus kert

üzem és gyárlátogatások

városnéző programok

tanya

-különféle versenyek

-szakkörök

- iskolanapok

- projektek

- akciók: rendszeresen szervezünk különböző gyűjtési akciókat (elem-, papírgyűjtés) iskolaszépítési programot kiállításokat

- évente rendezünk iskolanapot, amelyen a legszélesebb körben kínálunk programokat, melyek természetesen érintik a környezeti nevelést, környezettudatos magatartás kialakítását is.

11.4 Módszerek

A környezeti nevelésben olyan módszereket kell választanunk, amelyek vonzóvá teszik a tanulók számára a témákat. Erősítjük a kooperatív, együttműködési technikák elsajátítását, a vitakészséget, problémamegoldást. Projekt módszerrel olyan terep gyakorlatokat tervezünk, amelyek „élesben” oldanak meg valódi problémákat. (pl. a szelektív hulladékgyűjtés megoldásának lehetőségei)

11.5 Taneszközök

Iskolánk alapvetően rendelkezik a szükséges oktatási eszközökkel, folyamatosan kell azonban pótolni a szakkönyveket, amelyek megismertetnek a bővülő lehetőségekkel.

11.6 Kommunikáció

A környezeti nevelésben nélkülözhetetlen a szakirodalomban való jártasság, a hírek feldolgozásának készsége, a fellépés, közszereplés képessége és a végzett munkáról való számadás.

A diákokat iskolarádió, faliújságon keresztül, valamint személyes kommunikációval tájékoztatjuk.

11.7 Minőségfejlesztés

Az értékelés célja:

Az iskola környezeti nevelési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér az iskola életének más területén alkalmazottaktól.

Ennek oka, hogy a környezeti nevelés a szakmai ismeretek mellett, - a többi tantárgyhoz képest – markánsabban közvetít egy viselkedési módot és értékrendet az embernek a világban elfoglalt helyéről. Ezért a szakmai tartalmakat az egyes tantárgyak helyi tantervébe beépítjük.

Javasolt az iskolában környezeti nevelési munkacsoport kialakítása, mely minden tanév elején írásos formában elkészíti az iskola éves környezeti nevelési munkaprogramját.

11.8 Továbbképzés

Az élethosszig tartó tanulás egy pedagógus számára nélkülözhetetlen. Ennek egyszerre kell tartalmaznia a szakmai és a módszertani ismeretekben való fejlődést.

Az iskola továbbképzési programjába beépítve, az ötéves továbbképzési idő alatt –minden évben más-más munkaközösségből- évente legalább három tanár részt vesz a külső intézmények által szervezett környezeti nevelési tanár-továbbképzési programokon. Ezzel elérjük, hogy az öt év alatt minden munkaközösségből legalább egy kolléga részt vegyen környezeti nevelési tanártovábbképzésen. Iskolánk tanárai továbbra is tartanak környezeti nevelési témában tanártovábbképzéseket.

12. A szülők, tanulók, iskolai és kollégiumi pedagógusok, együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

A nevelő és oktató munka segítése, a tanulók fejlődése és az intézmény működése érdekében élő kapcsolat van a tanári közösség és a szülők között. Az iskolában a szülők jogaik érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében Szülői Szervezetet hoztak létre.

Munkatervük tartalma az alábbi együttműködést feltételezi:

- kölcsönös és rendszeres információcsere, tájékozódás a középiskola **nevelési, oktatási** feladatairól,
- a tanulók személyiségfejlesztésének, a családok nevelési feladatainak **összehangolása** az iskolánk hasonló irányú céljaival,
- **együttműködés** a szülők és a tantestület között a **szociálisan veszélyeztetett**, és az **életkori sajátosságokból** eredő nehézségek leküzdésében,
- a **tehetséges, különleges képességű tanulók** munkájának **közös** támogatása, **menedzselése** (pl. nyelvvizsgák, versenyek, külföldi ösztöndíj, pályázatok stb.),

- közösen kell törekedni a nevelési célokban megfogalmazott **erkölcsi normák elfogadtatására**, a kulturált viselkedés kialakítására a deviáns magatartás megelőzésére,
- biztosítani kell a szülői szervezet **aktív részvételét** az iskola **közösségformáló és nemzeti öntudatra** nevelő programjaiban,
- ki kell alakítani a szülők aktív részvételét olyan speciális területek munkájában is, mint pl. az iskolai sportszakosztályok működtetése, különös tekintettel a legmagasabb osztályban, az NB I-ben versenyző labdarúgó szakosztályunk tevékenységére.

12.1. A szülői szervezet, az iskola és a kollégium együttműködésének formái, szintjei

- Középiskolai szinten
 - Iskolánk igazgatója, igazgatósága és a Szülői Szervezet vezetősége közötti együttműködés az alábbi formákban valósul meg: kölcsönös részvétel az értekezleteken, információcsere, nevelési, oktatási programok megbeszélése, véleményezése, elismerések, fegyelmi kérdése, minőségbiztosítás.
 - A tantestület (az osztályfőnöki munkaközösség, érdekvédelmi, a szabadidő felelős tanára) és a Szülői Szervezet választmánya közötti együttműködés formái: fórumok, viták, értekezletek.

A kapcsolattartás folyamatos, feladatokhoz és határidőkhöz kötött.

Témái: az életkori sajátosságok, a pályaválasztás, deviáns jelenségek, az iskola és a család viszonya.

- Osztályok szintjén (osztályfőnökök koordinálásával) történő közös tevékenység együttműködési formái:
 - szülői értekezletek,
 - szaktanári fogadó órák,
 - osztálykirándulások, osztály programok,
 - rendezvények, kulturális programok,
 - egyéni beszélgetések szülő, tanuló és az osztályfőnökök között,
 - ünnepségek, versenyek,
 - sportrendezvények.

- A tanuló szintjén

A diák személyiségével, tanulmányi előmenetelével, családi gondjaival, egy konkrét feladattal, egy helyzettel kapcsolatban a család, a tanuló együttműködése az osztályfőnökkel, a szaktanárokkal, a kollégiumi nevelőkkel, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel. A kapcsolatfelvételt, a kapcsolattartást szükség szerint bármely fél kezdeményezheti.

Formái:

egyéni foglalkozások,
beszélgetések,
telefon és írásos kapcsolatok.

- Az együttműködés újabb lehetőségei, fejlesztési irányai

- új feladat a minőségirányításból eredő közös munka kidolgozása,
- a piaci igényekhez alkalmazkodó szakemberképzés együttes tervezése,
- a szülői szervezet és a Tanoda Jobbitó Alapítvány közötti kapcsolat új területekkel történő színesítése.

12.2 A Szülői Szervezet és a Diákönkormányzat együttműködése

- A szülők figyelemmel kísérik gyermekeik baráti körét, közös programokkal segítik személyiségfejlődésüket és az iskolai munkát (színházlátogatás, kirándulás, egyéb alkalmak);
- Szülői segítség az ISTVÁNOS NAPOK rendezvény-sorozat lebonyolításában;
- Szülői közreműködés a nyári táborok előkészítésében, a programok összeállításában.

HELYI TANTERV

1. Az egész életen át tartó tanulás megalapozása

Az egyik legfontosabb célunk az élethosszig tartó tanulás megalapozása. E cél elérésének legfontosabb eszköze a kulcskompetenciák fejlesztése, melyek segítségével kialakul a tanulóknál az igény és képesség az ismeretek önálló megszerzésére, az összefüggések felismerésére, értelmezésére és hasznosítására. Fejlődik gondolkodásuk, problémamegoldó képességük, anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációs és informatikai tudásuk. Képesek lesznek arra, hogy

tájékozódni tudjanak a társadalmi, gazdasági és természeti környezetben, válaszokat találjanak a gyakorlati életben felmerülő kérdésekre, önálló véleményt tudjanak kialakítani és felelős döntéseket tudjanak hozni a különböző élethelyzetekben.

Személyiségük fejlesztésében –az EU elvárásainak is megfelelően– kiemelt szerepet kap a pozitív önkép kialakítása, a kezdeményező és vállalkozó készségek, illetve a felelős társadalmi magatartásra és állampolgári szerepre történő felkészítés.

A fejlesztő kompetenciák részben fedik egymást és egymásba fonódnak, ezért kialakításuk és megerősítésük valamennyi tantárgy keretében mind tanórai, mind tanórán kívüli tevékenységek során fokozatosan valósul meg a különböző évfolyamokon a változó életkorhoz szabott módszerek alkalmazásával.

1.1 Kulcskompetenciák

1.1.1 *Anyanyelvi kompetencia*

A kommunikáció a gondolatok, érzések és tények szóbeli és írásbeli formában történő kifejezésének és értelmezésének képessége (szövegértés, beszéd, olvasás és írás), valamint a megfelelő módon történő nyelvi érintkezés képessége a társadalmi és kulturális kontextusok teljes skáláján – az oktatásban és képzésben, a munkahelyen, otthon és a szabadidőben.

Ismeretek

Az alapszókincs, a funkcionális nyelvtan és stílusok, valamint a nyelvi funkciók biztos ismerete.

A verbális interakció különféle típusainak (beszélgetés, interjú, vita stb.) és a különféle beszélt nyelvi stílusok és regiszterek fő jellemzőinek ismerete.

A kommunikációban használt paralingvisztikai eszközök ismerete (a beszédhang minőségével kapcsolatos jellemzők, arckifejezések, testtartás és gesztusok rendszere).

Az irodalmi szövegfajták (mese, mítosz, legenda, vers, lírai költemény, dráma, novella, regény) és fő jellemzőik, valamint a nem irodalmi szövegfajták (önéletrajz, pályázat, beszámoló, cikk, esszé, beszéd stb.) és fő jellemzőik ismerete.

Az írott nyelv fő jellemzőinek az ismerete (hivatalos, hétköznapi, tudományos, zsurnalisztikai, bizalmas stb.)

A nyelv és a kommunikációs formák időhöz, földrajzi, társadalmi és kommunikációs környezethez való kötöttségének és változatosságának felismerése.

Készségek

Különböző üzenetek közlése írásban és szóban, illetve azok megértése vagy másokkal való megértetése változatos helyzetekben, különböző céllal. A különféle kommunikációs helyzetekben elhangzó különböző szóbeli üzenetek meghallgatását és megértését, valamint a tömör és világos beszédet foglalja magában. Idetartozik az üzenetátadás sikerességének megfigyelése, valamint beszélgetések változatos kommunikációs kontextusokban történő kezdeményezése, folytatása és befejezése is.

Különféle szövegek olvasása és megértése a különböző céloknak (információszerzés, tanulás vagy szórakozás) és szövegtípusoknak megfelelő olvasási stratégiák alkalmazásával.

Különböző típusú és különféle célokat szolgáló írott szövegek alkotása. A szövegalkotás folyamatának nyomon követése (a vázlatkészítéstől az átolvasásig).

Írásbeli információk, adatok és fogalmak keresése, gyűjtése és feldolgozása a tanulás során, a tudás szisztematikus megszerzése. A fontos információk kiszűrése a szövegértés, beszéd, olvasás és írás során. Saját érvek meggyőző módon történő megfogalmazása szóban és írásban, valamint mások írásban és szóban kifejtett nézőpontjainak a teljes mértékű figyelembevétel.

Komplex szövegek (előadások, beszélgetések, utasítások, interjúk, viták) alkotásához, előadásához vagy megértéséhez használt segédeszközök (pl. jegyzetek, vázlatok, térképek) alkalmazása.

Attitűdök

Az anyanyelvhez való pozitív attitűd kialakítása, felismerve, hogy az anyanyelv a személyes és a kulturális gazdagodás egyik lehetséges forrása.

Mások véleményeinek és érveinek nyitott módon történő megközelítése, konstruktív, kritikai párbeszéd folytatása.

A nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás.

A helyes szó-, illetve nyelvhasználaton túl törekvés az esztétikus kifejezőmódra.

Az irodalom szeretetének elsajátítása.

A kultúrák közötti kommunikáció iránti pozitív attitűd kialakítása.

1.1.2 *Idegen nyelvi kompetencia*

Az idegen nyelvi kommunikáció nagyjából ugyanazokat a fő területeket öleli fel, mint az anyanyelvi kommunikáció: a gondolatok, érzések és tények szóban és írásban történő megértésének, kifejezésének és értelmezésének alapja (szövegértés, beszéd, olvasás és írás) a társadalmi kontextusok megfelelő skáláján – a munkahelyen, otthon, a szabadidőben, az oktatásban és képzésben – az egyén igényei vagy szükségletei szerint. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan készségeket is igényel, mint a közvetítéshez és a kultúrák közötti megértéshez kapcsolódó készségek. A nyelvtudás foka a négy dimenzióban, a különböző nyelveken, valamint az egyén nyelvi környezetétől és örökségétől függően eltérő lehet.

Ismeretek

A szókincs, a funkcionális nyelvtan, az intonáció és a kiejtés ismerete.
 A verbális interakció különféle típusainak az ismerete (személyes és telefonon történő beszélgetés, interjú stb.).
 Az irodalmi és nem irodalmi szövegfajták megfelelő körének ismerete (novella, vers, újság- és folyóiratcikk, honlap, útmutató, levél, rövid beszámoló stb.).
 A különböző beszélt és írott nyelvi stílusok és regiszterek (hivatalos, hétköznapi, zurnalisztikai, bizalmas stb.) fő jellemzőinek ismerete.
 A társadalmi konvenciók és kulturális szempontok, valamint a nyelvföldrajzi, társadalmi és kommunikációs környezethez való kötöttségnek és változatosságnak a felismerése.

Készségek

Szóbeli üzenetek meghallgatása és megértése a kommunikációs helyzetek megfelelő körében (ismerős, a személyes érdeklődési körhöz vagy a mindennapi élethez kapcsolódó témákról).
 Beszélgetés kezdeményezése, folytatása és befejezése ismerős, a személyes érdeklődési körhöz vagy a mindennapi élethez kapcsolódó témákról.
 Különböző témákról szóló, nem szakszövegnek minősülő, illetve – egyes esetekben – ismert területhez tartozó témáról szóló, szakszövegnek minősülő írott szövegek olvasása és megértése, valamint különböző típusú és különféle célokat szolgáló írott szövegek alkotása megfelelő helyzetekben.

Segédeszközök (pl. jegyzetek, ábrák, térképek) megfelelő használata szóbeli és írásbeli szövegek (beszélgetés, útmutató, interjú, beszéd stb.) megértéséhez vagy alkotásához.

A nyelvtanulást szolgáló önálló tevékenységek megfelelő körének kezdeményezése és folytatása.

Attitűdök

A kulturális különbségek iránti fogékonyság, a sztereotípiák elutasítása. Érdeklődés és kíváncsiság a nyelvek iránt általában (beleértve a szomszédos országok nyelvét, a régióban beszélt nyelveket, a kisebbségi vagy klasszikus nyelveket, a jelnyelvet stb.) és a kultúrák közötti kommunikáció iránt.

1.1.3 *Matematikai kompetencia*

A matematikai kompetencia magában foglalja az összeadás, kivonás, szorzás, osztás, a százalékok és a törtek használatát fejből és írásban végzett számítások során, különféle mindennapi problémák megoldása céljából. A hangsúly inkább a folyamaton, mint annak kimenetén van, azaz inkább a tevékenységen, mint az ismereteken.

A természettudományi kompetencia a természeti világ magyarázatára szolgáló ismeretek és módszerek használatára való képesség és hajlam. A technológiai kompetencia ennek a tudásnak és módszertannak az értő alkalmazása akkor, amikor az ember a természeti környezetet felismert igényeinek vagy szükségleteinek megfelelően átalakítja.

Ismeretek

A számok és mértékegységek biztos ismerete és a mindennapi kontextusokban való használata, amely a számtani alapműveletek és a matematikai kifejezőmód alapvető formáinak – a grafikonoknak, képleteknek és statisztikáknak – az ismeretét foglalja magában.

A matematikai kifejezések és fogalmak biztos ismerete a legfontosabb geometriai és algebrai tételeket is beleértve.

A matematika segítségével megválaszolható kérdéscsoportok ismerete és megértése.

Készségek

A matematikai kompetencia alapelemeinek alkalmazása
összeadás és kivonás,

szorzás és osztás,
százalékok és törtek,
mértékegységek

A mindennapi életben felmerülő problémák megközelítése és megoldása során, mint például:

- a háztartási költségvetés kezelése (a bevételek és a kiadások kiegyensúlyozása, tervezés, megtakarítás);
- a vásárlás (árak összehasonlítása, mértékegységek, ár-érték arány ismerete);
- az utazás és a szabadidő (távolság és utazási idő közötti összefüggés felismerése, pénznemek és árak összehasonlítása).

A mások által előadott indoklás követése és értékelésre és az indoklás alap gondolatának felismerése (különösen bizonyítás esetén) stb.

A matematikai jelek és képletek használata, a matematika nyelvének dekódolása és értelmezése, valamint a matematika nyelve és a természetes nyelv közötti összefüggések felismerése. A matematika segítségével történő és a matematikáról szóló kommunikáció.

Matematikai gondolkodás és érvelés, a matematikai gondolkodásmód elsajátítása: absztrakció és általánosítás, ha a kérdés megköveteli, matematikai modellezés, azaz (modellek elemzése és készítése) meglévő modellek használata és alkalmazása a feltett kérdés megválaszolásához.

Matematikai feladatok, jelenségek és szituációk különféle leírásainak, ábrázolásainak megértése és alkalmazása (jelentés megfejtése, értelmezése és az ábrázolásmódok közötti különbségtétel), valamint a leírás- és ábrázolásmódok közötti választás és váltás az adott helyzet követelményeinek megfelelően.

A kritikai gondolkodásra való hajlam; különböző matematikai állítások (pl. állítás és feltevés) megkülönböztetése; matematikai bizonyítások megértése, fogalmak alkalmazási körének és korlátainak a felismerése. Segédeszközök és egyéb eszközök (köztük informatikai eszközök) használata.

Attitűdök

Törekvés a „számoktól való félelem” leküzdésére.

Hajlandóság a számtani műveletek használatára a mindennapi munkában és a háztartásban adódó problémák megoldására.

Az igazságnak, mint a matematikai gondolkodás alapjának tisztelete.
Törekvés az állítások alátámasztására szolgáló indokok keresésére.
Hajlandóság mások véleményének érvényes (vagy nem érvényes) indokok vagy bizonyítékok alapján történő elfogadására, illetve elutasítására.

1.1.4 Természettudományi és technológiai kompetencia

Azoknak az ismereteknek és módszereknek a használatára való képesség és készség, amelyekkel a természettudományok a természeti világot magyarázzák. A technológiai kompetencia ennek a tudásnak az alkalmazása a természeti környezet átalakításában az ember felismert igényeire vagy szükségleteire válaszolva.

Ismeretek

A természeti világ, a technológia és a technológiai eszközök és folyamatok alapelveinek az ismerete.

A technológia és más területek – tudományos fejlődés (pl. az orvostudományban), társadalom (értékek, erkölcsi kérdések), kultúra (pl. a multimédia) és a környezet (környezetszennyezés, fenntartható fejlődés) – közötti összefüggések megértése.

Készségek

A technológiai eszközök és gépek, valamint tudományos adatok és megállapítások felhasználása, illetve az azokkal való munka valamilyen cél vagy következtetés elérése érdekében.

A tudományos kutatás lényegi jellemzőinek felismerése.

Következtetések és a kidolgozásukhoz vezető gondolatmenet ismertetése.

Attitűdök

Érdeklődés a tudomány és a technológia iránt, azok kritikai értékelése, ideértve a biztonsággal kapcsolatos és az etikai kérdéseket is.

A térszerű adatok pozitív, ám kritikus szemlélete és annak felismerése, hogy a következtetések levonása egy logikai folyamat eredménye.

Nyitottság a tudományos ismeretszerzésre és érdeklődés a tudomány, valamint a tudományos vagy műszaki pályák iránt.

Digitális kompetencia

Az elektronikus média magabiztos és kritikus alkalmazását jelenti a munkában, a szabadidőben, és a kommunikáció során.

Ismeretek

Az ITT természetének és a mindennapi élet különféle kontextusaiban betöltött szerepének, illetve lehetőségeinek alapos ismerete, amely magában foglalja:

A legfontosabb számítógépes alkalmazások, köztük a szövegszerkesztés, a táblázatkezelés, az adatbázisok, az információtárolás és -kezelés ismeretét;

az internet és az elektronikus kommunikáció (e-mail, videokonferencia, egyéb hálózati eszközök) használata által nyújtott lehetőségek, valamint a valóság és a virtuális világ közötti különbségek felismerését;

az ITT felhasználási lehetőségeinek az ismeretét a személyiség kiteljesítését, a társadalmi beilleszkedést és a foglalkoztathatóságot elősegítő kreativitás és újítás terén;

a rendelkezésre álló információk megbízhatóságának és érvényességének (elérhetőség/elfogadhatóság) alapszintű megértését és annak felismerését, hogy az ITT interaktív használata során bizonyos etikai elveket tiszteletben kell tartani.

Készségek

Mivel az információs társadalom technológiáinak alkalmazására egyre több lehetőség van a mindennapi életben, így a tanulásban és a szabadidőben, a szükséges készségek a következők:

elektronikus információk, adatok és fogalmak keresése, gyűjtése és feldolgozása (létrehozása, rendszerezése, a fontos és nem fontos, szubjektív és objektív, a valóságos és a virtuális közötti különbségtétel), valamint szisztematikus módon történő felhasználása;

a megfelelő segédeszközök (prezentációk, grafikonok, táblázatok, térképek) használata összetett információk létrehozása, bemutatása vagy értelmezése céljából;

internetes oldalak elérése és az azokon történő keresés, valamint internet alapú szolgáltatások, pl. vitafórumok és elektronikus levelezés használata;

az ITT használata a kritikai gondolkodás, kreativitás és újítás szolgálatában különböző kontextusokban otthon, a szabadidőben és a munkahelyen.

Attitűdök

Hajlandóság az ITT használatára az önálló és a csapatban végzett munka közben, kritikai és reflektív szemlélet alkalmazása a rendelkezésre álló információk értékelése során.

Pozitív viszonyulás az internet-használathoz és fogékonyság a világháló biztonságos és felelős használata iránt, beleértve a személyes szféra és a kulturális különbségek tiszteletben tartását is.

Érdeklődés a látókör szélesítése érdekében történő ITT-használat iránt kulturális, társadalmi és szakmai célú közösségekben és hálózatokban való részvétel révén.

1.1.6 A tanulás tanulása

A „tanulás tanulása” a saját tanulás önállóan és csoportban történő szervezésének és szabályozásának a képességét foglalja magában. Résztét képezi a hatékony időbeosztás, a problémamegoldás, az új tudás elsajátításának, feldolgozásának, értékelésének és beépítésének, valamint az új ismeretek és készségek különböző kontextusokban – otthon, a munkahelyen, oktatásban és képzésben – történő alkalmazásának a képessége.

Általánosabban fogalmazva a tanulás tanulása erőteljesen befolyásolja, hogy az egyén mennyire képes saját szakmai pályafutásának irányítására.

Ismeretek

Saját kedvelt tanulási módszerek, erősségek és gyengeségek, készségek, alkalmasság értő ismerete.

A rendelkezésre álló oktatási és képzési lehetőségek ismerete és annak felismerése, hogy az oktatás és képzés időszaka során hozott különböző döntések hogyan befolyásolják az egyén későbbi pályafutását.

Készségek

A tanulás és általában véve a pályafutás önálló, hatékony irányítása.²¹ A tanulás időbeosztása, autonómia, fegyelem, kitartás és információkezelés a tanulási folyamat során.

Hosszabb és rövidebb ideig tartó koncentráció.

A tanulás tárgyára és céljára irányuló kritikai reflexió.

A kommunikáció, mint a tanulási folyamat része, a szóbeli kommunikáció megfelelő eszközeinek (intonáció, gesztusok, mimika stb.) alkalmazása, valamint különféle multimédia-üzenetek (írott vagy beszélt nyelv, hang, zene stb.) megértése és létrehozása révén.

Attitűdök

A kompetenciák változtatására és további fejlesztésére való hajlandóságot támogató énkép, valamint motiváció és a siker elérésére való képességbe vetett hit.

A tanulás pozitív, az életet gazdagító tevékenységként való felfogása, belső készítés a tanulásra.

Alkalmazkodóképesség és rugalmasság.

1.1.7 Személyközi, interkulturális és szociális kompetencia

A személyközi kompetenciákhoz tartoznak mindazok a viselkedésformák, amelyeket az egyénnek el kell sajátítania ahhoz, hogy képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi életben, és szükség esetén meg tudja oldani a konfliktusokat. A személyközi készségek nélkülözhetetlenek a hatékony személyes és csoportos érintkezéshez, és mind a köz-, mind a magánéletben alkalmazhatók.

Ismeretek

A különböző társadalmakban általánosan elfogadott vagy támogatott viselkedési szabályok és viselkedésmódok ismerete.

Az egyén, csoport, társadalom és kultúra fogalmak ismerete, illetve e fogalmak fejlődésének a megértése a történelem során.

Az egészségmegőrzés, a higiénia és a táplálkozás szabályainak ismerete és ezek kamatoztatása a saját életben és a család életében.

Az interkulturális dimenzió szerepének a megértése az európai és más társadalmakban.

Készségek

Konstruktív kommunikáció különféle társadalmi helyzetekben (tolerancia mások nézeteivel és viselkedésével szemben; az egyéni és a kollektív felelősség tudatosítása).

Mások bizalmának és együttérzésének kiváltása.

A személyes elégedetlenség konstruktív módon történő kifejezése (az agresszió, az erőszak és az önpusztító viselkedésminták féken tartása).

A személyes és a szakmai szféra különválasztása, tartózkodás a szakmai konfliktusok személyes szintre vitelétől.

A nemzeti kulturális identitás tudatosítása és megértése Európa és a világ többi részének kulturális identitásával való kölcsönhatásainak az ismeretében; a diverzitásból adódó nézőpontbeli különbségek felismerése és megértése, valamint a saját nézetek konstruktív módon történő kifejezése.

Tárgyalóképesség.

Attitűdök

A másik ember iránti érdeklődés és tisztelet.

Törekvés a sztereotípiák és az előítéletek leküzdésére.

Kompromisszumkészség.

Tisztesség.

Öntudatosság.

1.1.8 *Állampolgári kompetencia*

Az állampolgári kompetenciák átfogóbbak, mint a személyköziek, mivel társadalmi szinten működnek. Azoknak a kompetenciáknak a halmazaként írhatók le, amelyek az egyén számára lehetővé teszik az állampolgári szerepvállalást.

Ismeretek

A polgári jogok és a lakóhely szerinti ország alkotmányának és kormánya működésének az ismerete.

A helyi, regionális, nemzeti, európai és nemzetközi szintű szakpolitikák kidolgozásának folyamatában részt vevő intézmények szerepének és feladatainak ismerete (az EU politikai és gazdasági szerepét is beleértve).

A helyi és nemzeti szintű kormányzat kulcsszereplőinek, a politikai pártoknak és az általuk hangoztatott politikai nézeteknek az ismerete.

A demokrácia és az állampolgárság fogalmainak és az azokról szóló nemzetközi nyilatkozatoknak (köztük az Európai Unió alapjogi chartájának és a Szerződéseknak) az ismerete.

A nemzeti, az európai és a világtörténelmet befolyásoló legfontosabb események, áramlatok és változást kiváltó szereplők, valamint Európa és szomszédai jelenlegi helyzetének az ismerete.

A kivándorlás, bevándorlás és a kisebbségek fogalmának ismerete európai és világviszonylatban.

Készségek

Részvétel a település/lakóhely életében, valamint a nemzeti és európai szintű döntéshozásban; választásokon való szavazás.

A szolidaritás kifejezése a helyi, illetve a tágabb közösséget érintő problémák megoldása iránti érdeklődés kinyilvánítása és a problémamegoldásban való részvétel révén.

A közintézményekkel való hatékony érintkezés.

Az EU által kínált lehetőségek kihasználása.

Az országban beszélt nyelv használatához szükséges készségek.

Attitűdök

A lakóhelyhez, hazához, az Európai Unióhoz és általában véve Európához és a világhoz (a világ adott részéhez) való tartozás érzése.

Hajlandóság a különböző szinteken folyó demokratikus döntéshozásban való részvételre.

Érdeklődés az önkéntes állampolgári szerepvállalás iránt, a társadalmi sokszínűség és a társadalmi kohézió támogatása.

A mások által vallott értékeknek és mások magánéletének a tiszteletben tartása, adott esetben fellépés a társadalomellenes viselkedéssel szemben.

Az emberi jogok és az egyenlőség elfogadása, mint az európai modern demokratikus társadalmakban megjelenő szolidaritás és felelősség alapja, a férfiak és a nők közötti egyenlőség elfogadása.

A különböző vallási és etnikai csoportok értékrendjei közötti különbségek tiszteletben tartása és megértése.

A tömegtájékoztatásból származó információk kritikus szemlélete.

1.1.9 *Vállalkozói kompetencia*

A vállalkozói kompetenciának egy aktív és egy passzív összetevője van. Magában foglalja egyrészt a változás kiváltására való törekvést, másrészt a külső tényezők által kiváltott újítások elfogadásának, támogatásának és alkalmazásának a képességét. A vállalkozói kompetencia része az egyén felelőssége saját – pozitív és negatív – cselekedetei iránt, a stratégiai szemléletmód kialakítása, a célok kitűzése és elérése, valamint a sikerorientáltság.

Ismeretek

A rendelkezésre álló lehetőségek ismerete és az egyén személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek felismerése.

Készségek

A tervezés, szervezés, elemzés, kommunikáció, cselekvés, eredményekről való beszámolás, értékelés és dokumentáció készségei.

Projektek kidolgozásához és végrehajtásához szükséges készségek.

Az együttműködésre épülő, rugalmas csapatmunka.

A személyes erősségek és gyengeségek felismerése.

Az események elébe menő cselekvés és a változásokra való pozitív reagálás.

A kockázatok felmérése és kellő időpontban és módon történő vállalása.

Attitűdök

Kezdeményezőkézség.

Pozitív viszonyulás a változáshoz és az újításhoz.

Késztetés azoknak a területeknek a keresésére, ahol az ember vállalkozói készségei teljes skáláját kamatoztathatja – például otthon, a munkahelyen és a helyi közösségben.

1.1.10 Kulturális kompetencia

A 'kulturális kompetencia' a gondolatok, élmények és érzések különféle módon – többek között zene, tánc, irodalom, szobrászat és festészet – történő kreatív kifejezésének fontosságát foglalja magában.

Ismeretek

Az emberiség történelméről tanúskodó jelentős kulturális alkotások alapszintű ismerete, beleértve a populáris kultúrát is.

A nemzeti és európai kulturális örökség és ezek világban elfoglalt helyének az ismerete.

Az európai kulturális és nyelvi sokszínűség tudatosítása.

A közízlés alakulásának és az esztétikai tényezők mindennapi életben betöltött fontosságának a felismerése.

Készségek

A különböző kifejezésmódokon keresztül történő művészi önkifejezés a saját tehetségnek megfelelően.

A kultúra tág értelmezésén alapuló műalkotások és előadások értékelése és élvezete.

A saját egyéni kreatív és kifejezési szempontok és megnyilatkozások másokéhoz való viszonyítása.

A kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

Attitűdök

Nyitottság a kulturális kifejezés sokfélesége iránt.

Hajlandóság az esztétikai érzék fejlesztésére a művészi önkifejezés és a kulturális élet iránti folyamatos érdeklődés révén.

A diverzitás tiszteletével párosuló erős identitástudat.

2. Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak és óraszámai

2.1 Kifutó 9-12. évfolyam tantárgyai és óraszámai (közgazdasági szakmacsoport)

	Tantárgy	Óraszám			
		9.	10.	11.	12.
	Magyar irodalom ¹⁾	3	3	3	3
	Magyar nyelv ^{1)*}	1	1	1	1
	Történelem és állampolgári ismeretek ¹⁾	2	2	3	3
	Társadalomismeret és etika	-	-	1	-
	Idegen nyelv (angol, német) ¹⁾	4	4	4	4
	Matematika ^{1)*}	4	4	4	4
	Természettudományi ismeretek	4	4	-	-
	Földünk és környezetünk ²⁾	1	2	-	-
	Ének-zene	1	1	-	-
	Rajz és vizuális kultúra	-	-	1	1
	Testnevelés és sport ^{2)*}	3	2	2	2
	Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
	Informatika ^{2)*}	2	2	2	2
Szakmai alapozó	Elméleti gazdaságtan ²⁾	-	-	3	3
	Üzleti gazdaságtan ²⁾	-	-	5	5
	Gazdasági környezetünk (elmélet)	1	1	-	-
	Gazdasági környezetünk ^{3)**} (gyakorlat)	1	2		
	Információkezelés ^{3)**} (gyakorlat)	2	-	-	-
	Viselkedéskultúra ^{3)**} (gyakorlat)	1	-	-	-
	Kommunikáció ^{3)**} (gyakorlat)	-	2	-	-
	Összes óra	31	32	30	29

¹⁾ kötelező érettségi tantárgy

²⁾ választható érettségi tantárgy

³⁾ szakmacsoportos alapozó gyakorlat

* csoportbontást igényel

** -gal jelölt órák csoportbontásban (max. létszám 12 fő)

.Megjegyzés: a szabad órakeret terhére emelt óraszámokban tanítjuk a matematika, informatika és az idegen nyelv tantárgyakat a tagozatos osztályokban (+1 óra)

2.2 Kifutó 9-13. nyelvi előkészítő évfolyam tantárgyai és óraszámai (közgazdasági szakmacsoport)

Tantárgy		Óraszám				
		9.	10.	11.	12.	13.
Magyar irodalom ¹⁾		-	3	3	3	3
Magyar nyelv ^{1)*}		1	1	1	1	1
Anyanyelvi kultúra		1	-	-	-	-
Történelem és állampolgári ismeretek ¹⁾		-	2	2	3	3
Társadalomismeret és etika		-	-	-	1	-
Idegen nyelv (angol, német) ^{1)*}		14	5	5	5	5
Matematika ^{1)*}		1	4	4	4	4
Természettudományi ismeretek		-	4	4	-	-
Földünk és környezetünk ²⁾		-	2	2	-	-
Ének-zene		-	1	1	-	-
Rajz és vizuális kultúra		-	-	-	1	1
Testnevelés és sport ^{2)*}		3	2	2	2	2
Osztályfőnöki óra		1	1	1	1	1
Informatika ^{2)*}		4	2	2	2	-
Tanulás módszertan és önismeret*		1	-	-	-	-
Szakmai alapozó	Gazdasági környezetünk	-	2	3	-	-
	Információkezelés*	2	-	-	-	-
	Viselkedéskultúra*	1	-	-	-	-
	Kommunikáció*	1	-	-	-	-
	Elméleti gazdaságtan	-	-	-	3	3
	Üzleti gazdaságtan	-	-	-	5	5
Összes óra		30	30	30	31	28
Programozási alapismeretek (szabadon választott)		-	-	-	-	2

¹⁾ kötelező érettségi tantárgy

²⁾ választható érettségi tantárgy

³⁾ szakmacsoportos alapozó gyakorlat

* csoportbontást igényel

A 9-12. évfolyam tantárgyai és óraszámai (közgazdasági szakmacsoport)

Érvényes: 2008/09. tanévtől (9. évfolyamtól)

Tantárgy		Óraszám			
		9.	10.	11.	12.
Magyar irodalom ¹⁾		3	3	3	3
Magyar nyelv ¹⁾		1	1	1	1
Történelem és állampolgári ismeretek ¹⁾		2	2	3	3
Társadalomismeret és etika		-	-	1	-
Idegen nyelv (angol, német ¹⁾)*		3	3	4	4
Matematika ¹⁾ *		4	4	4	4
Természettudományi ismeretek		4	4	-	-
Földünk és környezetünk ²⁾		2	2	-	-
Ének-zene		1	1	-	-
Rajz és vizuális kultúra		-	-	1	1
Testnevelés és sport ²⁾ *		3	2	2	2
Osztályfőnöki óra		1	1	1	1
Informatika ²⁾ *		1	1	2	2
Szakmai alapozó	Elméleti gazdaságtan (mikro-/ makróökonómia) ²⁾	-	-	4	4
	Üzleti gazdaságtan ²⁾ (elmélet)	-	-	4	4
	Üzleti gazdaságtan gyakorlatok*	-	-	2*	2*
	Gazdasági ismeretek	2	2	-	-
	Információkezelés ³⁾ **	2	2	-	-
	Informatikai ismeretek ³⁾ **	1	1	-	-
	Viselkedéskultúra ³⁾ **	1	-	-	-
Kommunikáció ³⁾ **	-	1	-	-	
Összes óra		31	31	32	31

¹⁾ kötelező érettségi tantárgy

²⁾ választható érettségi tantárgy

³⁾ szakmacsoportos alapozó gyakorlat

* csoportbontást igényel

** -gal jelölt órák csoportbontásban (max. létszám 12 fő)

Megjegyzés: a szabad órakeret terhére emelt óraszámokban tanítjuk a matematika és az informatika tantárgyakat a tagozatos osztályokban (+1 óra)

2.4. A 9-13. nyelvi előkészítő évfolyam tantárgyai és óraszámai (közgazdasági szakmacsoport)

Érvényes: 2008/09. tanévtől (9. évfolyamtól)

Tantárgy		Óraszám				
		9.	10.	11.	12.	13.
Magyar irodalom ¹⁾		-	3	3	3	3
Magyar nyelv ^{1)*}		1	1	1	1	1
Anyanyelvi kultúra		1	-	-	-	-
Történelem és állampolgári ismeretek ¹⁾		-	2	2	3	3
Társadalomismeret és etika		-	-	-	-	1
1. idegen nyelv (angol, német) ^{1)*}		12	5	5	5	5
Matematika ^{1)*}		2	3	4	4	4
Természettudományi ismeretek		4	2	2	-	-
Földünk és környezetünk ²⁾		-	2	2	-	-
Ének-zene		1	1	-	-	-
Rajz és vizuális kultúra		-	-	1	1	-
Testnevelés és sport ^{2)*}		3	2	2	2	2
Osztályfőnöki óra		1	1	1	1	1
Informatika ^{2)*}		4	1	1	2	-
Tanulás módszertan és önismeret*		1	-	-	-	-
Szakmai alapozó	Elméleti gazdaságtan ²⁾ (mikro-/makróökonómia)	-	-	-	4	4
	Üzleti gazdaságtan ²⁾ (elmélet)	-	-	-	4	4
	Üzleti gazdaságtan gyakorlatok ^{2)*}	-	-	-	2	2
	Gazdasági ismeretek	-	2	2	-	-
	Információkezelés ^{3)**}	-	2	2	-	-
	Informatikai ismeretek ^{3)**}	-	1	1	-	-
	Viselkedéskultúra ^{3)**}	-	1	-	-	-
Kommunikáció ^{3)**}	-	-	1	-	-	
Összes óra		30	30	30	32	30
Programozási alapismeretek (szabadon választott)		-	-	-	-	2

¹⁾ kötelező érettségi tantárgy

²⁾ választható érettségi tantárgy

³⁾ szakmacsoportos alapozó gyakorlat

* csoportbontást igényel

A nyelvi előkészítő osztály tanulói a 11. évfolyamon letett előrehozott érettségi vizsga után választhatnak, hogy az 1. idegen nyelvet emelt szinten tanulják tovább vagy megkezdik a 2. idegen nyelv tanulását.

** -gal jelölt órák csoportbontásban (max. létszám 12 fő)

2.5 A 9-12. évfolyam tantárgyai és óraszámai (közgazdasági szakmacsoport)

Érvényes a 2010/2011-es tanévtől (9. évfolyamtól)

Tantárgy		Óraszám			
		9.	10.	11.	12.
Magyar irodalom ¹⁾		3	3	3	3
Magyar nyelv ¹⁾		1	1	1	1
Történelem és állampolgári ismeretek ¹⁾		2	2	3	3
Társadalomismeret és etika		-	-	1	-
Idegen nyelv (angol, német ¹⁾ *)		3	3	4	4
Matematika ¹⁾ *		4	4	4	4
Fizika		-	2	-	-
Kémia		2	-		
Biológia		2	2		
Földünk és környezetünk ²⁾		2	2	-	-
Ének-zene		1	-	-	-
Rajz és vizuális kultúra		-	1,5	-	-
Testnevelés és sport ²⁾ *		3	2	2	2
Osztályfőnöki óra		1	1	1	1
Informatika ²⁾ *		1	1	2	2
Szakmai alapozó	Elméleti gazdaságtan (mikro-/ makróökonómia) ²⁾	-	-	4	4
	Üzleti gazdaságtan ²⁾ (elmélet)	-	-	4	4
	Üzleti gazdaságtan gyakorlatok*	-	-	2*	2*
	Gazdasági ismeretek	2	2	-	-
	Információkezelés ³⁾ **	2	2	-	-
	Informatikai ismeretek ³⁾ **	1	1	-	-
	Viselkedéskultúra ³⁾ **	1	-	-	-
Kommunikáció ³⁾ **	-	1	-	-	
Összes óra		31	31,5	31	30

¹⁾ kötelező érettségi tantárgy

²⁾ választható érettségi tantárgy

³⁾ szakmacsoportos alapozó gyakorlat

* csoportbontást igényel

** -gal jelölt órák csoportbontásban (max. létszám 12 fő)

Megjegyzés: a szabad órakeret terhére emelt óraszámokban tanítjuk a matematika és az informatika tantárgyakat a tagozatos osztályokban (+1 óra)

2.6. A 9-13. nyelvi előkészítő évfolyam tantárgyai és óraszámjai (közgazdasági szakmacsoport)

Érvényes: 2010/11. tanévtől (9. évfolyamtól)

Tantárgy		Óraszám				
		9.	10.	11.	12.	13.
Magyar irodalom ¹⁾		-	3	3	3	3
Magyar nyelv ^{1)*}		1	1	1	1	1
Anyanyelvi kultúra		1	-	-	-	-
Történelem és állampolgári ismeretek ¹⁾		-	2	2	3	3
Társadalomismeret és etika		-	-	-	-	1
1. idegen nyelv (angol, német) ^{1)*}		12	5	5	-	-
1. idegen nyelv (közép vagy emelt szint)		-	-	-	2	2
2. idegen nyelv (német, angol)		-	-	2	3	3
Matematika ^{1)*}		2	3	4	4	4
Fizika		2	-	-	-	-
Kémia		2	-	-	-	-
Biológia		-	2	2	-	-
Földünk és környezetünk ²⁾		-	2	2	-	-
Ének-zene		1	-	-	-	-
Rajz és vizuális kultúra		-	1,5	-	-	-
Testnevelés és sport ^{2)*}		3	2	2	2	2
Osztályfőnöki óra		1	1	1	1	1
Informatika ^{2)*}		4	1	1	2	-
Tanulás módszertan és önismeret*		1	-	-	-	-
Szakmai alapozó	Elméleti gazdaságtan ²⁾ (mikro-/makróökonómia)	-	-	-	4	4
	Üzleti gazdaságtan ²⁾ (elmélet)	-	-	-	4	4
	Üzleti gazdaságtan gyakorlatok ^{2)*}	-	-	-	2	2
	Gazdasági ismeretek	-	2	2	-	-
	Információkezelés ^{3)**}	-	2	2	-	-
	Informatikai ismeretek ^{3)**}	-	1	1	-	-
	Viselkedéskultúra ^{3)**}	-	1	-	-	-
Kommunikáció ^{3)**}	-	-	1	-	-	
Összes óra		30	30,5	31	31	30
Programozási alapismeretek (szabadon választott)		-	-	-	-	2

¹⁾ kötelező érettségi tantárgy

²⁾ választható érettségi tantárgy

³⁾ szakmacsoportos alapozó gyakorlat

* csoportbontást igényel

A nyelvi előkészítő osztály tanulói a 11. évfolyamon letett előrehozott érettségi vizsga után választhatnak, hogy az 1. idegen nyelvet emelt szinten vagy középszinten tanulják tovább.

** -gal jelölt órák csoportbontásban (max. létszám 12 fő)

2.7 Oktatás szakmacsoportos szakközépiskolai óratervterv

Érvényes a 2010/2011-es tanévtől (9. évfolyamtól)

Tantárgy/évfolyam		Óraszámok évfolyamonként (heti)					
		9.	10.	11.	választott	12.	választott
Magyar irodalom ¹⁾		3	3	3	1	3	1
Magyar nyelv ¹⁾		1	1	1	-	1	-
Történelem és társadalmi ismeretek ¹⁾		2	2	3	1	3	1
Társadalomismeret és etika		-	-	-	-	1	-
Angol/német ^{1)*}		4	4	4	-	4	-
2. idegen nyelv ^{2)*} (angol/német)		-	-	2	1	3	1
Matematika ¹⁾		4	4	4	1	4	1
Ének-zene		1	-	-	-	-	-
Rajz		-	1,5	-	-	-	-
Osztályfőnöki		1	1	1	-	1	-
Testnevelés ^{2)*}		2	2	2	-	2	-
Fizika		2	-	-	-	-	-
Földrajz ²⁾		2	2	-	-	-	-
Biológia ²⁾		-	2	2	-	2	-
Kémia		2	2	-	-	-	-
Informatika ^{2)*}		2	2	2	-	2	-
Szakmai alapozó	Tanulásmódszertan	1	-	-	-	-	-
	Tanulásmódszertan ³⁾	1	-	-	-	-	-
	Pszichológia ²⁾	-	-	4	-	4	-
	Egészségtan	-	1	-	-	-	-
	Egészségtan ³⁾	-	1	-	-	-	-
	Pedagógia ²⁾	-	-	2	-	2	-
	Kommunikáció ^{3)**}	2	-	-	-	-	-
	Környezetkultúra ^{3)**}	1	-	-	-	-	-
	Ön- és társismeret ^{3)**}	-	2	-	-	-	-
	Pedagógiai gyakorlat ^{3)**}	-	-	2	-	2	-
A pedagógiai pályák világa ^{3)**}	-	1	-	-	-	-	
Összesen		31	31,5	32		32	

¹⁾ kötelező érettségi tantárgy

²⁾ választható érettségi tantárgy

³⁾ szakmacsoportos alapozó gyakorlat

* csoportbontást igényel

** -gal jelölt órák csoportbontásban (max. létszám 12 fő)

A 12. évfolyamon a tanuló választhat az informatika és a biológia tantárgy tanulása között

3. A 9-12. évfolyamon tanítandó tantárgyak tananyagtartalma

3.1 Közismereti tárgyak tananyagtartalma

Magyar nyelv

9. évf.

- A tömegkommunikáció
- A nyelvtani szintek grammatikája
- Helyesírás
- Könyv- és könyvtárhasználat

10. évf.

- A szöveg szerkezete és szintaktikai szintje
- A szöveg jelentése
- Szövegtípusok
- Alapvető retorikai ismeretek
- Nyelvváltozatok
- Helyesírás
- Könyv- és könyvtárhasználat

11. évf.

- Stílus és jelentés a mindennapi nyelvhasználatban
- Szépirodalmi stílus
- Helyesírás

12. évf.

- Általános nyelvi ismeretek
- A magyar nyelv története
- Nyelv és társadalom
- Az anyanyelvi ismeretek összefoglalása és rendszerezése

Magyar irodalom

9. évf.

- Szerző – mű – befogadó
- Mítosz és irodalom, az antikvitás irodalma
- A Biblia és hatása az irodalomra
- A középkor irodalma
- Alkotások az európai és a magyar reneszánsz irodalmából:
Dante, Petrarca, Boccaccio, Balassi Bálint, Shakespeare

10. évf.

- A magyar barokk irodalomból: Zrínyi Miklós
- Az európai színház történetéből: Moliere
- Írók, költők, irányzatok: Csokonai Mihály, Berzsenyi Dániel
- Katona József
- Romantika a világirodalomban
- A magyar romantika irodalma
- Két portré: Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály

11. évf.

- Petőfi Sándor
- Arany János
- Portré: Jókai Mór
- Madách Imre
- Világirodalom –a XIX. Sz. 2. felének európai próza- és drámai irodalma, lírája
- Portrék a magyar szépprózából: Mikszáth Kálmán, Krúdy Gyula, Móricz Zsigmond
- Ady Endre

12. évf.

- Portrék a Nyugat első nemzedékéből: Karinthy Frigyes, Juhász Gyula, Tóth Árpád
- Babits Mihály
- Kosztolányi Dezső
- Stílusirányzatok, képek, formák: az európai és magyar avantgárd
- József Attila
- Portrék a magyar irodalomból: Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, Radnóti Miklós
- Szerzők és művek: Németh László, Márai Sándor
- Világirodalom a 20. században I.: Franz Kafka, Thomas Mann,
- Széppróza, líra, dráma: Ottlik Géza, Weöres Sándor, Pilinszky János, Örkény István
- Világirodalom a 20. században II.
- Kortárs magyar irodalom
- Az irodalom határterületei

Anyanyelvi kultúra

9. évf.

- Tanulás-módszertani gyakorlatok
- A kommunikáció alapjai
- Szövegértés-szövegalkotás
- Anyanyelvünk és más nyelvek

Történelem

9. évf.

- Az őskor és az ókori Kelet
- Az ókori Görögország
- Az ókori Róma
- A korai feudalizmus története Európában
- A magyar nép története az államalapításig
- Mindennapi élet, életmódtörténet

10. évf.

- Az Árpád-házi királyok kora
- A késő középkor
- Magyarország a XIV-XV- században
- Kora újkor (1490-1721)
- Magyarország története a kora újkorban (1490-1711)
- Mindennapi élet, életmódtörténet

11. évf.

- A felvilágosodás és a polgári átalakulás kora (1721-1849)
- Magyarország újjászerveződése a Habsburg Birodalom keretei között (1711-1790)
- A polgárosodás kezdetei Magyarországon (1790-1847)
- Forradalom és szabadságharc Magyarországon (1848-1849)
- A nemzetállamok és az imperializmus kora (1849-1914)
- A polgárosodás kibontakozása Magyarországon (1849-1914)
- Mindennapi élet, életmódtörténet

12. évf.

- Az első világháborútól a nagy gazdasági válsáig (1914-1929)
- Az első világháború és következményei Magyarországon.
A Trianon utáni ország élete (1914-1931)
- A nagy gazdasági válságtól a második világháború végéig (1929-1945)

- Magyarország a gazdasági válságtól a második világháborús összeomlásig (1931-1945)
- A jelenkor (1945-napjainkig)
- Magyarország a második világháború után (1945-napjainkig)
- Állampolgári ismeretek
- Mindennapi élet, életmódtörténet

Társadalomismeret és etika

11. évf.

Az állam

- A politikai közösség és intézményei. Hatalom, legitimáció
- Gazdasági alapfogalmak
- A társadalom élete
- Egység és sokféleség a modern társadalmakban
- A technológiai gazdasági haladás és a bioszféra válság
- Az emberi természet
- Etikai alapfogalmak
- Az etika megalapozása
- Az erkölcsi cselekedetek dimenziói
- A jellem és az erények
- Korunk erkölcsi kérdései

Első idegen nyelv

9-12. évf.

- Hallott szöveg értése
- Beszédkészség
- Olvasott szöveg értése
- Íráskészség

Matematika

9-12. évf.

- Gondolkodási módszerek
- Számтан, algebra
- Függvények, sorozatok
- Geometria
- Valószínűség, statisztika

Ének-zene

9. évf.

- Népzene
- Zeneelmélet
- Zeneirodalom
- Zenetörténet

10. évf.

- Zeneelmélet
- Hangszer
- Zeneirodalom
- Zenetörténet

Rajz és vizuális kultúra

11-12. évf.

- Képzőművészet, kifejezés
- Vizuális kommunikáció
- Tárgy- és környezetkultúra

Testnevelés és sport

9-12. évf.

- Rendgyakorlatok
- Előkészítés, alapozás, prevenció
- Atlétikai jellegű feladatmegoldások
- Torna jellegű feladatmegoldások
- Szergyakorlatok
- Testnevelési és sportjátékok
- Kézilabda
- Kosárlabda
- Labdarúgás
- Röplabda
- Természetben üzhető sportok
- Önvédelmi és küzdősportok
- Úszás
- Fogalmak

Földünk és környezetünk

9-10. évf.

- Térképi ismeretek
- Kozmikus környezetünk
- A geoszférák földrajza
- A földrajzi övezetesség
- Népeség- és településföldrajz
- A világ változó társadalmi-gazdasági képe
- A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok
- A globális környezeti problémák földrajzi vonatkozásai

Informatika

9. évf.

- Az informatika alapjai
- Az operációs rendszer használata
- Kommunikáció hálózaton
- Dokumentumkészítés számítógéppel
- Táblázatkezelés
- A könyvtárhasználat

10-12. évf.

- Az informatika alapjai
- Az operációs rendszer használata
- Dokumentumkészítés számítógéppel
- Adatbázis-kezelés
- Könyvtárhasználat

Természettudományi ismeretek

Biológia

9-10. évf.

- Az élőlények testfelépítésének és életműködéseinek változatossága
- Az életközösségek általános jellemzői
- Az élővilág törzspejlődése
- A sejtek felépítése és működése
- Az életműködései és az életműködések szabályozása
- Az öröklődés alapjai

Kémia

9-10. évf.

- Tájékozódás a részecskék világában
- A kémiai reakciók a részecskék ismeretében
- Szénhidrogénkincsünk mint energiahordozó
- Legfontosabb műanyagaink
- Szerves vegyületek a kamrától a laboratóriumig
- A biológia határán
- A teától a heroinig
- Környezeti szerves kémia

Fizika

9-10. évf.

Mechanika

- Mozgások
- Az egyenes vonalú egyenletes mozgás
- Az egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás, szabadesés
- Az egyenletes körmozgás
- A dinamika alapjai
- Mozgásállapot-változás és erő
- Erőfajták
- Erők együttes hatása
- A lendület-megmaradás
- Az egyenletes körmozgás dinamikai vizsgálata
- Munka, energia
- Munka értelmezése és kiszámítása
- mechanikai energiafajták
- a teljesítmény és hatásfok
- Rezgések, hullámok
- Rezgések
- Hullámok
- A hanghullám tulajdonságai

Elektromágnesség

- Elektrosztatika
- Elektromos alapjelenségek
- Az elektromos tér
- Egyenáramok
- Az egyenáram
- Elektromos energia és teljesítmény
- Elektromágneses indukció, Elektromágneses hullámok
- A mágneses tér
- Lorentz-erő
- Mozgási indukció

- Nyugalmi indukció
- Elektromágneses hullámok

Fénytan

- Geometriai optika
- Hullámoptika

Termodinamika

- Gázok állapotváltozásai
- A hőtan főtételei
- Halmazállapot-változások
- A hőterjedés

Modern fizika

- Az anyag atomos szerkezet
- A fény kettős természete
- Az elektronok kettős természete
- Az atom szerkezete
- Az atommag szerkezete
- A radioaktivitás
- Maghasadás
- Magfúzió
- Egyetemes tömegvonzás
- Csillagfejlődés
- A kozmológia alapjai

Tanulásmódszertan és önismeret

9. évf.

A tanulói énkép megrajzolása

- A tanulási motiváció megismerése
- Az irányultságok feltárása
- A tanulási stratégia elemzése
- A tanulási technikák megismerése

A tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése

- Figyelemfejlesztés
- A beszédtechnika fejlesztése
- A szövegértés fejlesztése
- Az emlékezet erősítése
- A gondolkodás művelése

3.2 Szakmai előkészítő tárgyak tananyagtartalma a közgazdasági szakmacsoportban (kifutó)

Gazdasági szolgáltatási orientációs ismeretek

Gazdasági környezetünk

9. évf.

- Gazdasági alapismeretek
- A gazdálkodás szervezeti keretei: Az állam szerepe és feladatai
- A háztartás gazdálkodása

10. évf.

- A vállalkozások
- Pénzügyi ismeretek
- A gazdálkodás személyi feltételei
- A tevékenység eredményének számbavétele a vállalkozás szintjén
- Külgazdasági kapcsolatok

Gazdasági szolgáltatási orientációs gyakorlatok

Információkezelés

9. évf.

- Korszerű szövegszerkesztő program szövegbevitelhez és szövegformázáshoz szükséges alapfunkcióinak használata
- Tízujjas vakírás elsajátítása

10. évf.

- Az írástechnika fejlesztése, a másolási készség megalapozása és megszilárdítása
- Levelek formai kialakítása
- Irodatechnikai ismeretek

Viselkedéskultúra

9. évf.

- Megjelenés kultúra
- Kapcsolat a mindennapokban
- A társasági élet speciális lehetőségei
- Étkezési kultúra

- A családon belüli viselkedésformák
- Munkahelyi társas klíma

Kommunikáció

10. évf.

- Az emberi kommunikáció alapfogalmainak megismertetése
- A kommunikáció kódjainak gyakorlati példákon keresztül történő elsajátítása
- Az érintkezés kultúrájának fogalmi tisztázása, kommunikációs technikák begyakoroltatása
- Ön- és társismeret képességének kifejlesztése, az önkifejezés lehetőségeinek megismertetése
- Szakma és kommunikáció oktatásának tisztázása, a különböző kommunikációs csatornák bemutatása

Közgazdasági szakmacsoportos alapozó ismeretek:

Elméleti gazdaságtan (közgazdaságtan)

11. évf.

- A mikroökonómia alapjai
- A fogyasztói magatartás és kereslet
- A vállalat termelői magatartása és a kínálat
- A termelési tényezők piaca
- A piaci hatékonyság és a piaci elégtelenségek

12. évf.

- A makrogazdaság alapösszefüggései
- A makrogazdasági egyensúly
- Az állam gazdaságpolitikája
- A külgazdasági kapcsolatok és nemzetgazdasági összefüggések

Üzleti gazdaságtan

11. évf.

- Marketing és marketing-gondolkodás
- A vállalkozás
- Az üzleti gazdaságtan alapjai: az üzleti gazdaságtan számviteli alapjai
- Az üzleti gazdaságtan pénzügyi alapjai
- Az üzleti gazdaságtan statisztikai alapjai
- Az üzleti gazdaságtan marketingalapjai
- A vásárolt készletek a gazdálkodásban
- A munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások

- A befektetett eszközök
12. évf.
- A tevékenység költségei és az értékesítés
 - Marketingmix, tervezés
 - A pénzügyi és a hitelműveletek rendszerezése
 - Zárás, éves beszámoló

Közgazdasági szakmacsoportos alapozó gyakorlatok

Üzleti gazdaságtan gyakorlatok

11. évf.
- A vállalkozás
 - Az üzleti gazdaságtan számviteli alapjai
 - Az üzleti gazdaságtan pénzügyi alapjai
 - Az üzleti gazdaságtan statisztikai alapjai
 - Az üzleti gazdaságtan marketingalapjai
 - A vásárolt készletek a gazdálkodásban
 - A munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások
 - A befektetett eszközök
12. évf.
- A gazdálkodás feltételeinek rendszerezése
 - A tevékenység költségei és az értékesítés
 - A pénzügyi és a hitelműveletek rendszerezése
 - Zárás, éves beszámoló
 - A gazdálkodási tevékenység megszüntetése

Megjegyzés:

Az egyes témakörök részletes tartalmát a MK 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, illetve a módosított 10/2003. (IV. 28.) OM rendelet tartalmaz

4. Szakmai előkészítő tárgyak tananyagtartalma a közgazdasági szakmacsoportban a 2008/09. tanévtől

A tananyagtartalom tartalmazza a szakképzésbe beszámítható tananyagelemeket is!

Gazdasági ismeretek

9. évf.
- Gazdasági alapismeretek
 - A háztartások gazdálkodása

- Az állam gazdasági szerepe és feladatai
- Az államháztartás rendszer
(287/3.1/1969-06 és 289/1.2/2142-06 tananyagelem)
- Vállalkozás
(A 11. évf.-os üzleti gazdaságtan témaköre)
- A vállalkozás alapítása, működtetése és megszűnése
(294/3.3/1968-06 tananyagelem)

10.évf.

- Alapvető jogi ismeretek
(1968-06, 0743-06, 1979-06, 1975-06 követelménymodulokból)
- Jog, jogrend, gazdaság
(0743-06 követelménymodul)
- Állam és jogtudomány
- Polgári jog, kötelmi jog
- Polgári jog, tulajdonjog
(1975-06 követelménymodul)
- A gazdálkodás személyi feltételei
- A munkaviszony szabályai
(1973-06 követelménymodul)
- Munkajog
(0743-06 követelménymodul)
- A szerződések
(1968-06 követelménymodul)

Információkezelés

9. évf.

- Tízujjas vakírás
(Kerettanterv és 1971-06 és 1974-06 követelménymodul)
- Korszerű szövegszerkesztő programmal való munkavégzés
(1971-06 és 1974-06 követelménymodul)
- A szövegformázás
(1974-06 követelménymodul)

10. évf.

- Az írástechnika fejlesztése, a másolási készség fokozása.
Szövegszerkesztés.
(1971-06 és 1974-06 követelménymodul)
- Levelezés. Levelek formai alakítása.
Irodatechnikai alapismeretek
(1971-06 követelménymodul)
- Iratok készítése
(1980-06 követelménymodul)

Informatikai ismeretek

9. évf.

- Információ technológiai alapismeretek
- Szövegszerkesztési és hálózati kommunikációs alapismeretek
- Táblázatkezelési alapismeretek
(1980-06 követelménymodul)
- Internet-használat (1974-06 követelménymodul)

10. évf.

- Adatbázis-kezelés
(1980-06 követelménymodul)
- Informatikához kapcsolódó szoftverjogi és etikai ismeretek
(1971-06 követelménymodul)
- A grafikus ábrázolás
(1974-06 és 1971-06 követelménymodul)

Viselkedéskultúra

9. évf.

- Viselkedéskultúra a hétköznapokban
- Legfontosabb protokollszabályok
- A hivatali ügyintézés szabályai
(1980-06 követelménymodul)

Kommunikációs ismeretek

10. évf.

- Az emberi kommunikáció alapfogalmainak megismerése
- A kommunikáció kódjai
- Az érintkezés kultúrája
- Ön- és társismeret
- Szakma és kommunikáció
- Kommunikáció és konfliktus kezelés
(1980-06 követelménymodul)
- Segítő beszélgetés
(282/6.1/0744-06 tananyagelem)

Elméleti gazdaságtan

11. évf. Mikroökonómia

- Mikrogazdasági alapok
- A fogyasztói magatartás és a kereslet
(1968-06 követelménymodul és kerettanterv)

- Mikroökonómiai ismeretek és összefüggések
(az előzőeken kívül a kerettantervből)

12. évf. Makroökonómia

- A jövedelemáramlás formái, a nemzetgazdasági teljesítmény mérése
- A makrogazdaság szereplői és piacai
- Az állam gazdaságpolitikája

- Makrogazdasági egyensúly/egyensúlytalanság
 - Külgazdasági kapcsolatok
(1968-06 követelménymodul és kerettanterv)
 - Európai Unió ismeretek
(1975-06 követelménymodul és kerettanterv)
 - A pénzügyi közvetítőrendszer intézményei
 - Pénzforgalmi ismeretek
 - Értékpapírok és hozamaik
 - Pénzügyi számítások
 - Beruházások finanszírozása
(1969-06 követelménymodul és kerettanterv)
 - További makroökonómiai ismeretek és összefüggések
(az előzőeken kívüli vagy azokhoz tartozó témakörök a kerettantervből)

Üzleti gazdaságtan

11. évf.

Statisztika

- A statisztika alapfogalmai
(1971-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Az információsűrítés legjellemzőbb módszerei, eszközei
(1974-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Viszonyszámok. Viszonyszámok számítása a gyakorlatban
(2143-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Középértékek. Középértékek számítása a gyakorlatban
(2143-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Az összetett intenzitási viszonzszámok időbeni összehasonlítása
(1971-06 és 1974-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Az érték- ár- és volumenindex
(1974-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Statisztikai gyakorlatok
(1971-06, 1974-06 és 2143-06 követelménymodul és kerettanterv)

Pénzügyi ismeretek

- Pénzforgalmi ismeretek
- Beruházások. Beruházások finanszírozása
- Forgóeszköz-ellátás tervezése. Forgóeszközök finanszírozása
- Pótlólagos forrásszükséglet biztosítása
- Vállalkozás és hitelintézet kapcsolata
(1969-06 követelménymodul és kerettanterv)

Vállalkozási ismeretek

- Vállalkozás és tervezés
(1974-06 követelménymodul)
- Emberi erőforrás-gazdálkodás
(1973-06 és 1968-06 követelménymodul)

Marketing

- Marketing alapjai
(1968-06 követelménymodul és kerettanterv)

Számvitel

- Gazdálkodás a vállalat eszközeivel
(1968-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Számviteli alapfogalmak
(2142-06 és 1970-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Számviteli jogszabály alkalmazás
- Mérleg és eredmény-kimutatás
(1972-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Gazdasági események
(2142-06 és 1970-06-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Könyvelési tételek szerkesztése
(1970-06 és 2142-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Vásárolt és saját termelésű készletek és könyvelésük
(1970-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Jövedelem-elszámolás
(1972-06, 2142-06 és 1970-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Befektetett eszközök, befektetett eszközökkel kapcsolatos elszámolások
- Analitikus nyilvántartások I.
(1970-06 és 1972-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Az előző témakörökön kívüli vagy témakörön belüli további üzleti gazdaságtani ismeretek és összefüggések
(kerettantervből)

12. évf.

Számvitel

- Pénzügyi és hitelműveletek könyvelése
- Költségek elszámolása és raktárra-vétel
(1970-06 és 1972-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Az értékesítés elszámolása
(1970-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Mérleg és eredmény-kimutatás
- A könyvviteli zárlat és az éves beszámoló
(1972-06 és 1977-06 követelménymodul és kerettanterv)
- A gazdálkodás gyakorlata
(1968-06 követelménymodul)

Menedzsment ismeretek

- A vállalkozás szervezete és vezetése
(1968-06 követelménymodul)

Marketingstratégia

- Marketing alapjai
(1968-06 követelménymodul és kerettanterv)

Az előző témakörökön kívüli üzleti gazdaságtani ismeretek és összefüggések
(kerettantervből)

Üzleti gazdaságtan gyakorlatok

11. évf.

- Gazdasági jog-gyakorlatok. A vállalkozás
(1968-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Levelezés
(1971-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Iratkezelés
(1971-06 és 1980-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Pénzforgalmi gyakorlatok
(1969-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Vevői és szállítói számlák kezelése
(1969-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Analitikus nyilvántartások vezetése II.
(1970-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Az előző témakörökön kívüli üzleti gazdaságtan gyakorlati ismeretek és összefüggések
(kerettantervből)

12.évf.

- Pénzforgalmi gyakorlatok
(1969-06 követelménymodul és kerettanterv)
- A munkaerő-gazdálkodás analitikája. A munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások
(1973-06 követelménymodul és kerettanterv)
- A vevői és szállítói számlák kezelése
(1969-06 követelménymodul és kerettanterv)
- Analitikus nyilvántartások vezetése II.
(1970-06 követelménymodul és kerettanterv)
- A gazdálkodás feltételeinek rendszerezése
- A tevékenység költségei és az értékesítés
- A pénzügyi és hitelműveletek rendszerezése
- Zárás – éves beszámoló
- A gazdasági tevékenység rendszerezése

5. Oktatási szakmacsoportos alapozó ismeretek a 2010/2011-es tanévtől

Oktatási szakmacsoportos alapozó ismeretek

9. évfolyam

Tanulásmódszertan

- visszatekintés a tanulási előéletre
- tanulás-tudás
- az olvasás technikája
- koncentrációs gyakorlatok
- az emlékezés technikája
- számítógépes egyéni tanulást segítő programok

10. évfolyam

Egészségtan

- egészségkultúráltság
- egészséges életvitel
- az egészség fenntartását hátrányosan befolyásoló tényezők
- elsősegélynyújtás

11. évfolyam

Pszichológia

- a pszichológia tudománya
- a szervezet felépítése és működése
- megismerési folyamatok. Érzékelés
- észlelés
- figyelem, álom, ábránd
- tudat és tudatállapotok
- emlékezés
- képzelet

- gondolkodás
- tanulás
- motiváció és érzelem
- a személyiség
- a szociálpszichológia mint tudomány
- a társas kölcsönhatások világa
- önismeret
- más személyek megismerése
- személyközi kapcsolatok
- a csoport szerepe a társas kapcsolatokban

Pedagógia

- a pedagógia tudománya
- a pedagógia általános kérdései
- a gyermek és a pedagógus a nevelés folyamatában
- a nevelés mint a viselkedés alakítása
- a szocializáció színterei

12. évfolyam

Pszichológia

- a fejlődéspszichológia mint tudomány
- az újszülött- és csecsemőkor
- a kisgyermekkor
- az óvodáskor
- a kisiskoláskor
- a serdülőkor
- az ifjúkor
- a felnőttkor
- az öregkor és az aggkor
- a pedagógiai pszichológia mint tudomány
- a családi nevelés
- a bölcsődei, óvodai nevelés
- az iskolai nevelés pszichológiai elemzése

Pedagógia

- **témakörök**
- a játék
- a munka
- didaktika
- az oktatás történeti vonatkozásai

Oktatási szakmacsoportos alapozó gyakorlatok

9. évfolyam

Kommunikáció

- jégtörő gyakorlatok
- a kommunikáció alapfogalma és dinamikai alapelvei
- az érintkezés kultúrája
- verbális kommunikáció

- nonverbális kommunikáció
- hiteles kommunikáció
- kommunikációs zavarok

Környezetkultúra

- népművészet
- lakáskultúra, kertkultúra
- munkakörnyezet
- településismeret

10. évfolyam

Ön- és társismeret

- jégtörő gyakorlatok
- az önismeret forrásai
- az önismeret komponensei
- önismeret-fejlesztő gyakorlatok
- társismeret

A pedagógiai pályák világa

- a pedagógiai pályák ismerete
- a helyes pályaválasztás feltételei
- tájékozódás a pályaválasztási lehetőségekről

11. évfolyam

Pedagógiai gyakorlat

- pedagógiai megfigyelés
- pszichológiai megfigyelés

12. évfolyam

Pedagógiai gyakorlat

- csoportos hospitálás:
- pedagógiai megfigyelés
- pszichológiai megfigyelés
- gyakorló foglalkozás

Biológia

9-10. évfolyam

Az élőlények testfelépítésének és életműködéseinek változatossága

Vírusok, prokarióták és egysejtű eukarióták

Az állatok teste és életműködései

A növények teste és életműködései

A gombák teste és életműködései

Az életközösségek általános jellemzői

Az élettelen környezeti tényezők és ezek változásai

Az élő környezeti tényezők

Az életközösségek anyag- és energiaforgalma

A természetes és mesterséges életközösségek

Az élővilág törzsfajlódása

Az evolúció alapjai és bizonyítékai

Az evolúció lehetséges folyamata

- Az ember evolúciója**
- A jelenkori bioszféra**
- A sejtek felépítése és működése**
 - A sejtek felépítése és anyagcseréje**
 - A szaporodás és öröklődés sejttani alapjai**
- Az ember életműködései és az életműködések szabályozása**
 - A bőr és a mozgás**
 - A táplálkozás**
 - A légzés**
 - A keringési rendszer**
 - A kiválasztás**
 - Az idegrendszer**
 - Az immunitás**
 - A hormonális szabályozás**
 - Az érzékelés**
 - Az ember szaporodása és egyedfejlődése**
- Az öröklődés alapjai**
 - Egy gén által meghatározott tulajdonság öröklődése. A gének és a környezet hatása a tulajdonságok kialakulására**
 - Több tulajdonság egyidejű öröklődése**
 - A genetikai ismeretek gyakorlati vonatkozásai**
- Általános egészségügyi ismeretek**

A középszintű érettségi vizsga témakörei

Magyar nyelv és irodalom

Magyar nyelv

- Ember és nyelv
- Kommunikáció
- A magyar nyelv története
- Nyelv és társadalom
- A nyelvi szintek
- A szöveg
- A retorika alapjai
- Stílus és jelentés

Irodalom

- Szerző, művek
- Életművek a magyar irodalomból
- Portrék

- Látásmódok
- A kortárs irodalomból
- Világirodalom
- Színház és dráma
- Az irodalom határterületei
- Regionális kultúra
- Értelmezési szintek, megközelítések
- Témák, motívumok

- Műfajok, poétika
- Korszakok, stílustörténet

Történelem

- Az ókor és kultúrája
- A középkor
- A középkori magyar állam megteremtése és világhora
- Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban
- Magyarország a Habsburg Birodalomban
- A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora
- A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon
- Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig
- Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig
- Magyarország 1945-től a rendszerváltásig
- A jelenkor
- A mai magyar társadalom és életmód

Matematika

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok
 - Halmazelmélet
 - Logika
 - Logikai műveletek
 - Fogalmak, tételek
 - Bizonyítások a matematikában
 - Kombinatorika
 - Gráfok

2. Számelmélet, algebra
 - Számfogalom
 - Számelmélet
 - Algebrai kifejezések, műveletek
 - Hatvány, gyök, logaritmus
 - Egyenletek, egyenlőtlenségek

3. Függvények, az analízis elemei
 - Függvények
 - függvények grafikonjai, függvény-transzformációk
 - Függvények jellemzése
 - Sorozatok

4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria
 - Alapfogalmak, pontthalmazok
 - Geometriai transzformációk
 - Síkgeometriai alakzatok
 - Háromszögek
 - Négyszögek
 - Sokszögek
 - Kör
 - Térbeli alakzatok
 - Kerület-, terület-, felszín-, és térfogatszámítás
 - Vektorok
 - Trigonometria
 - Koordináta-geometria

5. Valószínűség-számítás, statisztika
 - Leíró statisztika
 - Valószínűség-számítás

Idegen nyelv

- Személyes vonatkozások, család (életrajz, családi kapcsolatok, szerepek a családban, a családi élet mindennapjai, személyes tervek, a család szerepe az egyén és a társadalom életében, generációk együttélése)

- Ember és társadalom (külső és belső jellemzés, baráti kör, barátság, szerelem, házasság, a tizenévesek kapcsolata a kortársakkal és a felnőttekkel, a tizenévesek útkeresése, női és férfi szerepek, hátrányos helyzetű emberek segítése, ünnepek, öltözködés és divat, vásárlás és szolgáltatások, a fogyasztói társadalom, reklámok)

- Környezetünk (az otthon, a lakóhely és környéke, a városi és vidéki élet összehasonlítása, időjárás, a környezetvédelem lehetőségei és problémái)

- Az iskola (tantárgyak, órarend, a nyelvtanulás fontossága, iskolai hagyományok)

-A munka világa (diákmunka, pályaválasztás, a munkavállalás körülményei)

-Életmód (napirend, az egészséges életmód, helyes táplálkozás, testmozgás, étkezési szokások, hazai specialitások, betegségek, gyógykezelés, szenvedélybetegségek)

-Szabadidő, művelődés, szórakozás (szabadidős elfoglaltságok, sportolás, veszélyes sportok, olvasás, számítógép)

-Utazás, turizmus (közlekedési eszközök, tömegközlekedés, nyaralás, utazási előkészületek, egyéni és társas utazás, a turizmus jelentősége)

-Tudomány és technika (ismeretterjesztés, a technikai eszközök szerepe a mindennapi életben)

-Országismeret (a célországok kultúrája, politikai, gazdasági és társadalmi élete)

Informatika

1. Információs társadalom

- Információs rendszerek az iskolákban és a gazdaságban
- Közhasznú magyar információs adatbázisok
- Jogi és etikai ismeretek
- Információs és kommunikációs technológiák a társadalomban

2. Informatikai alapismeretek – hardver

- A számítógépek felépítése, funkcionális egységei, azok főbb jellemzői
- A számítógép üzembe helyezése

3. Informatikai alapismeretek – szoftver

- Az operációs rendszer és főbb feladatai
- Az adatkezelés szoftver és hardver eszközei
- Állományok típusai
- Hálózatok működésének alapelvei, felhasználási területei

4. Szövegszerkesztés

- Szövegszerkesztő program kezelése
- Szövegszerkesztési alapfogalmak
- Szövegjavítási funkciók
- Táblázatok, grafikák a szövegben

5. Táblázatkezelés

- A táblázatkezelő használata
 - Táblázatok felépítése
 - Adatok a táblázatokban
 - Táblázatformázás
 - Táblázatok, szövegek, diagramok
 - Problémamegoldás táblázatkezelővel
6. Adatbázis-kezelés
- Az adatbázis-kezelés alapfogalmai
 - Adatbázis-kezelő program interaktív használata
 - Alapvető adatbázis-kezelő műveletek
 - Képernyő és nyomtatási formátumok
7. Információs hálózati szolgáltatások
- Kommunikáció az Interneten
 - Weblap készítés
8. Prezentáció és grafika
- Prezentáció
 - Grafika
9. Könyvtárhasználat
- Könyvtárak
 - Információkeresés

Közgazdasági alapismeretek

Elméleti gazdaságtan

- Makroökonómiai alapismeretek és összefüggések
- A makrogazdasági egyensúly
- Az állam gazdaságpolitikája
- Külgazdasági kapcsolatok és nemzetgazdasági összefüggések
- Mikroökonómiai alapismeretek és összefüggések
- A fogyasztói magatartás és a kereslet
- A vállalat termelői magatartása és a kínálat
- A termelési tényezők piaca
- Az externáliák és a közjavak

Üzleti gazdaságtan

- Marketing és marketing gondolkodás
- A vállalkozás és az államháztartás kapcsolatai
- Pénzügyi műveletek
- A vásárolt készletek

- Az emberi erőforrás
- Befektetett eszközök
- A tevékenység költségei és az értékesítés
- Az erőforrások és befejezett tevékenységek adatainak statisztikai feldolgozása
- Zárás, éves beszámoló

Földrajz (földünk és környezetünk)

- Kozmikus környezetünk, térképi ismeretek
- A geoszférák földrajza és környezeti problémák
 - Közetburok, földtörténet
 - Vízburok
 - Levegőburok
- Földrajzi övezetesség
- A kontinensek természetföldrajza
- Magyarország és tájainak természetföldrajza
- Népeség- és településföldrajz
- A világ változó társadalmi-gazdasági képe
- A világ gazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, ország-csoportok és országok. Európa és a többi kontinens regionális földrajzi jellegzetességei
- Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza. Hazánk helye és kapcsolatai a Kárpát-medencében és Európában
- Globális környezeti problémák

Testnevelés

- Az olimpiai játékok eredete, története.
- Az általános és középiskolás korú gyerek testi fejlődésének és mozgásos cselekvőképességének kapcsolata.
- A testmozgás szerepe az egészséges életmód kialakításában.
- A testmozgás, a sport szerepe a személyiség fejlesztésében.
- A sportágak és a kondicionális képességek kapcsolata.
- Az iskolai testnevelés céljai és feladatai.
- A bemelegítés szerepe és lehetőségei.
- A tantervben előírt sportjátékok alapvető jellemzői.
- „Az atlétika, a sportok királynője.”
- A torna oktatásának fontossága az iskolai testnevelésben.
- Az úszás jelentősége az ember életében.
- Egy természetben űzhető sportág bemutatása.
- A ritmikus gimnasztika szerepe a harmonikus mozgás kialakításában.

- A küzdősportok és az önvédelem.
- Egy szabadon választott sportág bemutatása

Biológia

1. Bevezetés a biológiába

A biológia tudománya

Fizikai, kémiai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

Szervetlen és szerves alkotóelemek:

Elemek, ionok

Szervetlen molekulák

Lipidek

Szénhidrátok

Fehérjék

Nukleinsavak, nukleotidok

Az anyagcsere folyamatai:

Felépítés és lebontás kapcsolata

Felépítő folyamatok

Lebontó folyamatok

Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)

3. Az egyed szerveződési szintje

Nem sejtes rendszerek:

Vírusok

Önálló sejtek:

Baktériumok

Egysejtű eukarióták

Többsejtűség

Gombák, növények, állatok elkülönülése

Sejtfonalak

Teleptest és álszövet

Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak

Viselkedés

4. Az emberi szervezet

Homeosztázis

Kültakaró

A mozgás

A táplálkozás

A légzés

Az anyagszállítás

A kiválasztás
 A szabályozás
 Az idegrendszer általános jellemzése
 Az emberi magatartás biológiai-
 pszichológiai alapjai
 Hormonrendszer, hormonális működések
 Immunrendszer, immunitás
 Szaporodás és egyedfejlődés

5. Egyed feletti szerveződési szintek

Populáció
 Életközösségek (élőhelytípusok)
 Bioszféra, globális folyamatok
 Ökoszisztéma
 Környezet- és természetvédelem

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

Molekuláris genetika
 Mendeli genetika
 Populációgenetika és evolúciós folyamatok
 A bioszféra evolúciója

Oktatási alapismeretek

1. Általános lélektan

A pszichológia tudománya
 A lelki működés általános törvényszerűségei

2. Személyiség-lélektani ismeretek

3. Szociálpszichológiai ismeretek

A szociálpszichológia mint tudomány
 A társas kapcsolatok kölcsönhatása
 Kommunikáció
 Önismeret
 A csoport szerepe a társas kapcsolatokban

4. Fejlődépszichológia

Csecsemőkor
 Kisgyermekkor
 Óvodáskor
 Kisiskoláskor
 Serdülőkor
 Ifjúkor
 Felnőttkor
 Öregkor

5. Pedagógiai pszichológia

6. A pedagógia általános kérdései

A pedagógiai tudománya

A nevelés folyamata

A nevelés mint a viselkedés irányítása

7. A szocializáció szinterei**8. A nevelés eszközei**

A játék

A munka

9. Didaktikai ismeretek**10. Neveléstörténeti ismeretek**

A középszintű érettségi vizsga követelményeinek részletezését a többször módosított Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet tartalmazza.

6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái. Az iskolai írásbeli beszámoltatás formái, rendje, korlátai.

A tanulók értékelését be kell illeszteni a teljes nevelési-oktatási folyamatba, mert csak így tölti be irányító, fejlesztő szerepét. Az értékelés mindhárom típusát tervezzük alkalmazni a nevelési-oktatási folyamat különböző szakaszaiban.

- **Diagnosztikus értékeléssel** információkat szerzünk arról, hogy a nevelés-oktatás adott szakaszába milyen ismeretekkel, képességekkel érkeznek a tanulók, mely területeken kiemelkedő vagy gyenge a teljesítményük. Ez a helyzetfeltárás a 9. évfolyamba lépő tanulóknál elengedhetetlen, de a felsőbb évfolyamoknál is ajánlott, főleg ha tanárváltás történik, ill. az emelt szintű érettségire történő előszelekciónál.
- **Formatív értékeléssel** a nevelési-oktatási folyamat közben kapunk információkat, amelyek
 - segítik a tanulási problémák feltárását,
 - lehetővé teszik az azonnali beavatkozást, korrekciót,
 - megerősítő funkciókat látunk el, ahol az eredmények indokolják
- **Szummatív értékelés** történik egy-egy nevelési - oktatási folyamat lezárásakor: félévkor, és különösképpen tanév végén, azzal a céllal, hogy a tanuló a magasabb évfolyamba lépés céljából a tanulmányi követelményeket teljesítette-e.

6.1 A tanulmányi munka értékelése

6.1.1 *Az értékelésnél az alábbi alapelveket tartjuk fontosnak:*

- személyre szóló legyen
- fejlesztő, ösztönző legyen
- a kerettantervi ill. helyi tantervi követelményrendszerre épüljön
- folyamatos legyen
- biztosítsa a szóbeli és írásbeli értékelés egészséges arányát
- legyen tárgyyszerű (melyek az erősségek, gyengeségek, hogyan lehet javítani)
- félelemmentes légkörben történjen

- ne legyen megtorló, ill. fegyelmező eszköz

Az alapelvek megvalósulása céljából a munkaközösségeken belül az egyes tantárgyak kerettantervi és helyi tantervi követelményeit világosan meg kell fogalmazni és a tanulók, továbbá a szülők tudomására hozni.

Az egyes tantárgyak egységes iskolai követelményrendszerét minden tanár köteles betartani.

A tanév első óráján a szaktanárok a tantárgyak követelményrendszere mellett ismertetik saját értékelési rendszerüket, a hiányzások következményeit, a pótlási és javítási lehetőségeket. Az ismertetésnek legyen írásbeli dokumentuma: pl. lediktálás a füzetbe, melyet a szülő és a tanuló is aláír.

6.1.2 *Az értékelés formái*

- Személyes, szóbeli értékelés

- a szaktanár által

a tanítási órán, tanítási órán kívül (korrepetálás, szakkör stb.), ahol folyamatos megerősítés, korrigálás, segítség, tanácsot adás történik, az évközi érdemjegyek ill. osztályzatok megállapításakor, fogadóórákon,

- az osztályfőnök által

szülői értekezleteken, fogadóórákon, a magatartás, és szorgalomjegyek kapcsán, a naplók és ellenőrzők havi felülvizsgálatakor, osztályprogramok kapcsán (tanulmányi kirándulás, színház-, múzeumlátogatás stb.) a tantestület előtt

- az igazgató vagy igazgatóhelyettesek által

kiemelkedő teljesítmények ill. fegyelmi vétségek kapcsán.

- Írásbeli, szöveges értékelés

A szaktanár vagy az osztályfőnök szükség esetén

- dicséretet, mulasztások, problémák beírása az ellenőrző könyvbe,

- dolgozatokra írt vélemények

Külső felkérésre készített minősítések, vélemények

(pl. szaktanácsadók, gyermekvédelem, pályázatok, bíróság, rendőrség stb.)

6.1.3. *Az értékelés nyilvános fórumai*

- házi tanulmányi versenyek, vetélkedők
- bemutatóórák
- az iskola belső vizsgálói
- speciális tantárgyi felmérések külső vagy belső szervezésben
- értékelés az egész diákközösség előtt (tanévzáró, tanévnyitó, iskolai rendezvények)
- értékelés a nevelőtestületek előtt (tantestületi értekezletek, iskolai események)
- értékelés iskolakapcsolatok szintjén
- szakköri, osztályproduktumok kiállítása, projekt-bemutatók

6.1.4. *Mérések – vizsgák*

- a 9. évfolyam elején szintfelmérés a felzárkóztatás céljából;
- a 10. évfolyam végén idegen nyelvből belső vizsga;
- A 9-12. évfolyamon közismereti érettségi és szakmai alapozó tárgyakból a tanév végén évfolyamdolgozat szummatív értékelés céljából;
- 11. évfolyam végén kisérettségi magyarból és történelemből,
- a javító-pótló vizsgákat a tanév megkezdése előtt, az osztályozó vizsgákat tanév végén vagy a tanév megkezdése előtt bonyolítjuk le;
- a különbözeti vizsgáknál a kerettanterv, ill. a helyi tanterv követelményei a mérvadók;
- az érettségi vizsgára külön vizsgaszabályzat vonatkozik;
- a szakmai vizsgákat a 14. évfolyamon külön vizsgaszabályzat ill. követelményrendszer szabályozza (kifutó);
- a 9. osztályba jelentkezők központi felvételi vizsgát tesznek és szóbeli elbeszélgetésen vesznek részt.
- másik iskolából való átvételkor – magasabb évfolyamra - szükség esetén különbözeti vizsgát kell tenni

6.1.5 *A kiemelkedő teljesítmények elismerése*

Alapja:

- kimagasló tanulmányi eredmény;
- jó tanulmányi eredmény és egy vagy több tantárgyból kimagasló teljesítmény;
- kimagasló versenyeredmények;
- közösségi munka;
- kiemelkedő sportteljesítmény;
- különböző tevékenységi körökben kiemelkedő színvonalú szereplés (szavalóverseny, színjátás, „műalkotások” készítése, pályázatok stb.);
- minden olyan tevékenység, amely az iskola hírnevét öregbíti.

Formái:

- Istvános plakett;
- oklevél;
- tárgyi jutalom ill. pénzjutalom;
- Írásbeli dicséret (igazgatói, osztályfőnöki, szaktanári);
- egyéb egyéni és csoportos jutalmak.

6.2 A tanulók teljesítményének ellenőrzése, mérése, értékelés, minősítése

6.2.1 *Célja*

- visszacsatolás biztosítása a tanár és a tanuló számára;
- következtetés a tanítás - tanulás hatékonyságára;
- egyéni eredmények viszonyítása a korábbi teljesítményhez, (hozzáadott érték mérése);
- a tantervi követelményekhez viszonyított tényleges teljesítmény értékelése.

6.2.2 *Elvei*

- A tanulók teljesítményét havonta kell értékelni, és erről az ellenőrző útján a szülőt tájékoztatni kell.

- A témazáró dolgozatok, szóbeli felelések mellett egy évben annyi átfogó-összefoglaló nagydolgozatot kell íratni, amennyi az adott tantárgy heti óraszámára.
- A folyamatos értékelés mellett, az adott szakmai munkaközösség döntése szerint az írásbeli érettségi tárgyakból közös évfolyamdolgozatot kell íratni a tanév végén, melynek sikeres teljesítése egyúttal javítási lehetőségi is.
- Az értékelés annak a pedagógusnak a feladata, aki az adott tárgyat tanítja.
- A dolgozatok külalakját is értékelni kell, amit a naplóba be kell írni.
- Félévenként a füzetvezetés formáját, rendezettségét értékelni és osztályozni kell. A kettő együtt adja az írásbeli munkák külső alakjának osztályzatát, melynek megkövetelése fontos nevelési tényező.
- Az osztályzatokról a tanulót, szülőt (gondviselőt) a félévi értesítőben, ill. a bizonyítványban tájékoztatni kell.

6.2.3 Ellenőrzés, mérés

A tanítási órákon feldolgozott ismeretek rendszeres számonkérése, ellenőrzése történhet:

- szóban,
- írásban.

Írásbeli számonkérés formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Formái:

- Röpdolgozat: = írásbeli felelet az előző max. két-három óra anyagából)
- Témazáró dolgozat: egy fejezet (téma) számonkérése
- Nagydolgozat: több fejezet (téma) számonkérése osztály vagy évfolyam szinten
- Teszt: egy vagy több fejezet anyagából
- Készségtárgyakban a gyakorlati tevékenység értékelése (testnevelés órai teljesítmények, kommunikációs készségek, viselkedéskultúra, természettudományi ismereteknél mérések, kísérletek)
- Egyéb: pl. kiselőadások, házi dolgozatok, esszék, önálló tananyag feldolgozás, stb.

Rendje:

- Időtartama a feldolgozott anyag mennyiségétől függően 10 perctől több órás hosszúságú lehet
- Értékelése lehetőleg minden tantárgynál pontozásos módszerrel történjen.
- A pontok átváltása érdemjegyekké az egyes munkaközösségek döntése alapján történik, figyelembe véve az érettségi tantárgyaknál az érettségi útmutató előírásait is (részletesen ld. Helyi tanterveknél).
- Egyértelműen pontozással értékelhető írásbeli munkák tantárgyai:
 - matematika,
 - elméleti gazdaságtan,
 - üzleti gazdaságtan,
 - informatika.
- Minden írásbeli munka érdemjegye bekerül a naplóba a korrekt, igazságos osztályozás érdekében.
- A nagydolgozatok és témazáró dolgozatok várható idejét rögzíteni kell a tantárgy éves ütemtervében (ami tanmenetet helyettesíti), tényleges időpontját pedig legalább egy héttel az írás időpontja előtt a haladási naplóba ceruzával be kell írni a kollégák tájékoztatása céljából.
- Az írásbeli számonkérés időpontját és tartalmát a tanulók számára előzetesen be kell jelenteni (kivétel a röpdolgozat: ez iratható előzetes bejelentés nélkül is), hogy elegendő idejük legyen a felkészülésre.
- A szaktanár a dolgozatok értékelésének általános szabályait - a tantárgy követelményrendszerével és a szaktanár elvárásaival együtt – a tanév elején ismerteti és dokumentáltatja a tanulókkal (ezt a tanuló és a szülő is aláírja)
- A szaktanár kötelessége két héten belül az írásbeli munkák pontos, egyértelmű, a tanuló számára ellenőrizhető kijavítása és értékelése (pontszámmal, érdemjeggyel).
- A tanulóknak joga van a dolgozatokat megtekinteni.
- Az egyes tantárgyak nagydolgozatainak tartalom szempontjából azonos színvonalúnak (nehézségűnek) kell lennie szaktanártól függetlenül. Ennek ellenőrzése a munkaközösség vezető feladata.

Korlátai:

- Egy tanítási napon max. 2 írásbeli beszámoltatás (nagydolgozat, témazáró, teszt)történhet. A röpdolgozatra ez a korlát nem vonatkozik.
- Az írásbeli számonkérés csak az előzetesen bejelentett tananyagot tartalmazhatja.

- A nagydolgozat, témazáró dolgozat, teszt csak a tananyag megfelelő szintű elsajátíttatása, gyakoroltatása után iratható.

Az írásbeli munkák számonkérésének egyes tantárgyakra vonatkozó konkrét szabályait a munkaközösségek éves munkaterve tartalmazza.

6.2.4 *Értékelés, minősítés*

A szaktanár a tanuló teljesítményét, előmenetelét

- a tanév során rendszeresen érdemjeggyel értékeli,
- félévkor és a tanév végén osztályzatokkal minősíti az érdemjegyek alapján.

- **Érdemjegy:** a tanuló tudását, felkészültségét ellenőrzi a tanév során több alkalommal, és a tananyag rövid időegység alatt megtanulható részének elsajátítását minősíti.

Heti 1-2 órás tantárgy esetében félévenként 3 érdemjeggyel, a nagyobb óraszámú tantárgyak esetében havonta legalább 1 érdemjeggyel minősít, amelyet az osztálynaplóba beír.

- **Osztályzat:** Összefoglaló képet ad a tanuló összteljesítményéről az adott tantárgyban, így hosszabb időtartam (félév, teljes tanév) ismeretanyagát minősíti.

A tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya:

Az egyes tantárgyak osztályzatait a tanulók évközi teljesítménye, és érdemjegyei alapján kell megállapítani a közoktatási törvényben leírtak szerint. A félévi és év végi osztályzatokat átlagszámítással kell meghatározni. A nagydolgozatok eredményét kétszeres súlyozással kell figyelembe venni. Ha az így megállapított osztályzat törtszám, mindkét irányban csak a közrefogó egész számokig lehet eltérni.

A teljesítmények értékelése, minősítése:

Jeles (5):

- a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz
- a tananyagot ismeri, érti, tudja és alkalmazza
- a tantárgy szaknyelvén is pontosan, szabatosan fogalmaz
- kiemelkedő teljesítményt nyújt (testnevelés)

Jó (4):

- a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget

Közepes (3):

- a tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget
- tanári segítségre többször is rászorul

Elégséges (2):

- a tantervi követelményekből a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik
- fogalmakat nem érti, önálló feladatvégzésre nem képes

Elégtelen (1):

- a tantervi követelményeknek minimumát sem tudja
- ennek eleget tenni tanári útbaigazítással sem képes

Érdemjegyek bejegyzése:

- Szóbeli és írásbeli feleletek (röpdolgozatok):

kék vagy fekete tintával

- Témazáró dolgozatok, tesztek:

zöld tintával

- Nagydolgozatok, tesztek:

piros tintával

7. A tanulók magatartása szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei és formái

A tanuló további fejlődése szempontjából kiemelkedő jelentőségű a magatartás és a szorgalom értékelése, osztályozása. A közoktatási törvény szerint ezt az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével, az osztályfőnök végzi.

Alapelvek

- személyre szabott legyen
- a tanuló iskolai tevékenységére vonatkozzon
- segítse az iskola nevelési-oktatási céljainak elérését
- segítse a tanuló önismeretének fejlődését, adjon lehetőséget az önnevelésre

7.1 A magatartás és szorgalom értékelésének módja

Az osztályfőnök összegzi a kollégák javaslatait. Végleges döntést az osztályfőnök hoz. Ha nem sikerül közös minősítést kialakítani, az osztályfőnök az osztályozó konferencia segítségét kérheti.

A tanulók magatartását és szorgalmát félévkor és év végén osztályzattal minősítjük. Az év végi minősítés az egész tanévre szól.

7.1.1 *A magatartás értékelése*

Az értékelés szempontjai

- Megfelelés az iskolai követelményeknek:

- a házirend, az iskolai követelmények ismerete, azok betartása és betartatása

- szükség esetén aktív kiállás a rendbontók, fegyelmezetlenek ellen az iskolai viselkedés szabályainak megtartásáért.

- A közösséghez és annak tagjaihoz való viszony:

- beilleszkedés a közösségbe, mások beilleszkedésének elősegítése

- aktív szerepvállalás a közösség előtt álló feladatok megoldásában

- segítőkészség a problémák feltárásában és megoldásában.

- Megfelelés az általános viselkedési normáknak:

- udvarias, figyelmes viselkedés,

- kulturált hangnem minden körülmények között.

A magatartásból kapott osztályzat azt mutatja meg a tanulónak és a szülőnek, illetve gondviselőnek, hogy a tanuló mennyiben tesz eleget az iskola pedagógiai elvárásainak a pedagógiai programban megfogalmazott célkitűzéseinek.

Az osztályzatról a tanulót és szüleit, gondviselőjét a félévi értesítőben, illetve a bizonyítványban értesítjük, ezt a tanuló köteles szüleinek vagy gondviselőjének bemutatni, illetve aláírni.

A magatartás minősítésének osztályzatai:

Példás (5):

- a házirendet betartja,
- fegyelmezett,
- megbízható,
- pontos,
- a közösség alakítását, fejlődését kezdeményezéseivel, véleményével elősegíti,
- a felnőttekkel és társaival szemben tisztelettudó, együttműködő,
- legfeljebb 1 igazolatlan órája van,
- fegyelmi vétséget nem követett el.

Jó (4):

- a házirendet betartja,
- általában fegyelmezett, megbízható, pontos,
- részt vesz a közösségi életben,
- a rábízott feladatokat elvégzi,
- a felnőttekkel és társaival szemben tisztelettudó, törekszik az együttműködésre,
- az adott félévben csak 2-3 igazolatlan órája van,
- fegyelmi vétségéért járó büntetése legfeljebb osztályfőnöki figyelmeztetés, vagy osztályfőnöki intő.

Változó (3):

- a házirendet csak ismételt, állandó figyelmeztetésre tartja be,
- figyelme ingadozó,
- munkája pontatlan,
- a közösségi munkában vonakodva vesz részt,
- társaival közömbös,
- a felnőttekkel és társaival csak időszakonként működik együtt,
- magatartása, viselkedése, beszédstílusa stb. ellen több tanárnak kifogása merült fel,
- az adott félévben az igazolatlan óráinak száma 4-10,
- fegyelmi vétségéért igazgatói intőt kapott.

Rossz (2):

- a házirendet nem tartja be, ismételt figyelmeztetések ellenére sem,
- fegyelmezetlen, durván beszél,
- közösségi munkát nem végez,
- a fejlődést hátráltatja, akadályozza,
- a felnőttekkel és társaival szemben tiszteletlen

- az adott félévben az igazolatlan óráinak száma 10 óránál több,
- fegyelmi vétségéért bármilyen igazgatói, vagy tantestületi büntetésben részesült.

Megjegyzés:

- ha félévkor rossz (2) volt a tanuló magatartása, év végén legfeljebb jó (4) lehet,
- igazgatói vagy nevelőtestület dicséret esetén az esedékes kategóriánál egy osztályzattal jobbat kaphat.

7.1.2 *A szorgalom értékelése*

Az értékelés szempontjai:

- A motiváltság
 - a tudás megszerzésének igénye
 - az egyéni képességeknek megfelelő teljesítmény.
- A tanulási folyamat
 - jó idő- és munkaszervezés
 - kötelességtudó, pontos, megbízható, önálló munkavégzés
 - fegyelmezett, aktív tanórai tevékenység.
- Többletek (tanulmányi versenyek, szakkörök, pályázatok)

A szorgalom érdemjegye nem tükrözheti csak a tanuló eredményességét. A szorgalom értékelésének és minősítésének nem azt kell mérnie, hogy az egyes tanuló az iskola vagy az osztály tanulmányi rangsorában milyen helyet foglal el, hanem azt, hogy saját képességeihez, eddigi tanulmányi eredményéhez viszonyítva az értékelt időszakban milyen eredményt ért el.

Az értékelés módja

Egy tantárgyi bukás nem kizáró oka (a példás kivételével) egyetlen szorgalmi minősítésnek sem, az osztályfőnök mérlegeli a bukás körülményeit.

Kettő vagy több tantárgyi bukás esetén a szorgalom minősítése változónál jobb nem lehet.

A tanulók jutalmazásának, fegyelmezésének módjait, formáit az iskola Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

A szorgalom minősítésének osztályzatai:

Példás (5):

- munkavégzése pontos, megbízható,
- minden tantárgyból elvégzi feladatait,
- tudása fejlesztését, bővítését igényli
- munkájában önálló,
- munkatempója jó.

Jó (4):

- az órákon figyel,
- házi feladatát elvégzi,
- ösztönzésre rendszeresen dolgozik és ellenőrzi magát,
- érdeklődése nagyrészt az iskolai tananyagon belül marad.

Változó (3):

- munkája ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen,
- nem eléggé önálló, utasításra kezd munkához,
- nem ellenőrzi önmagát.

Hanyag (2):

- figyelmetlenül dolgozik,
- nem megbízható,
- feladatait nem végzi el,
- nem törődik kötelességeivel.

A tanuló iskolában vagy az iskola által szervezett foglalkozáson, rendezvényen, eseményen tanúsított magatartásáért, cselekedeteiért az iskola, a pedagógus felel. Az iskolának azonban nincs joga a házirendben szabályozni az iskolán kívüli viselkedést, magatartást.

8. Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamában akkor léphet, ha a tantárgyi programokban előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A teljesítés minimális, elégséges követelménye a kerettantervben, ill. helyi tantervben meghatározott minimális teljesítmények elérése, teljesítése.
- A tanuló akkor léphet magasabb évfolyamba, ha minden kötelező és szabadon választott tantárgyból legalább elégséges (2) eredményt ért el.

- A tanulásmódszertan és önismeret tantárgyból (nyelvi előkészítő évfolyam), valamint tanulásmódszertan tantárgyból (oktatás szakmacsoport) megfelelt minősítést kapott.
- Ha a tanuló a tanév végén - a tantárgyak számától függetlenül - elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.
Sikeres javítóvizsga esetén felsőbb osztályba léphet, sikertelen javítóvizsga esetén osztályt ismétel(het).
Javítóvizsgát három tagú bizottság előtt kell tenni. A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. Amennyiben az írásbeli után megajánlott osztályzatot a tanuló elfogadja, a szóbeli vizsga mellőzhető.
Ha nem fogadja el, az írásbeli után megajánlott osztályzatot, akkor szóbeli vizsgán javíthat. Elégtelen írásbeli vizsga esetén a szóbeli javítási lehetőség kötelező!
- Ugyanazt az évfolyamot 9-12. évfolyamon másodszorra csak igazgatói engedéllyel ismételheti a tanuló térítési díj fizetése ellenében.
- Az érettségi vizsgára bocsátás feltétele a 12. évfolyam sikeres befejezése.
- A szakképzési évfolyamokra való lépés előfeltétele az érettségi vizsga megléte.
- A tanuló akkor is megkezdheti tanulmányait a szakképzési évfolyamon, ha az érettségi vizsgát megkezdte, de nem fejezte be. Tanulmányait azonban az adott évfolyamon csak akkor fejezheti be, ha a tanítási év e első félévének utolsó napjáig az érettségi bizonyítványt megszerezte.
- A szakképzési évfolyam nem ismételhető meg!
- Nem tekinthető a szakképzési évfolyam megismétlésének a második és további szakképzésbe történő bekapcsolódás.

9. Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok (írásbeli, szóbeli) meghatározásának célja, elvei, korlátai

9.1 Céljai

- az ismeretek elmélyítése, begyakorlása, gyarapítása, a készségek kialakítása, fejlesztése
- a folyamatos, rendszeres, önálló munkára való szoktatás

9.2 Elvei

- A napi felkészülésre fordított idő átlagosan ne haladja meg a 3 órát (ez tantárgyanként fél órát jelent).
- A szaktanár mind az írásbeli, mind a szóbeli felkészüléshez adja meg a szükséges információkat (Mit, miből, hogyan, mennyit tanuljon?).

- Témája kapcsolódjon az órán elhangzott és gyakorolt feladatokhoz.
- Az ellenőrzés, főleg az írásbeli munkák esetében – visszacsatolás érdekében –lehetőleg a következő órán történjen meg.
- Az írásbeli felkészüléshez olyan jellegű feladatokat kell adni, amelyek segítik az írásbeli számonkérést.
- Terjedelme, nehézsége olyan legyen, hogy a diákoknak a megoldás ne jelentsen problémát.
- A felkészüléshez rendelkezésre álljanak a szükséges eszközök (tankönyv, feladatgyűjtemény, számítógép, stb.)
- Az ismeretek bővítésére a tanulók vegyék igénybe az iskolai könyvtárat, és az internetet (délutánonként mindkettő a tanulók rendelkezésére áll az iskolában).
- Szükség esetén vegyék igénybe az iskolai korrepetálás lehetőségét is.
- Motiválja a tanulókat, keltse fel érdeklődésüket az ismeretek további bővítésére.

9.3 Korlátai

Az otthoni felkészülés korlátait megszabja

- tanuló képességei,
- az adott tantárgy és a hozzárendelt tananyag,
- a tanuló órarendje,
- az írásbeli és szóbeli tanulnivaló mennyisége, aránya
- az otthoni tanulás körülményei,
- a szülői háttér

10. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, eszközök és felszerelések jegyzéke

10.1 A kiválasztás elvei

- Minden munkaközösség a tankönyvrendelés előtt egységesen kiválasztja, megnevezi azokat a tankönyveket, taneszközöket, melyeket a következő tanévben használni kíván.
- Erről írásban tájékoztatja az igazgatót, a szülői szervezetet és a diákönkormányzatot.
- A visszaérkező észrevételek alapján az iskola igazgatója esetleg módosítja, majd véglegesíti a tankönyv és taneszközjegyzéket.
- A kiválasztás elvei:
 - tankönyvvé, taneszközzé nyilvánított legyen,

- megvásárolható legyen,
- minden tanuló számára elérhető legyen, figyelembe véve az ingyenes tankönyvellátásra fordítható összegeket,
- esetleges tartós tankönyvek vásárlására javaslatétel,
- a munkaközösség minden tagja elfogadja
- Azokat a könyveket, amelyek nem szerepelnek a tankönyvjegyzékben a tankönyvrendelésbe a szakmai munkaközösség, a szülői szervezet és a diákönkormányzat egyetértésével lehet felvenni.

10.2 Az eszközök és felszerelések jegyzéke

A nevelés-oktatás, és kollégiumi ellátás színvonalának biztosításához szükséges taneszközök, berendezések és felszerelések beszerzése folyamatosan történik a teljes listát a „**minimum taneszközjegyzék**” tartalmazza.

A pedagógiai programunk megvalósításának, a kitűzött nevelési célok elérésének hatásos és az iskola minden tanulója kiterjedő eszköze lehetne egy **zártláncú televíziós hálózat** kiépítése. Megfelelő helyiség hiánya miatt megkönnyítené az ünnepélyek lebonyolítását, a tájékoztatást, a sikerek, elért eredmények bemutatását.

Az **iskolarádió** évek óta működik, azonban a minősége nem megfelelő. Nagyon fontos eszköz lenne a napi információ, és a zenei nevelés területén.

Nagy szükség lenne egy nagy teljesítményű **színes fénymásoló** üzembeállítására is, két okból:

- Az iskola újságnak több évtizedes hagyományai vannak. Színvonalas, tartalmas, 20-25 oldal terjedelmű, melyet nagyon aktív és kreatív tanulóink írnak és szerkesztenek, általában kéthavonta jelenik meg, és ez igen jelentős állandó kiadást jelent számunkra.
- A szülőkkel, partnereinkkel, környezetünkkel való kapcsolattartás szintén színvonalas kiadványokat igényel

ZÁRÓ DOKUMENTUMOK

1. Ez a Pedagógiai Program a jóváhagyás napjától **érvényes**.
2. A Pedagógiai Program felülvizsgálata, módosítása és kiegészítése az érvényességi időn belül **minden tanév végén**, illetve a **Közoktatási törvény módosítása esetén** megtörténik.
3. A jóváhagyott pedagógiai programot nyomtatott formában nyilvánosságra kell hozni

Hozzáférési lehetőségek:

- Tanári szoba
- Titkárság
- Könyvtár
- Esti tagozat tanári szoba
- Kollégiumi tanári szoba
- Iskolai honlap

Budapest, 2009. május 20.

dr. Nagyné Horváth Márta
igazgató

Mellékletek:

- dr. Kisbán Judit iskolaorvos, az iskolai egészségügyi szolgálat
Képviselőjének véleménye
- A módosított Pedagógiai Program nevelőtestületi elfogadásának
jegyzőkönyve
- Takács Csaba Attila Szülők Tanácsa elnöke részéről
- Mankó Béla diákönkormányzati vezető részéről

Vélemény az iskola egészségnevelési és egészségfejlesztési programjáról

Az iskola egészségnevelési terve széle körben felöleli a mai életmódbeli, környezeti és társadalmi viszonyok között fellelhető kockázati tényezőket.

Célja, hogy ezek ellen oktató-nevelő tevékenységi körében felvértezze a még kiforratlan serdülőkorút a rendelkezésre álló néhány év alatt, hogy később testben és lélekben egészséges, életerős felnőttként bocsáthassa útjára.

A terv az Iskolaegészségügyi Szolgálat hasonló tárgyú tervének ismeretében készült, ahhoz harmonikusan illeszkedik. Az átjárást a kettő között egyfelől az igazgatás és a tanári kar, másfelől az orvos és védőnő közötti rendszeres konzultációs és szervező tevékenység biztosítja.

Nagyon jó, hogy az iskola lehetővé teszi a tanulók részére a rendszeres úszást, ezzel egyúttal megoldható az asztmában és a mozgásszervi elváltozásokban szenvedők gyógyúszása is.

Úgy tapasztaljuk, hogy egyre több itt is a kórosan elhízott tanuló: olyanok akiknél a súlyfelesleg mellett magas vérnyomás, a vérzsírok magas szintje és a szénhidrát-anyagcsere enyhe zavara is fennáll. Ezeket az immár betegnek tekintett tanulókat kérésünkre a Heim Pál Gyermekkórház serdülőkre szakosodott rendeléseinek vizsgálják (ha a szülő is belegyezik); tanáccsal, szükség esetén gyógyszerrel ellátják, s ha kell, gondozásba veszik.

Ezen a területen még további felvilágosító tevékenység szükséges. Előbb-utóbb elkerülhetetlenné válik az iskola közétkeztetés korszerűsítése, egyúttal nagyon fontos a több testmozgás biztosítása érdekében a tornaterem bővítése illetve még egy tornaterem létesítése.

Az iskola egészségnevelési tervével egyetértek.

Budapest, 2008. május 26.

dr. Kisbán Judit
dr. Kisbán Judit
iskolaorvos

**FESZ Ifjúságegészségügyi
Szolgálat**
1095 Budapest, Mester u. 45.



Jegyzőkönyv

Készült: a Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium (1095 Budapest, Mester u. 56-58.) nevelőtestületi értekezletén 2009. május 20-án.

Jelen voltak: dr. Nagyné Horváth Márta igazgató,
Óbert Jánosné igazgatóhelyettes,
Kulman Beáta igazgatóhelyettes,
a tantestület részéről 43 fő.

A jegyzőkönyvvezető: Kulman Beáta

Tárgy: A pedagógiai program módosítása

Dr. Nagyné Horváth Márta köszöntötte a megjelenteket és megnyitotta az értekezletet. Tájékoztatta a tantestületet a pedagógiai program módosításának okáról, amelyek a következők:

1. Az oktatási szakmacsoport felvétele vonatkozásainak megjelenése a pedagógiai programban
2. A második idegen nyelv beépítése
3. A természettudományi ismeretek tantárgyakra való bontása
4. A tantárgyak és azok óraterveinek módosítása az egyes évfolyamokon

Hunyadi Márton tanár felszólalásában kérte, hogy az oktatási szakmacsoport 11. évfolyamos történelem óraszámait a közgazdasági szakmacsoportéhoz hasonlóan 3 órára növeljék.

Dr. Nagyné Horváth Márta egyetértett a javaslattal.

A tantestület a Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium módosított pedagógiai programját 38 igen szavazattal, 4 tartózkodás és 4 ellenszavazattal elfogadta.

Dr. Nagyné Horváth Márta igazgató megköszönte a részvételt és bezárta az értekezletet.

k. m.f.

.....
Baranyai Andrea
a tantestület részéről

.....
Sárallyai Orsolya
a tantestület részéről

.....
Kulman Beáta
jegyzőkönyvvezető

.....
Dr.Nagyné Horváth Márta
igazgató

NYILATKOZAT

A Szent István Közgazdasági Szakközépiskola szülői szervezete, a Szülők Tanácsa az iskola módosított, kiegészített, pedagógiai programjával megismerkedett, különösen az oktatási szakmacsoport és a második idegen nyelv oktatásának bevezetésével kapcsolatos változásokkal. A szülői szervezet egyetért a kitűzött oktatási és nevelési célokkal, és elfogadásra javasolja.

Budapest, 2009. május 20.

.....
Takács Csaba
a Szülők Tanácsának elnöke

NYILATKOZAT

A Szent István Közgazdasági Szakközépiskola Diákönkormányzata részéről kijelentjük, hogy az iskola pedagógiai programjának kiegészítését megismertük, az azt tartalmazó óratervekkel együtt.

A pedagógiai programban leírtakkal egyetértünk, elfogadjuk.

Budapest, 2009. május 20.

.....
Mankó Béla
IDB titkár